

Tule ja loe imet!

Üks uus raamat,

felles

265 kamalu täit nalja

ja

35 pihu täit

mõnusaid küsimisi ja mõistatusi

leida on.

Tartus.

Schnakenburgi trükk ja kulu.

1879.

Tule ja loe imet!

Üks uus raamat,

felles

265 kamalu täit nalja

ja

35 pihu täit

mõnusaid küsimisi ja mõistatusi

leida on.

Kaiserliku Awalikku
Rm-kogu kink. 1916.

Tartus.

Schnakenburg'i trükk ja kulu.

1879.

Zensuri poolest lubatud. — Tallinnas, 17. Märtsil 1879.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

53817

1. Anda naermise läbi haige terweks sai.

Kardinal Saldini oli surmaga wõitlemas woodi peal maas. Tema kurku oli üks paise kaswanud, mis teda ei lastnud rääkida ega neelata. Waewalt wõis ta weel hingata, ja ta ootas oigades oma wiimast tunnikest. Ta teenrid, arwates, et ta enam sängist ülesse tõusma ei saa, korjasiwad ja kraamisiwad kõige paremad asjad endale. Korruga tuli kardinaali ahw, kes teda terwise ajal oma tempudega mitu korda oli röömustanud, nurgast wälja. Ta näitis aru saawat, et teenritel pahad warguse mõtted oliwad ja et ta peremehel wõimata oli, neid sõna ehk teu läbi nuhelda. Ta otsis kardinaali kübera ülesse, pani seda oma pähe, wõttis mõõga kätte ja ajas nüüd wargaid taga. Seda nähes tükkis kardinaalile naer peale. Kange naeru läbi läks paise lõhti, hakkas jooksuma ja warsti pärast seda sai kardinaal paremaks. Muidugi teada, saiwad teenrid warastamise eest teenitud palka; ahwi eest aga kanti hoolt, nii kaua kui ta elas.

2. Sea wabandamine.

Kohtu härra küsis ühe kinni wõetud warga käest: „Sa oled minewal ööl ühes majas kolmanda korra peale wargile läinud, mikspärast tegid sa seda?“

„Palun mind wabandamisels ka paar sõna rääkida, lasta,“ wastas waras: „Waadake, auulik kohtu härra, lugu on nii: esimise korra peal oliwad rahwas kodu, ja seal ma

ei oleks midagi näpata saanud; tõise korra peal elavad rahwas, kel mitte ühte wõtmise wäärt asja ei ole. Kust pean ma siis midagi saama? Sellepärast läksin ma oma õnne kolmanda korra peale katsuma."

3. Palumata wõõrad.

Würtembergi herzog Kaarel tuli oma reisi peal ühte talu majasse. Perenaine kattis lauda ja palus oma suurt wõõrast auupakkikult walmistatud roogasid maitsta. Seda tegi ka herzog. Kõik häbemäetud kärbsed tükkiswad hulga kaupa lauale ja söögi sisse. „Kärbsed ei lase mind süüa, katke neile isepaika üht lauda, siis saan ma neist rahu," ütles herzog. Alma sõna lausumata kattis perenaine tõist lauda ja ütles siis tasase healega: „Mina olen lauda katnud, aga kärbsed ei kuula minu sõna. Andke teie neile kasku, et nad nende tarwis kaetud laua juure lähewad." Selle peale naeratas herzog ja ütles: „Ei aita muud, kui pean järele andma; ka mina ei saa neist jagu."

4. Mis tulema peab, see tuleb.

Ühel kingsepal oli kaks õpipoissi, keda ta iga hommiku wارا isi ülesse ajas. Sest et nad mõlemad ühes woodis magasiwad, üks ikka seina, tõine eespool ääres, siis wõttis meister iga kord ees pool magaja kõrwast kinni ja raputas teda nii laua, kui ta kisaga filmad lahti tegi ja sängist wälja kargas. See läks nõnda terve aasta edasi. Ühel õhtul ütles wäljaspool magaja õpipois tõise wasta: „Waata, mind raputakse ja karwustakse iga hommiku. Müüd heida sina minu asemele ja lase mind seina poole heita, siis jään mina üksi kord raputamata." Tõine õpipois täitis seda soowimist.

Teisel hommikul tuli meister enne päewa tõusu poisja ülesse rajama. Sängi ees seisatas ta natukene ja mõtles iseeneses: „Sga hommiku raputan ma ees pool ääres

magajat, täna võib ta rahule jääda. Ma tahan lord ka seda kõrwa pidi kiskuda, kes seina pool puhkab." — Mii ta ka tegi. — Waene pois kargas ruttu ülesse, ja kui karwustamise walu mööda läks, ütles ta: „Mis ühe peale peab tulema, selle eest ei wõi ta kuhugi põgeneda ehk peafeda!"

5. Warga meeleepahandus.

„See pagana majaperemees," ütles waras, „selle uksed ma minewa ööse lahti tahtsin teha, peab wäga paha inime olema. Kõik selle öö ei pannud ta oma silma kinni, ega kustutanud tuld ära. Mikspärast ei heitnud ta siis mitte puhkama? Wist ei lasknud tema kuri südame tunnistus teda magada. Sellepärast pidin ka mina kõik oma kalli öö ära raiskama, ilma et ma midagi oleks warastada wõinud. Nõnda läheb mull tihti warastamise nõuu tühja, kui kuri südame tunnistus inimestele rahu ei anna."

6. Mees lõwi puuris.

Üks wõõra maa loomade näitaja lubas 100 rbl. selle inimesele, kell' julgus oleks, lõwi puuri minna. Seda teewad loomade näitajad sellepärast, et seda rohkem inimesi raha eest imeasja waatama tuleks. Eõisel päewal oli näitemaja puupüsti rahwast täis, sest loomade näitaja kuulutas, et ta üht inimest leidnud olla, kes palja kätega kiskuja elaja puuri lubanud minna. Nüüd tehti üks lahti ja kästi meest sisse astuda.

„Miks mitte," ütles mees, „see on mul tühi asi; aga enne wedage seda suurt karwast kassi lohegile tõise paika, siis lähen ma hea meelega sisse."

Kõik rahwa hull naeris suure healega ja oli naljaga rahul, ja ka looma näitaja, sest tema oli selle päewaga hulga raha saanud.

7. Kirja lugemine.

Ühes weikeses linnas palus üks mees koolmeistrit üht kirja ette lugeda. Et aga lugeja isi mitte teada ei saaks, mis kirjas seisfis, siis palus mees teda weel, kõwaste oma kõrwu lugemise ajal kinni hoida, et ta kirja sisu ei kuuleks.

8. Leinamine.

Üks naine, kes oma mehega kalskümmed aastat riius ja pahanduses oli elanud, nuttis libedaste, kui mees ära suri. „Mis sa nii palju nutad?“ küsis üks tema sõbradest, „ega sul ometi kahju temast ole, sest nii kaua kui sa temaga oled elanud, on su elu wäga õnnetu olnud.“ — „Ah,“ kostis leinaja, „ega ta surm mind ei kurwasta, ma nutan aga sellepärast, et ma kui wana leff nüüd üffinda elama pean.“ —

9. Ettewaatomata habeme ajaja.

Üks mees, kes mitu aastat habet oli kannud, soowis nüüd jälle mõni aeg fileda lõuaga olla. Waese mehe paled oliwad aga fisse waunud, nii et habeme ajaja muidu oma tööd teha ei saanud, kui et sõrme mehikese suhu pistis ja kortsus palge sirgeks tõmbas. Korraga kifendas mees: „Oh mis walus, teie olete minu näusse lõikanud!“ — „Teie ekfite,“ wastas habeme ajaja, „ega ma teid ei ole lõikanud, nuga läks teie palest läbi minu sõrme. Minu külles on haaw, aga mitte teie külles.“

10. Siguse otsija kitsik proua.

Üks rikas, aga wäga kitsik proua tuli linna bürgermeistri juure ja kaebas suure ülekohtu üle, mis talle tehtud. Läbi minejatest soldatidest olla kõige suurem ja tugewam tema juure korteri ja kosti peale pandud, kuna tõiste naabri naistele weikesed trummi lööjad ja wähemad mehed söögi

peale antud. „Teile ei tehta siin mingisugust ülekohut,“ ütles bürgermeister, „ainult üks tugew mees wõib teie juures wälja kannatada, üks nõrgem oleks wist nälga surnud.“

11. Korwi kandja naine.

Üks wana naisele läks linna poole ja kandis rasket korwi seljas. Seal jõudis üks mees tühja wanfriga tema juure ja ütles küsides: „Kuule, wana emake, kas sa ei taha minuga ühes sõita? Tule wanfri peale, ma wiin sind linna.“ Nõõmuga astus naine wanfrisse, aga ta ei tahtnud oma korwi mitte seljast maha panna. Wiimaks küsis mees: „Miks sa seda rasket korwi ühte puhku seljas kannad?“ TänaDES wastas naine: „Olge terve, et teie nii lahke olete ja mind ennast peale wõtsite, ega ma ometi wõi tahta, et ka minu korw wanfri peale saaks wõdetud, küll ma korwi isegi kannan.“

12. Nõkkujuhtumine kitsa tee peal.

Raks noort meest juhtusiwad kitsa tee peal ühe tõise wasta tulema. Üks neist pidi kõrwale astuma, et tõine mööda wõiks minna. Paha meelega ütles esimene: „Mina narri eest kõrwale ei astu.“ — „So,“ wastas tõine, „mina teen seda aga hea meelega.“ Auupakklikult kumardates astus ta tee pealt kõrwale, kunni tõine mööda läks.

13. Ka kitsik mees annab waestele.

Üks waga mees kogus inimeste käest waestele andid. Ta juhtus ka ühe kitsiku mehe ette, kes iga lord pahaseks sai, kui keegi teda midagi anda palus. Siiski ei tahtnud waeste eest hoole kandja mitte enne ära minna, kui ta mõne kopika oli saanud. Ta palus nii kaua, kunni rikas mees wiimaks wihaseks sai ja temale ühe kõrwa hoobi andis. Pärast löömist ütles paluja naerates: „Minule olete kõrwa

hoobi annud, aga nüüd andke minu waestele ka üht weikest kingitust, ärge jätke neid mitte ilma." Ei aitanud nüüd midagi, kitsil mees wõttis rahakoti taskust wälja ja tegi teda waeste heaks tühjaks.

14. Tundmata laenaja.

Üks mees palus ühe kaupmehe käest kümme rubla raha laenuks. „Alga mina ei tunne teid mitte,“ ütles kaupmees. — „Sust sellepärast tulen ma teid paluma,“ wastas laenu tahtja, „sest need, kes mind juba tunnawad, ei laena minule mitte.“

15. Waras waese juures.

Pimedal öösel tuli waras läbi akna waese mehe tuppa. Ta otsis ja kobis käega ümber ringi. Seda kuulis waene mees, sest uni ei olnud weel mitte ta silmi kinni pannud, ja ütles wargale: „Armas sõber, sa otsid ilma aegu. Rust sa wõid siin pimedal öösel midagi leida, kus ma selgel päewalgi midagi ei leia.“

16. Wesi ja wiin.

Kaks wiina tundjat meest laitsiwad oma jooki. „Selle wiinale on wäga palju wett juure walatud,“ ütles esimene. „Minu arvates on selle weele, mis meie siin maitseme, liig wähe wiina hulka walatud,“ kostis tõine.

17. Hea karjane.

Oma truu koeraga läks üks lamba-karjus kiriku. Sutluse sees ütles õpetaja: „Üks hea karjane ei jäta oma lambaid kunagi maha; ta hoiab ja kaitseb neid alati.“ — „Tule, Krants,“ ütles karjus oma koerale, nad tahawad mind pilgata, lähme parem oma karja juure.“ Ja filmapilt läks ta koeraga kirikust wälja.

18. Joobnud pulmaline.

Pulma rööm oli lõpnud ja kõik wõõrad hakkasiwad koju poole minema. Üks pulmaline oli tantsust ja joogist nii wäsinud, et enam kodu ei jõudnud minna, waid kesk tee peale maha langes ja magama jäi. Tal oliwad siidi sukad ja uued kingad jalas. Üks mööda mineja nägi teda maas olemat, tõmbas ta siidi sukad ja uued kingad jalast ära, ja läks oma teed. Pool tundi pärast seda sõitis üks mees wantriga mööda teed. Kui hobuse mees inimest kesk teed nägi pikali maas olemat, pidas ta hobuse kinni ja kargas wantri pealt maha. Ta raputas joobnud meest ja ütles: „Tõuse ometi ülesse ja mine tee pealt kõrwale, muidu mu wanter sõidab üle sinu jalgade.“ Joobnud mees katsus käega jalgu, tundis et nad paljad oliwad ja ütles: „Sõida peale, mis see minuusse puudub, need paljad jalad ei ole minu jalad. Minul on siidi sukad ja uued kingad jalas.“

19. Uppunud.

Üks mees oli ära uppunud. Kui üks tema sõbradest seda kuulda sai, ütles ta õhklades: „Sumal wõtku tema hinge wasta, ta on sinna läinud, kuhu kõik inimesed lähewad.“ — „Kuda nõnda?“ küsis üks tõine, „kui ta ära uppunud on, siis on ta ju seda teed läinud, kus kõik kalad lähewad.“

20. Kõige rahulisem inimene.

Üks rikas kaupmees lastis omale ühe wäga kena roht-aia teha, kuhu sisse mitu teed ilusa ridaspuudega oliwad ehitatud. Mia wärawa üle lastis ta kuldtähtedega kirjutada: „Seda aida annan ma sellele, kes üsna rahul on.“ Üks rikas aga kitsik mees läks ühel päewal sest ilusast aiaist mööda ja luges selle pealkirja. Silmapilk läks ta aia omaniku juure ja ütles: „Ma tulin teid paluma, andke see ilus aia mulle, sest mina olen üsna rahul.“ „Kuulge,“

ütles kaupmees, „lahju et ma teie sootvimist täita ei wõi; teie tunnistate ennast kül kõigega rahul olewat, aga teie ei ole seda mitte. Kui teie üsna rahul oleksite, siis teie ei himustaks wist mitte minu aida omale.“

21. Võpmata päälcaajaja.

Prantsuse maa luuletaja Clemens oli wäga waeseks saanud. Oma hädaga läks ta kuningaga ette ja ütles: „Kuninglik majästeet, ma tuln teie juure, ühe kelmi peale laebama, kellele ma juba mitu korda kõil ta nõudmisi täitnud olen, kes aga mind siiski rahule ei jäta, waid ikka jälle uueste minu peale kui mustlane ajab.“ — „Kes on siis see häbemata pealekäija?“ küsis kuningas. Kuninglik majästeet, see on minu kõht,“ wastas Clemens. „Eh! kül ta iga päew oma toitu on saanud, küsib ta ikka jälle uueste, ja kui ma teda ei täida, siis teeb ta mulle waewa. Ja see kord ei ole mul mitte wõimalik tema tahtmist täita.“ Kuningal oli see kokkuseadmine meelega järele, ja ta lubas luuletajale iga aasta pensiooni anda.

22. Ikka annupakkis.

Kohtu härra kästis sandarmi kinni wõetud hulgust wangi hoidja tuppa kinni panna, sest et wangi kojad kõil juba täis olivad. Seal ütles hulgas: „Auulik kohtuhärra, ärge tehke endale ilma aegu minu pärast nii palju waewa, ma olen siin juba tuttav ja tulen parem tõine kord tagasi, kui rohkem ruumi juhtub olema.“

23. Raist kärner.

Kewade oli oma iluga tulnud ja esimesed pehmed päewad kutsusiwad kõiki wälja jalutama. Üks mõisnik, kes oma kena aida kärneri tööle oli saatnud, tahtis näha saada, kui kaugele töö oleks edenenu. Ta waatas ümber ringi,

aga ei näinud töö tegijat kuskilgi. Wiimaks leidis ta teda punde all magamast. Paha meelega ajas ta teda ülesse ja ütles: „Kas see on kellegi töö tegemine? Kuda wõid sa seda ilusat ja armast aega nõnda raisata ja laiskleeda? Sa ei ole mitte wäärt, et Sumala päike sinu peale paisataks.“ — „Ma isegi teadsin, et ma seda wäärt ei ole, ja sellepärast läksin ma ka punde warju magama.“

24. Sõnakuulja teener.

„Too minu kallid kleit õmbleja juurest ära,“ ütles proua oma teenrile. „Aga kui wihma juhtub sadama, siis ei pruugi sul mitte jala minna, waid wõta turu pealt enesele woorimees.“ Teener läks ja wihm ei jäänud tulemata. Kleit toodi, aga märg ja ära rifutud. „Miks sa, rumal, kleiti oled lastnud märjaks saada, kas ma ei käskinud sind woorimeest wõtta, kui wihma peaks sadama,“ ütles proua paha meelega. „Nii ma ka tegin, auustatud proua,“ wastas teener. „Aga kui sa wantris oleksid istunud, kuda siis kleit oleks nii märjaks wõinud saada?“ küsis proua jälle. „Arge pange mitte pahaks,“ ütles teener, „ega ma ära ei wõinud unetada, et ma, auulik proua, teie teener olen, ja et minu plats mitte wantris, waid wantri taga on.“

25. Rikas mees ja tema naaber.

Üks rikas, aga kitsik mees lastis oma lapsi katkenud riietega ümber jooksta. Tema naaber, üks kingsep, naeris tihti selle üle ja pillas rikast meest. Ühel päewal tuli rikas mees oma naabri juure ja ütles: „Kuule naaber, mis sa ühte puhku minu laste riidid naerad?“ — „Ega ma nende riidid naera,“ wastas kingsep, „ma naeran aga neid auka, mis riiete sees on.“

26. Kitsad püksid.

Üks rätsep tegi ühe koolihärrale paar püksa, mis aga liig kitsad oliwad juhtunud, ja mis teda ümber teha kästi.

„Praegusel ajal on see nõnda mood,“ ütles tark riiete-tegija, „kas teie siis ei taha ka moodu järel riides käija ja tõistega ühes edasi astuda?“ — „Miks ma ei tahaks,“ vastas fooli härra, „aga nii kitsaste pükstega ma ei wõi käija, ega edasi astuda, kui ma ka tahaks.“

27. Hea üüriline.

Üks inimene tahtis korterit üürida ja ütles perenaisele, kelle korter tal meele järele oli: „Ma wõin kül iseenesest tunnistada, et mind igal pool hea meelega on wasta wõetud ja majas peetud. Kust ma ära olen tulnud, on maja perenaene ikka filma-meega minu järele waatanud.“ — „Wõib olla,“ vastas tõine, „et teie perenaine ka sellepärast nuttis, et teie oma üüri-rahaga maksmata olete jätnud.“

28. Ilma kartuseta tütarlaps.

Üks tüdruk lõi ühe mehega kätt ja lubas kesi öösel oma kihelkonna kirikuaias peale minna. Et ta tõeste seal oleks käinud, pidi ta tunnistuselt luukambriist ühe surnu pea-luud ühes tooma. Käelööja mees oli aga ise luukambriisse ennast ära peitnud. Kui tüdruk ühe pea-luu oli kätte wõtnud, ütles mees oigamise healega: „Lase mu pea-luu rahul olla.“ Tüdruk wiskas luu minema ja ütles: „Ma ei puudu su pea-luud, siin ta on.“ Peale selle wõttis ta tõise luu ja kuulis sedasama healt tõist korda: „Ära puudu minu pea-luud.“ Tüdruk aga jäi kartmataks ja ütles: „Ega sul kaks pead ole,“ ja läks pea-lunga oma teed.

29. Kallis wiin.

Üks mees ostis waadi täie peenikest wiina, keda ta pitseriga kinni pani, et keegi teda puutuda ei wõiks. Ta teener aga tegi alla otša augu ja wõttis iga päew ühe hää lonksu. Mõni aeg läks mööda. Peremehel tuliwad ammu oodatud wõerad, kelle auuks pitsar wiina waadi

pealt pidi ära võetud saama. Kui vaat lahti oli, pani peremees väga imeks, et puutumata pitseri all wiin ometi kahanenud oli, ja ei saanud mitte aru, kuda wiisi see oleks mõinud sündida. Üks mees, kes seal juures seisis, ütles: „Eh! on keegi waadile alla otsa augu teinud ja sealt wiina wälja lastnud.“ „See ei wõi mitte olla, wastas peremees, sest wiin ei puudu mitte alt poolt, waid ülewelt.“

30. Weike linnuke.

Jahi pealt tõi üks mõisa härra ühe weikse linnu, mis ta oma teenri kätte andis. Wiimane küsis: „Kas see weikene linnuke on ka püssiga maha lastud?“ — „Ja muidugi,“ wastas härra. „Oh ja heldeke,“ ütles teener jälle, „küll on weike loomake, selle peale ei oleks maksnud püssirohtugi raisata, ta oleks maha kukkudes isigi furnuks läinud.“

31. Rääkimine ja waitolemine.

Üks noor mees, kes alati rohkem rääkis, kui waja oleks olnud, ja siiski õiget wiisi rääkida ei mõistnud, soowis ühe kuulsa kõnepidaja juures õpetust wõtta. Kuulus mees küsis aga tema käest kahe wõrra nii palju raha õpetamise eest, kui tõiste õppijate käest: „Miks pärast pean mina rohkem maksma kui tõised?“ küsis noor mees. „Selle pärast,“ wastas kuulus kõnemees, „et ma teile pean kahte tarkust õpetama: esiteks õigel ajal ja õigel wiisil rääkima ja tõiseks wait olema, kus waja on.“

32. Ilma passita reisija.

„Kas härral on ka pass ühes?“ küsis üks wahi soldat reisija käest linna wärawa ees. Waene mees wastas suure hirmuga: „Ei ole, ma olen oma passi unestuse pähe koju jätnud.“ — „Noh, hea küll, et teil passi ühes ei ole,“ ütles soldat, sest muidu oleks teil ehk mõndagi tegemist, nüüd aga wõite minna. Soowin õnneliku edasi minikut.“

33. Kitsad saapad litsuwad.

„Tere, wana sõber,“ ütles üks puuraijuja tõisele, kes talle tee peal wasta tuli, „kuda su käsi käib?“ — „Halwaste,“ wastas tõine. „Kuda nii?“ küsis esimene, „kas sind midagi litsub ehk pigistab?“ — „Mind litsub mõnigi asi,“ kostis tõine, „esitels on mul kõhutäie eest muretseda ja tõiseks on mul uued, kitsad saapad jalas, mis mind wäga pigistawad.“

34. Trükitud raamat.

Ühes lillepoodis istus üks noor tütarlaps lillede juures ja ootas ostjaid. Et aga arwa mõni inimene mööda läks, kes midagi osta soomis, läks siis tüdrukul aeg igawaks. Ta wõttis taskust raamatu wälja ja hakkas lugema. Seal tuli üks mees, kes palju raamatuid oli kirjutanud. Kui ta tütarlast nägi lugewat, arwas ta, et tal ehk üks temast kirjutud raamat käes oleks ja küsis: „Ütlege mulle, armas laps, kes on seda raamatut kirjutanud, mis teie praegu loete?“ — „Mu raamat ei ole mitte kirjutud,“ wastas tüdruk, „waid trükitud, waadake isi, kui tahate.“

35. Üks peab ometi tark olema.

Üks joobnud mees tuli oma õpetaja juure ja ütles: „Ma palun, et teie mind minu naisest lahutaks.“ — „Miks pärast?“ küsis õpetaja. „Noh waadake,“ wastas mees, „mu naene joob.“ — „Su naene joob,“ rääkis õpetaja järele, „kas selle üle wõid sina kaebada, sina, kes sa isi iga päew täis oled.“ — „Kui mina ka iga päew joobnud olen, mis sest!“ ütles mees, „aga paarirahwa hulgas peab ikka üks tark olema, muidu peate meid lahutama.“

36. Rahjuga müümine.

Zeitungis seisis ükskord ühe kaupmehe kuulutus nende sõnadega: „Ma müün kõik rahjuga.“ Mõni päew pärast seda tuli üks naesterahwas riidepakiiga, mis ta poodi tagasi

tõi, sest et augud praegu ostetud riidel sees olnud. „Kahju,“ ütles kaupmees, aga ma ei või seda riidet mitte tagasi võtta, sest olge nii head ja lugege, mis zeitung teada annab: ma müün kõil kahjuga; see on nõnda mõista; need augud on teie kahju.“

37. Pärast haigust.

Kaske haiguse läbi olivad ühe Kaljamatši juuksed peast ära kadunud. Kui ta terveks oli saanud, kirjutas ta ühe sõbrale nõnda: „Surm tahtis mind ära wiia. Ta oli juba mu juuksed oma peusse võtnud ja hakkas mind karwupidi siit ilmast ära wedama. Mul oli aga minel väga wasta meelt, sellepärast võtsin ma kõil oma jõudu kokku ja rabelsin ennast tema käest lahti, muud kui juuksid ei saanud ma enam tagasi, need jäiwad surma peusse ja ta wõttis neid kaasa.“

38. Sureja mehe nõnn.

Sureja tiskler ütles oma naisele, kes ühtepuhku nuttes tema sängi ees seisis: „Armas naene, kui ma ära olen surunud, wõid sa meie selli Jakobit omale meheks wõtta. Ta on hea südamega inimene ja mõistab ka puusepa ammetit niisama hästi, kui mina, ja kui mind enam ei ole, siis on sul ka üht tubli meest tarwis.“ — „Ah, kallis mees,“ wastas naine, „ma olen ifigi juba selle peale mõtelnud.“

39. Hea õlu.

„Siin müüakse õlut, mis kõil soowimised täidab,“ seisis ühe õllepoe ukse peal kirjutud. Soojate hulgas oli ka üks rätsep. Ta jõi oma kaks mõõtu ära ja ütles siis müüja wasta: „Õlu on väga hea, aga kas ta ka tõeste kõil soowimised täidab?“ — „Täidab küll,“ wastas müüja. „See on väga hea,“ ütles rätsep, „mul ei ole kord mitte raha ja ma soowin teda maksmata jätta.“ Õlle peremees naeratas ja jättis maksu nõudmata.

40. Võõrastemajapidaja.

Üks kasuotfija võõrastemajapidaja oli wõlgade fiste sattunud. Siiski ostis ta enesele kena maja, mis ta ilusaks võõrastemajaks ümber muuta tahtis. Enne weel, kui kõik walmis sai, tuli üks tema sõbradest seda ilusat kohta waatama. Smeks pannes nägi ta seal üht suurt rida toolifid. „Mis tarwis oled sa nii palju toolifid ostnud?“ küsis ta wiimaks. „Mul on palju wõlapärijaid,“ wastas võõrastemajapidaja, „kui nad kõik oma raha nõudma tulewad, siis on neil palju istmeid tarwis.“

41. Noor juudi neiü oma armukesega.

Musta kähära peaga juudi tüdrukukene seisib afna juures ja pistib iga filmapilk oma pead aknast wälja, et näha saaks, kas tema armas Disak ei tuleks. Wiimaks tuli Disak ratsa hobuse seljas ja püüdis hoost Saara ees seisma jätta. Tuline hobune aga ei kuulnud oma uue peremehe sõna, waid wiis teda tahtmata nii kui tuul armukesse majast mööda. „Kuule Disak,“ hõikas tüdrukukene, „kuhu sa ometi nii ruttu sõidad?“ — „Wõi minagi seda tean,“ wastas Disak, „saab näha kuhu mu hobune mind wiib.“

42. Raks ööwahti.

„Kuule, Peeter,“ ütles üks ööwaht tõisele, „mine siit ümber nurga ja too mulle üks kortel wiina. Ma ifi olen väga wäsinud ja ei wiitfi minna. Sa oled noorem ja kärmem kui mina. Siin on raha, „noh mine nüüd.“ — „Ei see ei lähe korda,“ wastas tõine, mul ei ole aega. Ma pean kell kolm üht reisijat ülesse ajama. Nüüd aga puuduwad ainult kümme minutit.“ — „Noh, sa oled kül väga hoolikas omas ammetis,“ ütles esimene ööwaht, „aga too mulle ometi üks poolgi kortelt wiina, seda sa ometi ifka weel wõid; kas lähed?“ — „See kül,“ wastas tõine ja läks.

43. Mis võimalik ei ole.

Üks noor tütarlaps, kes palju armastuse juttusid oli lugenud, kukkus joffe. Ei puudunud palju, seal oleks ta ära uppunud. Aga seekord sai ta veel surma käest ära peastetud ja uimajelt loju wüüdud. Kui ta minestusest ülesse oli ärkanud, ütles ta oma wanematele, et ta kedagi muud omale meheks ei soowi, kui seda, kes teda weest wälja oli toonud ja uppumise surmast peastnud. — „Mu armas laps,“ ütles isa, „see ei ole mitte võimalik.“ — „Miks mitte?“ küsis tütar, „kas on tal siis juba naine?“ — „Ei ole,“ wastas isa. — „Mikspärast ei wõi siis mina tema naiseks saada?“ küsis tütar, „kes on siis minu ärapeastja?“ — „Mu laps,“ ütles isa, „su ärapeastja on üks suur Newfoundlandi koer.“

44. Wiinaarmastaja wõlgnik.

Üks mees nägi oma wõlgnikku trahteri astuwat ja wiina joomat. Täis wiha astus ta tema juure ja ütles: „Oma wõlga ei ole teil võimalik ära maksta, aga wiina wõite kül juua! — „Armas sõber,“ wastas wiina armastaja mees, „teie näete kül, et ma wiina joon, kas ma aga ka raha wiina eest maksan, ei saa teie wist kunagi nägema.“

45. Laiali läinud mõtted.

„Kas Sumal on teie õele poja wõi tütre kinkinud?“ küsiti ühe inimese käest, kelle mõtted wäga laiali oliwad. Ta wastas: „Ma ei tea isigi weel, kas ma tädiks, wõi onuks olen saanud.“

46. Rikas mees ja tema wäimees.

„Ole rahul!“ ütles üks rikas mees oma wäimehe wasta, kes iga päew oma naise üle kaebama tuli ja teda selle läbi alati waewas. „Ole rahul, ma olen juba järele mõtelnud, kuida teda nuhelda wõiksin. Ütle talle, et kui

ta ennast ei paranda ja kui ma veel üht kaebtust ta üle kuulen, siis tahan ma teda kohe pärandusest ilma jätta." Sest filmapilgust saadil ei kuulnud wana mees enam mitte üht halba sõna oma tütre üle.

47. Purjutaja mehe mõõt.

Ühes kõrtsis langes üks wiinapruukija külili maha ja uiuus magama. Kui ta jälle ülesse ärkas, küsis ta oma wõla järele. „Teil on kuus pudelit wiina maksta," ütles kõrtsmik. „Kuus pudelit?" küsis purjutaja, „see ei ole wõimalik, minu kõhtu ei mahu rohkem, kui wiis." „Sige kül," wastas kõrtsmik, „wiis pudelit wõttis teie kõht wasta, kuues aga tõusis teil pähe ja tegi teie pead raskeks ja uina- seks, et külili pidite heitma." Selle üle naeratas purjutaja ja maksis nõutud raha wälja.

48. Hea teener.

Üks rikas mees pidas omale ühe teenri, kellele ta ku- nagi palka wälja ei maksnud. Ühel päewal kutsus ta teda oma juure ja ütles: „Ma olen sinuga wäga rahul, sest sa oled üks wäga hea teener." — „Ja, auus härra," wastas teener, „ma olen nii hea, et minu teenistust raha ega kul- laga ära ei wõi maksta."

49. Sõbrade kofkujuhtumine.

Raks noort tütarlast juhtusiwad üht tõist uulitsa peal nägema. „Mul on wäga hea meel, et ma sinuga olen kofku juhtunud. Kuna sa ometi mind waatama tuled?" küsis esimene, „sa pead mulle lubama nii pea kui wõi- malik tulla, sest ma olen sind juba iga päew ootanud." — „Ma tulen, nii pea kui ma wõin," lubas tõine. — „Ah, tule ikka veel natuke warem," hõikas esimene mine- jale järele.

50. Kuri naine.

Ühel waesel mehel oli kuri naine, kes muud ei teinud kui käratses ja taples. Kui mees teda waigistada püüdis, läks lärm tihti veel suuremaks, sest wiimane õigus pidi ilka naisele jääma. Et naine wait jääks, ütles ükskord mees: „Kui sa veel üht ainuist sõna räägid, siis annan ma sulle lohe mööda kõrwu.“ — „Kumal pea,“ wastas naine, „mis sa siis ütled, kui ma sest hoobist surma peal sinu saama?“

51. Tütarlaste wastus.

Üht noort tütarlast taheti wägise ühe mehele panna, keda ta ei soominud. Kui õpetaja teda altari ees küsis, kas ta oma peigmeest wasta wõtta, teda armastada ja kui oma kallist abikaasat auustada tahta, wastas ta: „Muus õpetaja, teie olete tõeste see esimine, kes selle järele küsib, kas ma ka tahan. Teile ma wõin ka ütelda, et ma teda ei taha.“

52. Peremees ei ole kodu.

„Kas peremees on kodu?“ küsiti ühe teenri käest. „Ei ole,“ wastas teener. „Kuna wõib temaga kokku saada?“ küsiti jälle. „Ei tea,“ wastas teener, „mu peremees ei taha kedagi wasta wõtta ja käskis kõiki, kes ta järele peaks küsima, ära saata, nüüd ei tea keegi, kuna temaga wõib kokku saada.“

53. Tark teener.

„Kuu! Tomas, mis sa seal minu kirjutamise laua pealt wõtad ja ära põletad?“ küsis üks luuletaja oma teenri käest, „need paberid wõiwad mul veel tarwis olla.“ — „Ega ma muud ära ei põleta, kui need paberid, mis täis kirjutud on. Puhas paber on kõik alles,“ wastas teener.

54. Pime kerjaja.

Mõne aja eest tuli üks naljategija inimene ühe pimedate kerjajale uulitsa peal wasta. Kerjaja wedas üht koera paela

otfas järel ja küsis iga filmapilt: „Kes annab waese pime-
dale midagi?“ Et möödaminejad naerda saaks, wöttis nalja-
mees käärid taskust ja lõikas paela katki. See paha tegu
ei jäänud aga mitte tasumata. Pime mees tegi filmad
lahki, wöttis nalja Märdi kraest linni ja tagus teda oma
rusikatega mehe moodi läbi. Kõik rahwas oli seisma jäänud
ja waatas rõõmsa näuga nuhtlust pealt. Peale selle sidus
mees oma koera jälle paela otsa, pitsitas filmad linni ja
läks edasi, nagu ei oleks ta midagi näinud, ega kuulnud.
Ta ütles iga jammu peal: „Heidke armu waese pimedale
peale, andke kottpimedale mõni kopikukene!“

55. Tark koer.

Selle aja sees, kui üks härra näitemängu oli waata-
mas, wõeti ta taskust peenike ninarätik ära. Ta kästis oma
puudlikoera kadund asja ülesse otsida. Silmapilt läks pundel
käsku täitma ja tema peremees astus tema järel, kunni koer
wiimaks ühe peenikese riiega härra ette seisma jäi ja ilma
liikumata tema kuue tasku peale wahtis. „Kas teie ehk
olete minu ninarätikut leidnud?“ küsis härra wõõra käest.
„Ma palun teid, andke teda mulle tagasi.“ „Ei ole.“ wastas
tõine, „mul ei ole mingisugust rätikut tarwis. Jätke mind
rahule, muidu pean ma teid kepiga enesest kaugemale ajama.“
Rahwas kogus sinna kokku ja jäi seisma. Koer aga waatas
ikka weel peenikese mehe tasku peale. „Näidake, mis teil
taskus on,“ ütles härra. „Seda ma ei tee,“ wastas tõine,
„see on minu auu wasta.“ Aga ümberseisjad mehed ei jät-
nud järele, kunni ta ülstõise järele ülstõistkümmend nina-
rätikut wälja tõmbas ja maha wiskas. Silmapilt otsis koer
oma peremehe rätiku wälja ja andis teda selle kätte. Selle
peenikese kuuega mehe juures leiti ka rohkem kui üks nur,
ja sellepärast wiidi teda polizei-kohtusse.

56. Säbistatud mees.

Üks mees, kes enesest palju lugu pidas, küsis ühe
noorema käest üht ja tõist, mis peale wiimane iga lord

lühidelt vastas: „Ei tea.“ Siis ütles mees, kes ennast targa armas olewat, Prantsuse kuninga Louis XIV wasta: „Kui keegi tahaks seda ülesse kirjutada, mis see noor mees ei tea, siis wõiks sest üks õige suur raamat täis saada.“ Kuningas aga vastas walju näuga pillkajale: „Kui keegi aga seda tahaks ülesse kirjutada, mis teie teate, siis saaks sest wist üks wäga weike raamat täis.“

57. Pahandus postitõllas.

Ühte postitõlda, kus juba mitu inimest istusiwad, astus weel üks proua oma weikese koeraga, keda ta süles hoidis ja ühtepuhku tasakeste filitas. Praegu pidi wanter arastõitma, kui weel üks tugew, rõõmsa näuga mees sisse tuli ja proua wasta aset wõttis. Ta püüdis kõik oma meele järele seada, ja et sõit mitte igawaks ei läheks tõmbas ta oma tubaka koti taskust wälja ja topis piibu täis. Aga nii pea kui piip suitsu hakkas, ütles proua: „Ma ei wõi tubaka suitsu sugugi kannatada, kes seda ka on näinud, et postitõllas piipu tõmmataks.“ Proua nagu näitas selle juures wäga pahane ja järeleandmata wälja; ka koerake urises omal wiisil, nagu oleks tema ka selle inimese peale wihane olnud, kes tema proua tahtmise wasta ekkis. Suitsu tõmbamine jäi seisma ja piip läks mehe tasku. Natukese aja pärast laskis mees kutsarit proua sülest koera wälja wisata, sest tema ei wõida koera haisu kannatada. Nüüd palus proua kül, et teda armsast loomakesest ei lahutadaks, aga kõik palumine oli ilma asjata. „Kes on seda näinud, et postitõllas koeri peetakse. Wisake see elajas wälja.“ — „Kui teie minu koerakesest wälja wisate,“ ütles proua paludes, „siis pean mina ise ka wälja astuma, sest ma ei wõi oma loomakesest mitte kaugel olla, aga kuda ma seda kaugeteed jala pean ära läima!“ Wiimaks tuli tal hea mõte, kuda pahandatud naabrit meelitada wõiks ja ütles: „Kui mina enam teie tubaka suitsu üle ei kaeba, kas siis lubate mu koera tõlda jätta?“ — „Ja, kui teie mind lasete suitsu tõmmata on asi üsna tõine,“ ütles mees tõsise näuga, kunni

tõised reisirjad waewaga naeru tagasi hoida püüdsiwad. Mees wõttis nüüd jälle piibu ja tuletikud taskust wälja, kutsar astus wulki ja tõld läks oma teed edasi. Ehk kül nüüd tõllas tubaka suits tõusis, jäiwad siiski kõik reisirjad rõõmsaks ja ajasiwad lahkestest juttu, ilma et ükski ära oleks minestanud.

58. Rahkfordsed saapad.

Ühes suurtsugu rahwa majas peeti fford üht wõõraspidu. Sest et wõõraid uhkel wiisil wasta wõtta taheti, palgati weel üks teener juure. Uus teener tuli. Tal oli peenikene must kuub seljas, walge rätik kaelas, paar pitka säärttega saapaid jalas ja kaenla all weel üks paar saapaid peenikesest läikiwast nahast. Ta palus, mitte pahaks panna, et ta kaks paari saapaid ühes toonud. Ta olla seda ainult seepärast teinud, et musta, wihmase ilmaga muidu ei arwanud läbi saawat. Majaproua rõõmustas ennast hoolika teenri üle ja kiitis, et ta nii korra järele riides oli. Teener pani nüüd läikiwast nahast saapad jalga ja wiis suured weesaapad ette tuppa pimedasse nurka, et nad kellegi silma ei puuduks. Ta ise aga näitas neid wäga armastawat, sest selle aja sees, kui saaksid laual istusiwad, läks ta mitu korda neid waatama, nagu kardaks ta, et keegi neid ära wiiks. Wiimaks läks perenaine ette tuppa midagi järele waatama. Kogemata puutus ta saabaste külge ja kuulis, et nad kobisesiwad, nagu oleksiwad nad täis topitud olnud. Nüüd toodi saapad pimedast nurgast wälja, ja waata imet, mis seal sees leiti! Kummasgi saapas oli üks pudel shampanja wiina, kõige paremad tükid ane-, fasaani- ja metslitse-praadidest, mõni ilus kook ja mitu muud asja tagawaraks pandud. Nüüd sai igaüks aru, mis tarwis rahkfordsed saapad oliwad ühes wõetud.

59. Kolmtõistkümmeend wõõrast.

Mõned inimesed arwawad, et see halba tähendab, kui kolmtõistkümmeend inimest söögilaua juures istuwad. Ühel

niisugusel mehel juhtus, et tema nimepäewaks mitte rohkem wõõraid kokku ei tulnud, kui üks üle kaheteistkümnne. Mis pidi ta nüüd tegema? Ta ei teadnud, kust ta weel üht wõõrast juure pidi tooma. Lülk aega mõtles ta edasi ja tagasi, armas ühte ja tõist, aga ei saanud siiski kaugemale, kui ta oli. Wiimaks astus üks naljakas mees peremehe ette ja ütles: „Urge waewake ennast nii palju ilma aegu. Kui teie mitte üht wõõrast rohkemaks ei saa, siis tahan mina kahe inimese jagu ära süüa. Eks ole see siis üks puhas, kas teil kolm- ehk neliteistkümmend wõõrast lauas on.“

60. Sõpetus laisa naisele.

Üks mees oli päew otsa põllu peal tuule ja wihma käes tööd teinud. Shtul tuli ta wäsinud ja ligund riietega koju. Ta armas, et naine temale suppi oleks soendanud ja pehme puhkamise woodi walmis seadnud. Aga juba ukse peal astus naine wabandates ta juure ja ütles: „Armas mees, ma oleffin kül sulle supi walmis keetnud, aga kõik see aeg on nii kangeste wihma sadanud, et ma mitte tuast wälja ei wõinud minna ja wett tuua. Sina oled juba nii märg, et sa märjemaks enam ei wõi saada, mine ja too paar pange wett.“ Mees ei wastanud midagi, wõttis panged ja läks kaewu juure. Kui ta tagasi tuli, istus naine rahuliste tule ees ja soendas ennast. Nüüd wõttis mees ühe pange tõise järele ja walas wee naise kaela ja ütles: „So, nüüd oled sa just niisama märg kui mina, märjemaks sa enam ei wõi saada, nüüd wõid sa isi minna wett tooma.“

61. Naisewõtmine luuawarre abiga.

Üks rikas mees, kes uut moodi tütarlaste kaswatamisest lugu ei pidanud, ütles oma täiskasunud pojale: „Kui sa naist tahad wõtta, siis otsi omale üks perenaine wälja, kes tööd teha ei häbene ja mitte üks ilusti ehitud preili ei ole, kes luuawart, mis tema jalge ees maas juhtub olema, üles

ei osta tõsta, waid ta üle komistab ehk ninali maha kukub. Niisugust uhkuse ahwi ära ja mitte wõta." Poeg pidas isa sõnad meeles. Ühel ilusal kewadisel päewal, kui ta isa üht suurt wõõraspidu omas majas wasta wõttis, pani ta luua põigiti maja trepi ette. Ise jäi ta wälja ootama, sest wõõrad oliwad juba söögilaua juurest ülesse tõusnud ja tahtsiwad lähedasse lehtmetsa jalutama minna. „Pane tähele," ütles peremehe poeg ühe sõbrale, „see ukse ette pandud luud saab mul täna abiks olema, meie wõõrastest üht meele päralist pruuti wälja walitseda. See tütarlaps, kes mitte ei häbene, luuda ülesse tõsta, saab minu naiseks." Pea aegu kõik noored preilid astusiwad üle luuawarre, mõned komistasiwad ja läksiwad ikka edasi. Wiimaks tuli üks ilus tüdruk, kummardas ennast, tõstis kärmaste luua ülesse ja pani teda nurka. — Noormees pidas sõna ja wõttis teda omale naiseks. Kummalgi ei olnud waja, paari-minemist taga kahetseda.

62. Nälja-kannataja.

Üks ilus noor naine ajas tihti oma mehega kiusu. Ta oli nii harinenud, et ta mees, kellele mõni hall juukse karrw hakkas pähe kaskwama, temale iga kord järele pidi andma. Aga ükskord ei saanud ta temast mitte wõitu. Selle üle wihastas noor naine ennast nõnda, et ta enam söögi raasugi suhu ei tahtnud pista ja ennem nälga surra soowis, kui oma kiusu järele jätta. Kaks päewa seisis ta söömata ja tundis ennast nüüd nõrga olewat, et sāngi pidi heitma. Mees saatis tohtri järele ja küsis temalt nõuu. Haige ei tahtnud aga kellegi nõuu wasta wõtta, waid soowis nälga surra. Tohter kaskis haige tallitajat wärskleid kapsaid teeta ja sõna lausumata taldrekuga näljakannataja sāngi ette laua peale panna. — Poole tunni pärast oliwad kapsad ära söödud ja haige kaskis weel üht taldreku täit tuua. Peale selle oli kõik pahandus mööda ja naise meel nii hea, et nälga surra enam ei tahtnud ja mehega rahus elama hakkas.

63. Kordalainud soowimine.

Ühe kindrali teener klopis ukse ees oma härra ülikonda tolmuft puhtaks. Ta ei olnud oma tööga veel mitte walmis, kui üks wõõras mees tema juure astus, ühe kirja ta kätte andis ja ütles: „Olge nenda head ja wiige see kiri filmapilk oma härra kätte, aga minge ruttu, sest ma ootan wastust.“ Teener wiis tähe joolstes tupp. Härra tegi teda lahti ja luges: „Kui läheb korda, on hea, kui ei lähe on ka hea.“ — „See inimene on wist hull,“ ütles kindral, „küsi, mis ta soowib ja lase teda sisse tulla!“ Teener läks, tuli aga filmapilk jälle tagasi ja ütles: „Paganana päralt, kelmi soowimine on juba korda lainud, sest ta on teie ülikonnaga oma teed pühkinud.“

64. Suur waletaja.

Ühes seltskonnas kiitles üks mees, et ta wiie minuti sees pool penikoormat olla ratsa ära sõitnud. — Seal küsiti ühe õppinud ratsasõitja käest, mis ta sest arwab. „Sõitma ma nõnda kül ei wõi, aga waletada wõin kül,“ oli wastus.

65. Halb südamete tunnistus.

Ühe zeitungi wäljaandja ostis 7 naela peenikest suhkrut ja leidis peenikest walget liiwa selle hulgas. Selle üle kirjutas ta oma lehe sisse nõnda: „Ühe siit linna kaupmehe käest ostsin ma suhkrut, mis walge liiwaga segatud oli. Kui see mees, kes mind sel wiisil petnud on, mitte 24 tunni sees mulle 7 naela head suhkrut ei saada, siis tahan ma ta nime oma lehe läbi igauhele teada anda.“ Juba mõne tunni pärast saatsiwad wiis kaupmest üks tõise järel, igauks kõige paremast suhkrust 7 naela lehe wäljaandja majasse.

66. Matkmata pall.

Üks teener oli omale tõist kohta otsinud ja soowis oma härrale head päewa. „Miks sa minu juurest ära lähed?“ küsis härra, „su pall läheb ju ometi edasi.“ „Just selle-

pärast pidin ma omale tõist kohta otsima, et mu pall edasi läheb, sest ma kardan, et ma teda kätte ei saa," vastas teener.

67. Walmis ömmeldud särkide kaup.

Üks naisterahwas müüs omas poes mitmet moodi walmis ömmeldud särka. Ühel hommikul astus üks noor ja sirge mees poodi ja soowis naisterahwa särka osta. „Kas juhtub teil eht üsna peenikefi särka olema?“ küsis ostja. „Ja muidugi,“ vastas müüja, „minu juures leiate need kõige paremaid.“ — „Mul on mõte naist wõtta,“ jutustas tundmata mees, „ja ma tahan oma pruudile üht weikest kingitust teha, kas wõite mulle kolm tosinat kõige paremaid särka anda?“ — „Miks mitte,“ ütles müüja, „ma annan teile kõige ilusamaid, mis ka wäga hästi ömmeldud on. Waadake, kas nad on ka teile meele järele.“ Tundmata härra waatas särgid hoolega läbi ja ütles: „Olge nii hea ja pange üks särk kleidi peale oma selga. Minu pruut on just nii suur kui teie, ma wõin siis kül aru saada, kas nad temale üsna parajad on.“ — „Hea kül,“ ütles müüja ja pani omale ühe särki selga. Nüüd waatas ostja kõikipidi särgid läbi, kumardas siis müüja selja taha, nagu tahaks ta näha, kas ka särki pikkus täieline oleks, aga õiete ei olnud tal muud tahtmist, kui särki ühe nõopnõelaga kaupleja naisterahwa riiete külge kinni pista. Kui nüüd müüja taha lambri läks ja särki seljast ära wõtta tahtis, ei saanud ta seda mitte nii ruttu toimetada. Wiimaks kui ta jälle leti juure tuli, oli noormees kõige kolme tosinat särkiga oma teed läinud. Kaupleja naisterahwas tahtis kül weel järele rutata, aga kergejalgne peigmees oli ammuugi nii kaugele jõudnud, et teda enam näha ei olnud.

68. Tohtri tunnistus.

Üks würl lastis kõige kuulsama tohtri oma haiguse woodi juure kutsuda ja ütles: „Teie olete nii tark arst, et mul enam tarwis ei ole, teile nimetada, mis wiga mul on. Teie tunnete inimese keha igapidi läbi, teate selgeste

kõik haigused ära ja võite jälle terve juure aidata." —
 „Arge arvake minu tarkust mitte väga suureks," vastas
 tohter, „kõige uurimise ja püüdmise läbi ei saa ükski arst
 nii suurt tarkust kätte, et ta iga haigust filmapill ära
 tunda ja abi ta vastu nimetada võiks. Arstide lugu on
 peaaegu seesama, mis öövahtidel on. Nad tunnevad kül
 oma uulitsaid, ilma et nad teakivad, misugune rõõm ehk
 kurbus maja rahvast liikuma paneb. Niisama tunneme
 meie ka kõik ihu liikmed ära, aga haiguse vastu nõuu
 leida, võime ainult arvamise läbi."

69. Tore kõogitüdruk.

Üks suurtsugu proua otsis omale üht naisterahvast,
 kes söökisid valmistada mõistaks. Ta oli väga rõõmus,
 kui ta üht leidis, kes tal meele järele oli. Kaup sai tehtud,
 ja tõisel päeval lubas tüdruk teenistusse tulla. Aga nii
 pea, kui ta tuppa oli astunud, kus proua tööd tegi ja kus
 kaks tüdruku nelja kääga klaverit mängisivad, ütles ta:
 „Seie majasse ma kül ei tule." „Miks pärast?" küsis
 proua, „kas meie maja ei ole suur ja ilus kül?" „Maja
 on muidu kül mu meele järele, aga nii naraka sakste juures
 ei taha ma mitte olla, kellel tahet tütre janku aga üks ainuke
 klaver on," ütles tore kõogitüdruk ja läks oma teed.

70. Petetud uksehoidja.

Ühel üürimehel oli see viis, iga õhtu hilja koju tulla.
 Sessepärast lubas ta oma ukse-hoidjale, kes tema pärast
 ust lukust lahti pidi tegema, kümme kopikat waewa pälgaiks.
 Ehk tal kül oma jagu wäljaminemist oli, siiski hoidis ta
 seda raha alles, mis ta uksehoidjale pidi andma, sest muidu
 ei oleks ta mitte sisse saanud. Ühel õhtul, kui ilm külme-
 maks hakkas minema, wõttis uksehoidja nõuaks kahewõrra
 nii palju nõuda, kui muul ajal, sest et ta mitte sellesama
 raha eest hea meelega soojust sängist wälja ei tahtnud
 minna. Ta ei teinud ka mitte enne lahti, kui wäljasseisja
 temale kakskümmend kopikat ukse alt pihusse oli pistnud.

Ükskord tuli üks noor mees, kes igapidi suurem ja tugewam oli, kui uksehoida, sisse, wõttis wanamehe ümbert kinni ja lükkas teda ukse taha. Waesel uksehoidjal ei olnud muud seljas, kui üks õhuke kuueke ja paar wanu tuhwlid jalas. Müüd oli tema kord sisselaskmist paluda, mis ta ka alandlikult tegi. Külm pandis teda peagi lödiseks, ja ei aitanud siis münd, kui et pidi saadud kakskümmend kopikat, mis ta pool wägise omale oli nõudnud, jälle tagasi andma, et isi sisse saaks.

71. Hea figar.

Üks hulgas, kes kord ühe, kord teise käest oli õppinud figarid saama, juhtus ühe tutwaga trahteris kofku ja küsis temalt: „Kas ehk on teil üks hea figar kaasas, mu kallid sõbrake?“ — „On küll,“ wastas tuttam, „ma tahan teda ka warsti põlema panna.“ — Hea figari armastaja pidi aga seekord pealt waatama, kui tõine suitsetas.

72. Ladina keel aitab igal pool.

Üks talupoeg wiis üht õppinud meest wanriiga wäga halba teed mööda linna poole. Wiimaks jäi waner muda ja pori sisse kinni. „Kuulge härra,“ ütles woorimes, „kas mõistate ka Ladina keelt?“ „Mõistan küll,“ wastas õpetatud mees. „Noh, siis saate fiit mudast ifegi wälja,“ ütles woorimees, „minu koolmeister ütles alati: Ladina keelega wõib inimene igal pool maailma peal läbi saada. Selle peale wõttis mees hobuse rakkest lahti, istus selga ja sõitis oma teed.“

73. Iseene se kiitlemine.

Üks student rääkis wõõraste majas palju omaast tarkusest. Kui ühe kuulsa mehe tegudest jutustadi, ütles tema iseene se kiitusel: „Seda wõin mina ka.“ Wiimaks lõppes ühe pealtkuulaja mehe kannatus otsa ja ta ütles kiitlejale: „Müüd oleme juba küllalt sest kuulda saanud, mis teie wõite, ütlege aga ka, mis teie mitte ei wõi, ja ma usun, et see mul üks weike asi saab olema.“ — „Mina ei wõi oma wõlga joogi

ja söögi eest see lord mitte ära maksta," ütles student, "ja mul on väga hea meel, et teie seda võite." Kõik loosolejad naersivad. Võõras aga pidi peremehe juure minema ja studentile võlga wälja maksuma.

74. Püha kirja seletamine.

Üks õpetaja pidas jutlust nende sõnade üle: „Kui sulle keegi parema pale paele ühe hoobi annab, siis lase pahema pale peale ka üks hoop anda.“ Pärast Jumala-teenistust juhtus ta oma kõstriga, kes teda ei sallinud, heinamaa peal kofku. „Muus õpetaja, teie olete väga ilusti jutlust ütelnud,“ ütles kõster, „aga kas teie ka püha kirja järele teete?“ Selle küsimise peale andis ta õpetajale paremale poole ühe hea kõrwa-lopstu ja tõstis ju kät ülesse, et ka pahema kõrwa peale lüüa. Õpetaja aga ei ootanud nii kaua, waid andis kõstrile nii tubli hoobi mööda kõrwu, et ta rohu sisse maha langes. „Ma arwan, et teie seda ka teate, mis pühas kirjas seisab: sel möödul, kui teie möödate, peab teile saama kätte tasutud. Eks ole nõnda õige?“ ütles õpetaja. — „Mis teie seal teete?“ küsis imeks pannes superintendent, kes sinna juhtus tulema. „Ei midagi halba,“ wastas õpetaja, „meie seletame ühe tõisele püha kirja ära.“

75. Arst ja haige.

Üht kuulsat arsti, kes aga kogemata joobnud juhtus olema, kutsuti ükskord ühe suurtsugu haige naisterahwa juure. Pärast seda, kui arst woodi ette oli istunud ja tasku kella wälja wõtnud, hakkas ta haige soonelööklisid lugema. Aga ta sai isegi sest aru, et ta oma joobnud peaga sellega mitte hästi toime ei saanud, pani sellepärast jälle kella tasku ja ümises iseenesse peale pahandates: „Jah, tõeste joobnud!“ — Siis käs kis haiget sängi jääda ja lubas tõisel hommikul jälle tulla. — Aga tõisel hommikul õige wara, enne weel kui ta haiget sai waatama minna, toodi temale üht tänu-kirja, kus sees lugeda oli: „Armas tohter, teil on õigus, ja ma ei wõi mitte salata, et ma eile joobnud

olin, nagu teie ütelsite. Aga see on hea, et keegi muud seda ei tea, kui teie ja mina. Ma palun teid, mitte kellelegi ütelda, mis wiga mul oli. Olge nii head ja wõtke oma waewa eest seda pisikest rahasumma wasta, mis ma selle kirja sisse panen.“

76. Lahke ja wali heal.

Üks õpetaja pidas alustuses jutlust juure ja walju healega. Pärastpoole aga rääkis ta tasase healega ja liigutas selle läbi enam rahwa südamid, kui enne. Üks tema sõbradest küsis tema käest; „Kust see tuleb, et teie oma müristawat healt nüüd nii vaikseks ja pehmeks olete ümber muutnud?“ — „Kui ma noorem olin,“ wastas õpetaja, „siis arwasin ma, et kõwa mürimine enam mõjub, kui lahke päike, aga pärast sain ma aru, et lahkus enam südant liigutab kui waljus, ja sellepärast olen ma ka oma healt muutnud.“

77. Waga patutunnistamine.

Üks waras pruukis ka pihti ajal oma ametit. Kirik-
ifanda ilus tasku-kell oli ta näppu puutunud. Kuldasja oma põue pistes tunnistas ta õpetajale oma pattu ja ütles: „Ma warastan!“ — „Armas poeg,“ ütles õpetaja, „sa tahad wist ütelda, et sa oled warastanud“ — „Ma olen warastanud,“ ütles waras, kes kuld tasku-kella selle aja sees oma põue oli lastnud libiseda. „Siis pead sa warastatud asja tagasi andma,“ ütles õpetaja. „Ma annan teda teie kätte,“ ütles waras. „Ei, mina teda ei taha,“ wastas õpetaja. „Aga mis pean ma siis tegema, kui see, kelle käest ma olen warastanud, oma asja tagasi wõtta ei taha?“ küsis wiimaks waras. „Siis wõid sa teda omale jätta,“ ütles waga hinge-
karjane, kes praegusest loust ühtegi ei teadnud.

78. Taskumängija nali.

Üks wõõras mees oli linna tulnud ja ostis turu pealt naela worsti, mis eest ta kaltsiõistkummend kopikat maksis.

Worst sai ära kaalutud ja paberi sisse mäsfitud. Ostja wõttis rahakotist hõbe rubla wälja, sest tal ei olnud muud raha. Kui ta tagasi antud raha oma kotti oli pistnud ja praegu ostetud worsti peusse wõtnud, ütles ta: „See worst on väga kerge, teie ei ole mitte hästi kaalunud, siin ei ole mitte poolt naelagi.“ — „Mis teie räägite!“ ütles müüja ja wõttis worsti oma kätte tagasi. Aga ka tema leidis teda liig kerge olewat, tegi paberi lahti ja nägi nüüd imeks pannes worsti asemelt suurt kollast porgandit. „Andke minu hõbe rubla tagasi,“ ütles ostja. Kui aga worstikaupleja hõbe raha tagasi anda tahtis, ei leidnud ta omas kotis muud kui üht kartohwelt. Täis wiha wiskas ta kartohwli wasta maad ja ütles: „Mis pagana temp see on?“ — Ostja aga tõstis kartohwli maast ülesse, lõikas teda tasku-nuaga lõhki ja hõbe rubla-tükk luskus selle seest kõlinal wälja. „Mis ime see on?“ ütles kaupmees ja hirm tuli tal peale. „See ei ole muud, kui üks nalja temp. Mina olen kange taskumängija, ja ma tahtsin teile üht weikest proowi omaist kunsttükidest näidata.“

79. Kärbes suhkrutoosis.

Üks wõõras tuli ühe kitsiku mehe juure, kes parajaste üht kärbest taga ajas ja enne sisseastujaga sugugi tegemist ei teinud, kui ta kärbest kätte oli saanud. Nüüd oli ta tema peus, aga ta ei pitsitanud teda mitte sõrmede wahel surnuks, waid pani teda ettewaatlikult suhkrutoosi sisse kaase alla. — „Miks pärast teie kärbe wangi panete?“ küsis wõõras. — „Seda ma wõin teile filmapilk ütelda,“ wastas kitsik mees naeratades. „Ma tahan hea meelega näha saada, kas minu teenrid suhkrut warastawad wõi ei. Kui kärbes kaase alt wälja on lastud, siis panen ma suhkrutoosi kappi lukku taha.“

80. Kaksikud lapsed.

Ühel isal oli väga kena paar kaksikuid lapsi, üks poeg ja üks tütar. Kord ütles isa oma tutwate wasta, et ta lapsed mõlemad nii ühte nägu olla, et ükski aru ei saa,

kumb neist poisike ehk tütarlaps oleks, kui nad ühte wiisi riides ja ühte moodi lammitud on. Selle peale vastas üks tema sõbradest: „Ma arwan, et see mul mitte wäga raske ei saa olema, sellest aru saada. Võõme kätt 50 rubla peale, mis eest shampanja wiina juua tahame, et mina warsti ütlen, kumb neist pois. ehk tütarlaps on, ilma et ma nendega sõna räägiks.“ — „See küll,“ vastas isa, ja käed saidad kokku löödud. Tõisel hommikul astus sõber wälja tehtud tunnil sisse. Mõlemad lapsed istusiwad tütarlapse riides oma ema kõrwal. Nad oliwad nii ühte nägu, nagu üks paar kana mune. Ilma sõnalausumata pani sõber laua ühe otja peale ilusa tite ja kasti täie weiksid kõõgi riistu; tõise otja peale aga weikese trummi ja püssi. Silmapilk oli tüdrukulene juure astunud, kuna pois püssi ja trummi suure rõõmuga kätte wõttis. Naerdes nägi nüüd isa, et ta 50 rubla kautanud oli, ja weel sellisamal õhtal saidad shampanja pudelid tühendatud.

81. Parema naist wõtta, kui majast wälja minna.

Üks professor elas juba laua aega ühes majas üüri peal. Oma suure ramaatukogu juures istus ta tihti päewad otja, ilma et ta muu ilma kraami järele oleks küsinud. Korteri oli tal wäga meele järele, sest tema oli ju wäga harjunud, oma lambritega rahul olema ja ta ei oleks mõtelnudgi selle peale, oma ramaatukogu ühest kohast tõisi wiia. Uus aasta oli tulnud ja kange külm ilm õues, kui perennaine korruga sisse astus ja teada andis, et prohweessor omale tõist korterit otsiks. Korteri wahetus oli aga prohweessoril raske asi. Ta kaebas sõbradele oma häda ja ütles, et tal hoopis wõimata olla, oma suurt raamatukogu ühest paigast tõisi wadada. Sõbrad ei saanud sest aru, mikspärast see nii wõimata asi pidi olema ja andsiwad temale nalja pärast nõuu, oma pereniast, kes leff oli, naiseks wõtta. Prohweessor ei olnud täna päewani weel kordagi naisewõtmise peale mõtelnud; nüüd aga tegi ta seda oma kalli, armsa raamatukogu pärast. Perennaine wõttis teda hea meelega

wasta, ja nüüd ei pruukinud ta enam karta, et teda jälle kessi oleks sundinud, tõist korterit otsima ja suurt raamatukogu paigast ära tõstma.

82. Kuda mõib ikka õnnelik olla.

Ühel piiskopil oli tihti mitme liisamise ja tüliga tegemist, siiski ei nähtud temal kunagi paha meel olemat, waid ta oli kõikide wasta alati lahke ja rõõmus. Üks tema sõbradest küsis ühel päewal tema käest: „Kas mõite mulle ütelda, kuda teie ikka lahke mõite olla, kui ka kõiksugu pahandused teie rõõmust meelt rikkuda püüawad?“ — „Miks mitte? Ma teen seda hea meelega,“ wastas piiskop, „mu rõõmus meel tuleb sest, et ma oma filmi õigel wiisil pruugin. See on mul üks puhas, misuguses seisuses ma juhtun olema, ma waatan ikka kõige enne taewa poole ja mõtlen, et mu kõige suurem püüdmine siin maa peal peab olema, taewa saada. Siis waatan ma maa peale ja mõtlen, kui wähe ruumi mul waja on, kui mind maha maetakse. Wiimaks mõtlen ma selle peale, kui palju kõisi inimesi maa peal on, kes palju õnnetumad on, kui mina. Sel wiisil saan mina aru, et kõige suurem õnn taewas on, kus maapealsed mured kõik lõpewad, ja et meil mitte waja ei ole, palju kaebada.“

83. Rikkuse püüdmine.

Üks mees läks oma rikka naabri juure ja tahtis temaga juttu ajada. Rikkal naabril oli aga nii palju tegemist, et tal kunagi aega ei olnud, naerda ehk nalja teha. Ta aimus püüdmine kõiges elu ajas oli, hästi palju rikkust koguda. Hommikust õhtuni oli ta raskest tööd tegemas ja pidas alati targa Salomoni sõna meeles: „Kärmas käsi kogub rikkust.“ See on küll õige, aga niisama õige on ka see, et rikkus mitte üksi õnnelikuks ei tee. Rikkal mehel on oma häda ja waew niisama, kui waesel. Kodu minnes tänas mees Sumalat, et tal mitte puudust ei ole ja et tal terwist on, tööd teha, ilma nii suure raha ahnujeta.

84. Rõige parem tunnistuse-kiri.

Üks kaupmees andis zeitungi läbi teada, et temale üht poisikest tarwis olla. Selle kuulutuse peale tulivad tõisel hommikul 50 poisikest tema juure. Kui nad mõnda filmapillu tema ees oliwad seisnud, walitses ta üht nende seast wälja. „Ma tahaks teada,“ ütles üks sõber kaupmehe wasta, „miks pärast sa just seda poisikest wälja oled walitsenud, kell' mitte ühtegi tähte ehl tunnistuse-kirja kaasas ei ole?“ — „Sa etsid, armas sõber,“ wastas kaupmees, „sel poisikesel on mitu tunnistuse-kirja ühes: Enne kui ta tuppä astus, tegi ta oma jalad puhtaks ja pani ilusaste ukse kinni; see on üks täht, et ta hoolikas on. Teretades wõttis ta mütsi peast ära ja kostis minu küsimiste peale kärmeste ja mõistlikult; sest on näha, et ta üks terane ja auupakkil laps on. Ilma järele mõtlemata tõusis ta oma istme pealt ülesse ja pakkus teda ühe wana haige jalaga mehele; selle läbi näitab ta oma head südant ja tähelepanemist wälja. Ta tõstis raamatu ülesse, keda ma meelega maha kukkuda lasin. Tõised poisid oliwad teda oma jalgadega edasi ja tagasi wedanud, mõni oli ta peale komistanud, aga ükski ei mõtelnud selle peale, teda ülesse tõsta. Ta ootas wagusaste ja ei tükkunud mitte ette; see on ka üks hea tunnistuse-kiri tema olemisest. Ma nägin, et ta kuub hoolega puhastatud, ja et ta nägu ja käed puhtad oliwad. Kas sa seda ka ei nimeta tunnistuse-kirjaks. Mina pean sellest enam lugu, mis ma oma filmaga poisikesse juures näen, kui sellest, mis ma tema kiituseks paberi pealt loen.“

85. Isa ja poeg.

Üks isa andis oma pojale nõuu, naist wõtta. Poeg aga ei tahtnud seda nõuu mitte wasta wõtta. „Mis seal siis on?“ ütles isa, „ega sa ometi sellepärast ei sure. Ma olen ka naist wõtnud, kui ma noor olin, ja elan weel praegu.“ — „Dige kül,“ wastas poeg, „aga' sinu asi on ka hoopis tõine.“ — „Kuda nii?“ küsis isa. „Sina wõtsid

minu armisa ema, teda meie juba ammugi tunneine," vastas poeg, „aga mina pean üht üsna võderast naisterahvast omale abikaasaks võtma.“

86. Neljajalgjed tunnistajad.

Washingtoni linna ligi elas üks Sakslane Ameerika maa mehe kõrval. Mõlemil oli kaunis ilus seakari, mis nad hoolega kasvatasiwad. Seal nägi Sakslane, et tema karjast laks figa puudusiwad. Ta oli oma lomadele märgid külge teinud ja tundis neid sellepärast Ameeriklase figade hulgast warsti ära. Kui ta aga oma naabriga selle asja üle kõnelema hakkas, ei tahtnud see midagi sest kuulda, waid käskis teda rahule jätta. Si aitanud siis muu nõuu, kui kohus pidi awitama. Kui tükk aega oli küsitud ja wastatud, käskis kohtu-mõistja seakarjust ette kutsuda. See oli Saksa maa mehe oma poeg, kes isa figu alati oli hoidnud. „Kas oled sa figu saksa keele peal kutsunud?“ küsis kohtu-härra. „Jah,“ wastas poisikene. „Hea kül,“ ütles kohtu mõistja, „nüüd saame warsti teada, kummal õigus on.“ — Nüüd läksiwad kõik koos-olejad naabri lauda juure. Pois pidi oma keele murde järele figu kutsuma. Warsti peale seda jooksiwad ka mõlemad märgitud sead kutsuja juure, ja figade peremees sai oma loomad jälle kätte.

87. Pruudi walitsemine.

Kolme ilusa naisterahwa hulgast tahtis üks mees omale pruuti wälja walitseda. Ta ostis tüki juustu ja palus iga üht seft natuke võtta. Esimene lõikas omale juustu küllest tüki ja söi seda kõige koorikuga ära. „Sellest tüdrukust saab üks perenaine, kes puhtust mitte ei armasta,“ mõtles pruudi walitseja iseeneses. Teine lõikas oma juustu tüki küllest suure paksu kooriku ära ja wiskas teda maha. „Sellest saab üks raiskaja perenaine,“ mõtles noor mees. Kolmas tegi oma juustu tüki hoolega puhtaks ja oli sellepärast noore mehe meele järele, kes teda ka omale võttis.

88. Odawad kartohwliid.

Üks mees Ameerika maal lastis eyesele kõige paremaid kartohwliid tuua, ilma et ta nende eest kallist hinda oleks maksnud. Ta andis teada, et kel häid kartohwliid müüa on, temale ühe mõõdu täie proowiks saadaks. Kõige parema kartohwli-mõõdu-täie eest lubas ta kolm dollarit maksta. Mõõt mõõdu järele toodi kõige ilusamaid maa-õunu tema keldrisse. Mõni, kel mitu jagu oli, tõi igast jauft ühe mõõdu täie. Kui kelder täis oli, maksis hea kartohwli armastaja ühele, kellel ta arwas kõige parema mõõdu täie olewat, lubatud kolm dollarit, pani keldri ukse lukku ja sõi rahul oma kartohwliid, kellest ta ka tõistele anda wõis.

89. Kumb amet on auusam?

Üks juukse lõikaja juhtus oma naabriga, ühe habeme-ajajaga tülisse. Igaüks kiitis oma ametit auusamaks ja paremaks. „Kuulge, armas naaber,“ ütles wiimaks juukse lõikaja, „mis maksab lõik pahandamine ja waidlemine? Teie ees wõib igaüks mütsi ehk kübarat peas pidada, aga minu ees peab iga mees, ja üegi kuningas oma pea-katet maha wõtma, kui ma oma ametit käpile wõtan.“

90. Röömsjad mõtlewad waeste peale.

Ühes seltskonnas, kus kõik loosolejad röömsjad oliwad ja ühe teisega lahket juttu ajasiwad, tuletas ka üks mees waesid meele. Ta wõttis oma kübara kätte ja korjas waeste heaks sinna sisse raha. Üks kitsik mees pani ühe weikse rahakese kübara sisse, aga korjaja ei pannud seda mitte tähele ja juhtus tõist korda tema ette tulema. „Mina olen juba annud,“ ütles ihnus. „Ma usun seda kül,“ wastas raha korjaja, „aga ma ei ole seda mitte näinud.“ — „Mina olen seda kül näinud,“ ütles üks mees, kes kitsiku mehe kõrwas istus, „aga ma ei usu seda mitte.“

91. Teretamine ja auupakkumine.

Üks koolihärra ja üks kaupmees läksivad ühes koos linnast wälja maantee peale. Seal tuli neile üks talupoeg wasta ja teretas neid auupakkult. Koolihärra tõmbas kübera peast ja wõttis terwist lahkeste wasta. „Kuda alandate teie ennast nõnda ja peate oma seisusest nii wähe lugu, et ühe talupoja ees oma kübera peast maha wõtate?“ küsis imels pannes kaupmees. „Kui talupoeg mind auupakkult teretab, ja mina tema terwitse soowinist wasta ei wõta, siis saaks ma tõeste wähem haritud olema, kui see sama talupoeg, ja minust ei sünniksgi nii palju lugu pidada, kui temast.“

92. Dige arwamine.

Üks prints oli oma seitsmel elu aastal juba wäga mõistlik lapsuke, nõnda et tema wanemad temast õigusega loota wõiswad, et ta kord targaste oma rahwast walitsema saab. Ühel päewal oli ta ühes seltskonnas, kus igauks imels pannes tema mõistusest rääkis. Üks wana kaptein, kes seda kiitust oli kuulnud, ütles kaunis walju healega: „Ma arwan, et lapsed, kes noorelt juba wäga targad on, wanemalt peast rumalaks jääwad.“ Noor prints, kes neid sõnu kuulis, wastas selle peale: „Siis olite teie, auus kapteini härra, noorelt wist wäga tark.“

93. Prillidega lugeja.

Üks talupoeg oli näinud, et wanad inimesed iga kord, kui nad raamatut lugeda tahawad, prillid filma ette panewad, et paremine näeksiwad. Ta wõttis nõuaks, omale ka üks paar häid filma klaasisid osta ja läks sellepärast linna. Prillimüüja pani mitu paari laua peale ta ette ja palus teda oma filma järele wälja walitseda. Prillioftja seadis ühed prillid oma nina peale ja palus, et talle üks raamat antaks, sest tal olla ainult lugemise pärast prillid tarwis. Aga kui ta raamatu lahti tegi, ütles ta: „Need prillid ei ole head.“ Warsti tõi kaupmees weel mõne paari kõige

paremaid lagedale. „Ka nendega ma ei wõi lugeda,“ ütles ostja. „Kuulge, armas sõber,“ ütles wiimaks prillitegija: „Olete teie ülepea lugema õppinud, wõi ei tunnegi teie ehk raamatu tähta?“ — „Noh imekül,“ vastas talupoeg: „Kui ma lugeda mõistaks, mis ma siis prillidega teeksin.“

94. Kõige uuem kirjawiis.

Kallis armuke!

Ma mõtlen Iues sinu peale, kas wõid sa ikka veel Zipidi arwata, et ma sind ei armasta? Sa oled mul alati meeles. Ei leia ma tõist, kell nii lahked silmad ja ilusad filma 3mud oleksiwad. Apühiks tulen sind waatama. Mil õil aga saad sa mind wasta wõtma? Kas pärna wõi 6e puu all ootad sa mind. Suba 7 päewa kannan sind omas südames ja ruttan nüüd seda teed sinu poole, mis nende puude juures Sruks läheb. Ma loodan, et sa mind ei põlga, ja et meie südamed seal 9awad. Seekord ei wõi ma sulle rohkem kirjutada, sest kell lõõb warsti 10 ja postimees ootab. Palju 1000 terwist saadab sulle

Sinu Peeter.

95. Julge tüdruk.

Üks tüdruk armastas head õlut juua. Kui ööse oli kätte jõudnud ja saaksad magama läinud, läks ta tasakeste keldri. Kõnega katsus ta sinna koha poole, kus õlle=waadi arwas olewat ja tundis, et ta ühe inimese pea külge oli puudutanud. Ehk ta küll natukene ehmatas, siiski oli ta nii tark, et ta mitte kiskendamise läbi oma ehmatust teada ei annud, waid ütles, nagu ei oleks midagi olnud: „Waata ometi Mopsi, tema ka siin.“ Siis läks ta kartmata edasi, otsis õlle=waadi ülesse ja jõi nii palju õlut, kui tal himu täis sai. Peale selle läks ta ära, nagu ei oleks midagi olnud. Aga nii pea kui ta wäljas oli, lükkas ta keldri ukse riivi ja ajas majarahwa ülesse. Mees sai finni wõetud. See oli üks waras, kes ennast sinna ära oli peitnud, et õõsel oma selfimeestele oleks wõinud wärawat

lahti teha. Ta tunnistas ka, et ta tüdrukut ära oleks tapnud, nii pea kui see oleks healt teinud. Aga et ta nii hästi oma ehmatust ja hirmu mõistis varjata, jäänud ta uskuma, et tüdruk teda arvanud koera olevat. Ta et tüdruk edasi läinud ja õlut joonud, siis jäänud ta ka rahule oma varju-paika ja lasknud tüdrukut oma teed minna.

96. Imelikud munad.

Kuulus kometitegija Bosko tahtis ühe naise käest korvi täis mune osta. Kaup oli peaaegu valmis, kui Bosko ühe muna võttis, et näha saaks, kas nad ka värsked oleksivad. Aga kui ta muna koore katki oli lõõnud, kukkus sellest üks kuld raha välja. Ta lõi ühe tõise, kolmandama ja neljandama katki, ja igaühelt tuli üks kulla tükk välja. Seal tegi müüja selle nahjale otja peale. Ta sidus korvi karmeste kinni ja ütles: „Neid mune ma enam ei müü.“ Siis läks ta turu pealt ära ühte võõraste-majasse, kus ta hooste tallis pimedas nurgas oma mune läbi katsus. Et aga mitte ühestki kuld raha välja ei kukkunud, siis sai ta nii vihaseks, et ta munad kõige korwiga wasta seinale wiskas. Bosko, kes tasakeste ta järele läks, ilma et naine seda oleks näinud, leidis teda meele ärasheimise juures. Aga Bosko laskis teda kõik kurbtust selle läbi ära unustada, et ta kahju ära tasus.

97. Wabandamine.

Üks võõrastemaja pidaja andis oma noore tüdrukule suud, kui ta naine parajaste kõõgist välja astus. „Aga mees, mis see siis tähendab?“ küsis ehmatades naine. „Si midagi,“ wastas mees, „ma tahtsin järele waadata, kas ehk Leena keldris salaja õlut on joonud. Ega sa selle üle ennaft pahandama ei hakka?“

98. Champanja pudel.

Ühes suurtseltsi rahwa majas peeti tantsu-pidu, kuhu ka üks student palutud oli, kes maja rahwa pojale ladina

keelt õpetas. Student oli üks väga vaene mees. Esimest korda astus ta ühte nii uhkeste ehitatud saali, kus kõit säras ja läikis, nõnda et tal filmad kirjuts läksivad. Kõige enam meele pärast näitas tal söögilaud olewat, sest ta waatas igatsewa filmadega ühte puhku selle peale. Kallid peenikesed road, mis ta seeni ajani kül mõnes kohas oli näinud, aga kunagi weel ei olnud maitsta saanud, olivad nüüd laua peal ta ees. Rõõmsa meelega sõi ta ühest ja teisest ja wõttis ka mõne hea suutäie wiina, aga natuke rohkem kui waja oleks olnud. Wiimaks tahtis ta koju minna. Shampanja wiin oli tal väga moka järele olnud. Ta ei soowinud muud, kui seda, et üht pudelit oleks wõinud kaasa wõtta. Sõna lausumata astus ta wiimaks laua juure, wõttis ühe shampanja pudeli ja pistis teda selja taha luue tasku ja tahtis nüüd oma teed minna. Ükse peal juhtus aga maja peremehe tütar wasta tulema, kes tema käest kinni wõttis ja ütles: „Kas teie tahate juba koju minna? Kas teil siin enam ei passi? Täage ometi weel natukene kauemaks seie.“ Suures kimbatuses kogeldas student mõnda wabandamise sõna wasta ja tahtis uksest wälja minna, aga preili hoidis teda tagasi ja ütles: „Ei, teie ei tohi weel mitte ära minna; mina teid enne ei lase, kui teie minuga kõige wähem üks kord ümber saali olete tantsinud. Edasi noor mees, mis teie nii kaua wasta panete? tantsust teie ei pease.“ Nende sõnadega tõmbas preili student tantsijate keskele. Korraga läib üks pauk. Studenti selja taga olivad mõned paarid märjad ja üks naisterahwas oli äramines-tanud. Seda oli shampanja pudel teinud. Korik oli tal enne juba lahti peastatud olnud ja kange raputamise läbi hakkas wiin lahijema ja pudelist wälja tülkima. Suure pauguga kargas korik eest ära ja wahutaw wedelik lendas ümberringi. Student, kelle taskust see ootamata kōmaks oli tulnud, pühkis saalist wälja, kus pärast seda weel kaua naereti ja tantfiti.

99. Hoidlik perenaene.

„Armas Liisa, kõik on nüüd hirmus kalliks läinud, nõnda et meie hoolega peame kogu hoidlikud olema, muidu tuleb meil kitsas kätte,“ ütles perenaene oma köögitüdrukule. „Kül ma seda meeles pean,“ vastas Liisa. „Aga mitu muna pean ma köögitainasse panema?“ — „Neli,“ vastas perenaene, „kakest võta muna walge ja kakest muna kollane, sest saab kül.“

100. Kallis oina kints.

Pariisi linnas tuli mõne aja eest üks peenikeses riides naisterahvas poodi, kes omale villu osta soovis ja ka wiis naela ära kaaluda lastis. Kaalu kõrwal koti peal oli üks väga ilus oina kints, mis kaupmehe köögitüdruk praegu lihuniku juurest toonud oli. See kints oli willa ostjal väga meele järele. Selle aja sees, kus kaupmehe sell tõiste ostjate soovimisi täitis, võttis naisterahvas oina kintsu willadega ühes ja pistis oma käekotti. Aga ühe peegli läbi oli kaupmees seda näinud. Kui nüüd rahamaksmine tuli, ütles kaupmees oma sellile: „Kas on ka tõeste wiis naela villu ära kaalutud? Ma arvan siin on üks eksitus. Muuväärt proual on wiist rohkem kui wiis naela kotis.“ — „Seda võib järele waadata,“ ütles sell, „ma tahan kõik weel üks kord kaalu peale panna.“ Wiie naela asemel leiti nüüd kümme. „Teie näete,“ ütles kaupmees pilgates, „siin on üks eksitus, auulik proua. Kas tahate kümne naela eest maksta, või pean ma siit juurest 5 naela ära võtma?“ — „Urge võtke midagi ära,“ ütles proua, näust punaselt tõmmates, „ma maksan kõik ära.“ Nüüd oli oina kints kalli hinna eest ostetud. Iga nael maksis kuus pranka, ehk meie raha järel pooltoist rubla. See on peenikese willa hind. Kõik kints maksis kolmkümmend pranka. Kaupmees on aga seda raha, mis ta rohkem võttis, waeste heaks kinkinud.

101. *Wastastikku pilkamine.*

Üks lustilik naisterahwas, kel esimesed hambad puudu-
siwad, pilkas üht meesterahwast, kes omas paljas peas paru-
kast kandis. „Ma ei saa aru,“ ütles härra, „kuda teie
nali nii hammustaw on, kuna teil ometi liig palju hambaid
suus ei ole.“ — „Ja ka mina panen imeks, kuda siin nii walge
on, ehk kül teie oma täis-kuud pilwedega olete kinni katnud.“

102. *Wõlgnik ja wõlapärija.*

Üks mees juhtus uulitsa peal oma wõlgnikuga kokku
ja palus teda lahke sõnaga, ometi üks kord oma wõlga ära
tasuda. Wõlgnik aga sai tuli wihaseks ja ütles: „Sätke
mind rahule, häbemata inimene, kas teie arwate, et ükfinda
mina teile wõlga olen?“ — ja läks oma teed.

103. *Waras korstna-pühkijaks.*

Üks waras mõtles järele, kuda ta ühte teatud majasse
wõiks peaseda, ja pidas wiimaks kõige paremaks, läbi korstna
sisse tungida. Kui õhtu kätte oli jõudnud, arwas ta paraja
aja tulnud olewat, oma nõuks wõetud kääri ette wõtta.
Ta wõttis redeli öla peale ja läks maja juure. Warsti
oli ta ka katuse peal ja kuulas korstna ligi seistes, kas
all ka kõi wagane oleks. Kõõgis kuuldi aga weel mitu
healt läbisegamine rääkiwat, mis läbi ta suure kimbatuse
sisse juhtus. Mis pidi ta nüüd tegema? Katuse peale
ei wõinud ta kauemaks jääda, sest uulitsa pealt oleks teda
igauks näinud. „Ah wõtku tont, mis seal siis on,“ ütles
ta iseeneses, „ma lähen korstnasse ja hoian ennast seal
kättega kinni, et ma alla ei libise, kunni rahwas magama
on läinud. Kül ma siis kõi toimetan ja ilusa saagiga
oma teed lähen.“ Nagu üteldud, nõnda tehtud. Aga tema
meelepahanduseks läks asi tõsise. Ta ei wõinud mitte kaua
ennast hoida, waid libises wasta tahtmist alla pliidi peale.
Perenaine ja kõõgitüdruk oliwad mõlemad kõõgis pliidi

juures, kui waene waras musta filmade ja kättega nende ette maha tuli. Mõlemad kiskendasiwad ehmatades. Waras oli aga peagi jalal ja ütles: „Homme tullakse teie korstnaid pühkima!“ ja läks uksest wälja.

104. Kuld tubaka-toos.

Ühe naisterahwa juures oli suur wõõraspidu. Kui kõik tuttawad ühe tõisega juttu ajasiwad, läks perenaine wälja ja pani kuld tubaka-toosi oma näpu wahelt laua peale. Kui ta tagasi tuli, ei olnud toosi enam kuskilgi. Kõik paniwad imeks ja keegi ei saanud aru, kuhu ta oli jäänud, sest ükski wõõras ei olnud selle aja sees toas käinud. Wiimaks astus weike tütrele perenaise juure ja ütles: „Armas ema, siin see proua wõttis näpuga tubakat ja pistis siis toosi oma tasku.“ — Kõikide filmad waatasiwad nüüd sinna poole. „Wõib kül olla,“ ütles proua, „ma olen seda wist teinud, ilma et ma isegi oleks tähele pannud, sest minu mõtted on tihti minust ära.“ — Seda rääkides pistis ta kae tasku ja tõmbas sealt kuld toosi wälja. „Muustatud proua,“ ütles perenaine, „ma palun teid tõine lord ise ka ära jääda, kui teie mõtted teist ära on.“ —

105. New-Yorgi linna wargad.

New-Yorgi linn on mitme asja poolest iseäralik. Seda ei wõi kül ütelda, et seal wähem wargust ja pettust ette tuleb, kui Euroopa pea-linnades, aga wargad teewad seal oma tööd kui õpetatud meistrid. Näituseks jutustakse üht lugu. Ühe rikka perekonna akna all hakkasiwad lord keskkõo ajal mängu healed hüüdma. Rahwas saiwad selle läbi ülesse aratud ja tuliwad akna juure kuulama, sest ilus muusiku mäng kestis tükk aega. Siis läksiwad majarahwas mängijaid selle auu ja rõõmu eest, mis neile tehtud oli, tänama. Peale selle heitsiwad kõik jälle rahuga sängi. Aga kui suur oli nende imtespanemine, kui nad tõisjel hommikul nägiwad, mil häbematal wiisil nende lapid ja

Kastid lufust lahti olivad murtud ja tühjaks tehtud. Selle aja sees, kui üks jagu wargaid oma ilusa mängu läbi rahwast akna juure pettis, tegi tõine jagu saalis ja tõištes tubades rahul oma tööd, ilma et keegi nende tembust aru oleks saanud.

106. Moozart ja Haydn.

Moozart ja Haydn, kaks suurt muusiku meistrit, olivad ühes koos wõõraspidu peal. Moozart oli üks lustilik mees ja armastas wäga šhampanja wiina. Ta ütles sellepärast Haydni wasta: „Lööme kuye pudeli šhampanja peale kätt, et mina ühe tüki komponeerin, mis teie mitte esimise korraga mängida ei wõi.“ — „Hea küll, lööme kätt,“ wastas tõine muusiku meister naeratades. — Moozart läks kirjutamise laua juure, wiskas mõne noodi paberi peale ja andis seda lehte Haydni kätte. Wiimne pani imeks, mis kerged noodid need olivad ja weel enam seda, et komponeerija oli arwanud, et tema neid mängida ei wõiks. Ta ütles sellepärast Moozartile: „Teil on wist liig palju raha, mis teie šhampanja eest tahate wälja anda.“ Kui Haydn mõne rea oli mänginud, jäi ta korraga seisma ja ütles: „Kuda peab seda mängitama? Mu käed on mõlemad üks tõišest kangel ja fiišti peab keskel weel üks klahw mängitud saama!“ — „Noh, kas teie seda fiiš ei wõi?“ küsis Moozart klaweri juure astudes: „Waadake, mina mängin teile ette.“ Moozart istus klaweri taha. Kui ta sinna kohta oli jõudnud, kus Haydn enam edasi ei saanud, mängis ta oma kättega mõlemil pool klaweri otsas, keskmise klahwi pani ta aga oma nina otsaga hüüdma. Selle üle hakkasiwad kõik koosolejad naerma. Moozartil oli pitt nina, Haydnil aga lühikene. Sellepärast pidi ta kuus pudelit šhampanjat wälja maksuma.

107. Kes saab wõitu?

Ühe kiriku peale oli õpetajat tarwis. Kaks noort õpetajat juhtusiwad korraga sinna tulema ja soowisiwad ühe tõiše järel selsamal püha-päewal proowi jutlust ära

pidada. Siis pidi kogudus walitsema, kumba ta neist oma kiriku peale tahtis. Mõlemad tuliwad laupäewa õhtul sinna ja wõtsiwad ühes wõõraste-majas korteri. Üks neist noortest meestest oli muidu targa pea ja selge mõistusega, pähe-õppimine oli tal aga wäga raske. Ta käis omas toas edasi ja tagasi ja luges oma jutlust mitu korda walju healega läbi, et homme kantsli peal mitte kogeldama ei hakkaks. Seal kõrwas istus tõine noor õpetaja omas kambri, mis ginult ühe ukse läbi tõisest lahutatud oli. Ka tema mõtles järele, kuida ta jutluse ütlemisele ennast kõige paremine wõiks ette walmistada. Temal ei olnud kül mitte nii palju tarkust kui tõisel, aga kui ta midagi kuulis, siis jäi see warsti ilma suure waewata ta meele. Kui ta nüüd kuulis, et tõine õpetaja walju healega oma jutlust üle luges, pani ta suure hoolega tähele. Ta sai kõigest selgeste aru, sest ta wõis iga sõna otsast otsani kuulda. „Tema jutlus on tõeste parem, kui minu oma!“ ütles ta iseeneses. Minult kuulmise läbi oli tal kõik see jutlus, mis tõine walmistanud oli, meele jäänud. Tema oli esimene jutluse ütleva ja astus tõisel hommikul suure julgusega kantsli peale. Nüüd ütles ta meele jäänud jutluse esimesest sõnast kunni wiimatseni ära, mis tõine õpetaja, kes seda kofku oli pannud, suure imekspanemisega pealt kuulas. Mis pidi ta nüüd tegema? Üht uut jutlust walmistada ei olnud tal mitte wõimalik, sest selleks puudus aeg. Siiski pidi ka tema kantsli peale astuma. Kui tõine lõpetanud oli, tuli tema kord ülesse minna. Wiimaks wõitis ta südame rindu ja läks ilma kartuseta rahwa ette. „Armas kogudus!“ ütles ta, „meie oleme praegu üht wäga ilusat jutlust kuulnud. Ma ei wõi midagi paremat teha, kui et ma sedasama weel tõist korda pean.“ Nüüd alustas ta oma jutlust ja ütles sõna sõnalt, mis ta eeskõneleja enne oli rääkinud. Aga ehk kül kõik needsamad sõnad oliwad, siiski oli ta ütlemise wiis ilusam, sest ta rääkis enam südamest kui tõine. Rahwas oli jutlusega wäga rabul, kiitis teda tubliks meheks ja walitses teda omale õpetajaks.

108. Korrika röövel.

Üks röövel, keda Korrika saare peal väga kardeti, oli ikka oma tagaajajate eest õnnega ära peasnud. Wiimaks saadi teda ometi kätte ja mõisteti surma. Eht küll üks soldat teda hoolega hoidis, peasis ta fiiski nägemata wälja ja kargas ära. Warsti peale seda sai ta kuulda, et waht, kelle hooleks teda oli antud, nüüd sedasama surma pidi surema, mis temale oli mõistatud. Nüüd tuli ta oma warjupaigast wälja, ruttas prantsuse sõakohtu ette ja ütles: „Ma olen kuulnud, et üks soldat saab sellepärast surma mõistatud, et ta üht wangi on lastnud ära jooksta. Mina olen see kurjategija ja tulen nüüd oma nuhtlust kätte otsima. Ma ei wõi seda mitte kannatada, et üks ilmasüüta inimene minu asemel peab surema.“ — „Sa tuled ise oma nuhtlust otsima?“ ütles imeks pannes kohtu mõistja: „Su tegu on ühe auuwäärt mehe tegu. Sul ei ole tarwis surra. Siis sa kuri töö saab sulle andeks antud, ja ka soldat saab wangist lahti lastud.“

109. Priske nägu ja wõlg.

Üks ohwitser, kelle palk väga weike oli, tuli ministri juure ja palus oma palka suurendada. „Ma ei wõi nii weikese palgaga läbi saada, ma pean nälga surema, kui teie minu palwet kuulda ei wõta.“ Minister waatas paluja täie ümarguse näu peale ja ütles: „Teie peale waadates ei wõi ükski ütelda, et teid nälga waewab. Teie nägu on punane ja priske, kui wärske roos. Kas tõeste kardate surma juba nii ligidal olewat?“ — „Ah ärge waadake minu näu peale, see ei ole minu oma, waid minu maja perenaise jagu, kes mind juba kuus kuud on söötnud, ilma et ma talle selle eest kopikat oleksin maksnud. Kõik on weel wõlga, ja see priske nägu ka.“

110. Patu tunnistamine.

Üks noor pruut-paar läks päew enne laulatamist katu-leegi preestri juure pattu tunnistama. Peigmees oli warsti

oma tunnistamisega walmis ja ootas ligi tund aega, kuni pruut kõik oma eesküsed meele oli tuletanud ja ülesse tunnistanud. Wiimaks oli kõik andeks antud. Pruudi süda oli täis rõõmu ja rahu ja julgeste ruttas ta nüüd oma peigmehe juure ja pakkus temale kätt ja suud. Aga peigmees lükkas teda paha meelega enesest ära, sest ta oli oma ettevõtmist muutnud, ja ütles: „Kunagi ei taha ma omale üht naist wõtta, kes tund aega oma pattusid tunnistab. Meie ei wõi ühe tõisega mitte elada.“ — Ja nõnda lahkusiwad nad ära.

111. Odaw riide kaup.

Üks noor proua ostis omale ja oma tütardele uut kleidi riidet, mis odawa hinna eest saada oli. Kodu tulles kuulutas ta rõõmuga oma mehele, kui ilusat ja odawat kaupa ta ostnud. Korraga tuli tal meele, et ehk wärv pestes wõiks ära minna ja sellepärast lõikas ta ühe tükkise riide küllest ära ja hakkas teda pesema. Kohe läks ilus sinine riie hele walgeks. Nüüd kadus kõik rõõm ja õiskamine. Proua pakkis riide jälle kokku ja palus kaupmest, raha tagasi anda. „See ei lähe mitte korda,“ ütles kaupmest, „minu kaup on odaw, aga tagasi ei wõta ma midagi. Kas see ilus riie ei ole siis teie meele järel?“ — „Riie on ilus kül, aga kui teda pestakse, läheb ta üsna walgeks,“ wastas proua. „Noh, siis ärge peske seda riidet,“ wastas kaupmest, „kandke teda ilma pesemata ja ta seisab kaua aega nii ilus sinine, kui ta praegu on.“ Kas proua kaupmehe nõuuga rahul oli, wõi mitte, on teadmata.

112. Tallitaja tütar.

Üks perenaine käs kis wõõraste kuuldes oma tüdart kõõki minna ja taldrekud puhtaks pesta. Seda käsku andis ta aga selle pärast, et wõõrad tähele paneksiwad, kui karmas ja tark tallitaja tema tütar on. Natukese aja pärast küsis tütar: „Ema, kus seep on?“ — „Mis sa, laps, seebiga teed?“ küsis ema? „Noh, ega raswased taldrekud ilma

seebita puhtaks lähe," vastas tütar. Nüüd ruttas ema ise kõõki tütrele appi.

113. Terawad meeled.

Üks mees kiitles tõise wasta, et tal imeks panemise wäärt hea ja selge nägemine olla, nii et ta palja filmaga suurde laugufesse asju näha wõib, millest tõised midagi ei märka. — „Ka minul on wäga erkad meeled," vastas tõine. „Kas teie wõite seda kärebest näha, mis seal kiriku torni otsas liigub?" küsis esimene. „Ma ei wõi teda kül mitte näha," vastas tõine: „aga ma kuulen ta jalgade kõbistamist."

114. Alwalik wastus.

Sixtus V. käis mitu aastat kui üks wana mees küüras. Seda tegi ta aga sellepärast, et tal himu oli paapstiks saada, ja et ta teadis, et ainult kõige wanemad ja hädalisemad ühe niisuguse auu osaliseks saada wõiwad. Aga nii pea, kui teda paapsti trooni peale oli tõstetud, tõstis ta oma pea ülesse ja käis sirgeste ja wirgaste, nõnda et kõik seda imeks paniwad. Wiimaks küsis üks kardinaal: „Kust see tuleb, auustatud püha isa, et teie nüüd enam küüras ei käi?" — „See tuleb sest," vastas Sixtus: „et ma siis alles paradüüsi wõtmid otsisin ja siis pidin ma ennast selle tarwis kumardama, et neid paremine ja rutem kätte saaks. Nüüd aga tõstan ma oma pead taewa poole, sest mul ei ole siin ma peal enam midagit muud tarwis."

115. Wõõras pea on wõõras ja mitte oma.

Sindref VIII., Inglis maa kuningas, oli Prantsuse kuningaga wihane ja tahtis temale üht saadikut saada, kes teda ähwardaks ja temaga uhkel wiisil räägiks. Selleks walitses ta üht piiskoppi wälja, kelle peale ta lootis. Piiskop teadis aga kül, kui raske üks niisugune käik on ja sellepärast palus ta, ennast sellest auust lahti peasta. „Ära kardada midagi," ütles Sindref: „kui keegi sinu külge kätt julgeks panna, siis lasen ma kõiki prantslasi maha lüüa,

les minu riigis on.“ „Ma usun seda küll,“ ütles piiskop, „aga kõige nende maha löödud peade hulgast ei saaks teie wist ühtegi leidma, mis paremine minu otsa passiks, kui mu oma pea.“

116. Kuningas ja kärpsed.

Et kärpsed kroonitud inimestest rohkem lugu ei pea, kui muu inimestest, waid neid niisamuti hammustawad ja nende kallale tükivad, seda teab igaüks. Ühel päewal lendas üks niisugune auupakkumata loom kuninga Jakob I. nina peale. Kui teda sealt ära aeti, siis tükkis ta jälle wägise filma kallale, suu ehk otsa esise peale. Iga kord, kui kuninglik käsi teda ära hirmutas, tuli ta nagu suure õigusega jälle tagasi. Wiimaks ütles kuningas: „Minul on kolm riiki, kas sa seal laija ruumi sees muud kohta omale ei leia, kui minu nägu?“

117. Kallis naine.

„Kallis Anna,“ ütles noor mees oma naise wasta: „Tuba siis, kui ma find alles omale soowisin, olid sa mul wäga kallis, aga sest ajast, kui ma kõik su rehkungid wälja maksan, oled sa mul weel kallim, kui enne.“

118. Kõrtsi pealkiri.

„Siin müüakse wiina ja kõiksugu muud marga, nii hästi joomise, kui wäljawiimise tarwis,“ seisis ühe kõrsi ukse peale kirjutatud. „Mis tähendab see peal-kiri?“ küsis üks mees tõise käest. „Noh, kas sa ifi sest aru ei saa?“ ütles tõine, „minu meelest on see kiri selge küll. Siin müüakse wiina jõogi ja wäljawiimise tarwis, tähendab nii palju, kui et sa siin wõid juua, nii palju kui sa tahad ja kui sa jalad juhtuwad nõrgaks minema, siis wiiake find wälja. Kas saad nüüd aru?“

119. Kaks koera.

Ühel talupojal oli kaks koera. Üks oli perenaise tagast mõni kord salaja libatüki ära wiinud ja oli selle läbi omale

warga nime saanud, mis temale ka jäi, kui ta pärast nuhtlemist paha ametit maha oli jättnud. Tõise koera nimi oli: Tõivas. Ühel õhtul tuli üks mees wargile. Et aga perenaine praegu õhtu sööki walmistas, sai waras aru, et ta liig wara oli tulnud ja peitis ennast ühte nurka ära. Warsti pärast seda tuli talupoeg isi ka tupp ja ütles: „Kuule naine, kas sa ei tea, kus Tõivas on? Waras on juba toas.“ — „Eks ta ukse taga wäljas ei ole,“ wastas naine. Nemad rääkiswad koertest, aga warjul seisaw mees mõtles: „Müüd hakatakse mind wist teiwaga taga ajama.“ Wärisedes tuli ta nurgast wälja ja palus armu.

120. Ma teen seda oma kasu pärast.

„Kuule, Mihkel, mispärast tuled sa alati meie kõrtsi juurde?“ küsis Peeter: „Sina elad seal pool linna, kus isegi kõrtsisid küllalt on, kas sa seal juua ei wõi? see oleks sul ometi lähem.“ — „Lähem oleks see mul kül, aga ma saaksin selle läbi hulga kahju. Siin saan ma iga poole toobi pealt kaks kopikat tagasi, see teeb toobi pealt neli kopikat puhast kasu wälja, ja mida enam ma joon, seda suurem on mu kasu.“

121. Kunsti-mehe imelik mõte.

Staalial maal elas üks mees, kes maaler ja muusiku tundja oli. Enamiste kõik ta pilbid panewad üht üksikut kohta waataja silma ette. Tihhti on seal suure puude all üks wärisema panew juhtumine ehk õnnetus ülesse maali tud. Ka on nad kõik nii imeliku koledate wäriwidega maali tud, et rahwas rääkima hakkas, ta olla omas noores põlwes rööwlite sekka juhtunud ja nende keskel mõne aasta elanud.

Ühel päewal istus ta oma töö-toas ja mängis ühe wäga halwa klaveri peal. Üks tema sõpradest astus koge mata sisse ja pani imeks, kuida üks meister ja muusiku armastaja mees nii halwa ja tühja mängu-riista peal oma sõrmi waewada wõib. „See wana klaperkast ei ole ju midagi wäärt,“ ütles ta. — „Mis sa räägid?“ wastas

Kunstimees, „minu mängu-riist ei pea midagi väärt olema? kui ma tahaks, võiksin ma tema eest tuhat tukatit saada.“ Selle kõne üle naeratas ta sõber. Kunstimees aga võttis pintli kätte ja maalis lühikese aja sees halva klaveri tekki peale ühe ilusa pildi. See töö oli ilus ja tunnistas, et ta ühe meistri julge käe läbi tehtud ja selle pärast ka hea hinna väärt oli. Üks rikas kunsti armastaja, kelle meele järele see pilt oli, maksis keelmata tuhat tukatit ja võttis wana klaperlasti peale kauba kaasa.

122. Keeletu inimene.

Laiskus ajas üht meest kerjama. Et rahwa süda pehmeks lähelks ja temale enam andid jagaks, seadis ta ennast keeletumaks. Seal tuli tal üks tutaw mees wasta ja küsis: „Kas kaua aega oled sa keeletu?“ — Warsti saab kaks aastat, kui ma keeletumaks jäin,“ wastas kerjaja.

123. Lapse kurbtus.

Üks weike tütarlaps läks uue kruusiga wett tooma. Hallika juures libises ta jalg ja ilus kruus kukkus wasta kiwi mitmeks tükiks katki. Nüüd oli kurbtus suur ja lapse filma-wesi lõpmata. „Miks sa nutad?“ küsis üks proua tütarlapse käest. „Mu kruus läks katki,“ wastas laps nutuse healega. „Tule, ma ostan sulle ühe uue kruusi asemele,“ ütles proua. Tänaodes võttis laps helde andja käest kruusi wasta, aga warsti hakkas ta jälle nutma. „Mis sa nüüd weel nutad?“ küsis proua. „Ah,“ wastas laps: „kui mu esimene kruus katki ei oleks läinud, siis oleks mul nüüd kaks kruusi.“

124. Pitt laul.

Ühes seltskonnas laulis üks noor mees wäsimata üht wäga pitka laulu, mis kõigil kuuljatel wasta meelt näitas olewat ja neid igawusega täitis. Wiimaks lõpis laul otsa ja noormees arwas, et maja peremees teda seltskonna nimel kiitma saaks. Sellepärast alustas ta ise rääkimist ja ütles:

„Kül oli see üks raske ja pikk laul.“ — „See oleks veel parem olnud, kui ta nii raske oleks olnud, et teie teda laulmata oleksite jätnud,“ vastas maja peremees.

125. Taskest wõetud uur.

Üks reisija tundis, et palju rahwa keskel, keegi tema taskust uuri tasakeste wälja wõttis. Aga enne, kui waras uuriga ära sai minna, wõttis reisija tema käest kinni ja ütles: „Urge pange pahaks, auus härra, see uur, mis teie minu taskust olete wõtnud, ei käi mitte, andke ma tõmban teda ülesse.“

126. Kolm rott.

Üks würost nägi kord kolmest rotist und. Esimene nendest oli rammus, tõine kõhn ja kolmas pime. Ta lastis ühe mustlase naise enese juure tulla ja küsis, kas ta temale seda imelikku unenägu ära seletada ei wõiks. Mustlase naine vastas: „Rammus rott on teie esimine minister, kes teie riigi raha oma kasuks oskab pruufida; kõhn rott on teie waene rahwas, kes suurte maksude all ägab. Aga see pime rott, kes head ega halba ei näe, see olete teie ise, auustatud würosti härra!“

127. Naised ja lilled.

Kord küsiti ühe Inglis maa mehe käest, kust see tulla, et meie ajal arwa üht naist leitakse, kes meie muret oskab wähendada ja meie rõõmu ülendada. „See tuleb sest,“ vastas Inglise, „et enamiste iga mees omale ilusa naise wälja walitseb. Kõige ilusamad nendest on aga kui lillekesed wälja peal, kes ei luo ega tetra, ja süüski tahawad ilusas riides olla, nagu Salomon omas ehtes.“

128. Weikesed saijad.

Ütelge ometi, kust see tuleb, et teie saijad nii weikesed on,“ ütles üks läbireisija Wiini linna pagari wasta. „Meie linna saijad on veel üks kord nii suured, kui need siin.“

— „See on kerge ära mõista,“ vastas pagar. „Kuda nii?“ küsis reisija. „Noh teie pagarid panewad rohkem tainast küpsema, sellepärast on nende saijad ka suuremad.“

129. Haige proua.

Ühe rikka mõisniku proua jäi äkitselt haigeks. Kohe kästi kutsarit hobused ette panna ja tohtri järele linna sõita. Aga selle aja sees, kus kiri kirjutud sai ja hobused ette pandi, läks haigus mööda. Siiski saatis mõisnik kutsarit tohtri järele, aga ta lühas kirjale need sõnad juure. „Sest et mu proua juba paremaks on saanud, ei ole teil mitte enam waja tulla.“

130. Maljakas juut.

Üks juut pidi ülesse poodud saama. Kui timmuk talle kõit ümber kaela tahtis panna, ütles juut: „Munstatud härra, ma palun teid, tehke mulle ometi nii palju head ja siduge see kõis mulle ümber kõhu, kaela alt kardan ma wäga kõdi.“

131. Nante ja Lude.

„Mul ei ole mitte midagi nii meelega järele, kui üks klaasi täis head nappi,“ ütles Nante ja rüüpas oma klaasi täie tühjaks. — „Noh, üks pudelikene, kus õige rohkeste head marga sees on, ole ikka weel parem,“ vastas Lude.

132. Sureja perenaine.

Üks naine oli haige ja ütles oma abikaasale, kes sängi ees seisis: „Armas mees, kui mina suren, siis wõtta üks minu tutwadest omale naiseks.“ — „See saab isegi tehtud,“ vastas mees, ole aga fina, kallid naisute, selle asja poolest üsna rahul, nii kaua kui surm sind perenaise ametist lahti teeb, küll siis nõuu wõime pidada, keda sinu asemele wõtan.“

133. Tark waras.

Üks waras sai kohtu ette wiidud, kus tema käest küsiti, mis ta süüdi teinud. „Ma ei tea midagi,“ vastas waras,

„minu süüls armatakse wist seda, et ma loomusest niisugune olen, et palju asju armastan, mis mitte minu omad ei ole. Ka on minu käed niisugused, et nad ilma minu tahtmata üht ehk tõist asja puuduwad. Süst paha ei ole ma midagi teinud.“

134. Iseäraline waidlemine.

Ühes raud-tee töllas, mis Pihlkwast Peterburgi poole sõitis, tõusis kahe naisterahwa wahel tuli ja waidlemine. Üks neist soowis omalt poolt akent lahti teha. Aga enne weel, kui ta oma soowimist täita sai, tuli tõine ja ütles, et akent lahti teha tema pärast mitte wõimalik ei ole, sest tema wõiks sellest surma saada. „Kui aga akent kõigeks sõitmise ajaks peab kinni jääma, siis saan mina selle läbi wist oma otsa leidma,“ wastas tõine. Konduktor, kes mõlemate wahel rahu pidi tegema, oli suures limbatuses. Wiimaks ütles üks reisija: „Tehke akent lahti ja warsti sureb üks neist kiusajatest ära. Peale selle pange akent jälle kinni, siis sureb ka tõine ja nõnda saame mõlematest lahti.“

135. Weinsbergi linna naised.

Saksa keiser Konrad sõidis Baieri herzogi Welfi wasta ja piiras Weinsbergi linna ümber. Aga linn ei saanud mitte nii pea ära wõetud, sest linna rahwas oli kange wasta sõdima. Wiimaks sai Konrad pahaseks ja wandus omas wihas, et kui linn ära wõetud saab, siis kõik wasta-panejad kangeste nuheldud pidiwad saama. Ükski ei pidanud eluga linnast wälja peasema ja ka nende majad pidiwad ära lõhutud saama. Kui aga söögi-kraam Weinsbergis otsa lõppema hakkas ja häda wäga suureks läks, palusiwad linna saadikud, et keiser nii armuline oleks ja neid rahuga wälja minna laseks. Aga keiser ei lubanud muud kedagi feelmata oma teed minna, kui ainult naisterahwast, kel ka weel luba anti, oma kõige kallimat ja armsamat wara kaasa wõtta, nii palju kui nad oma selja peal kanda jõuawad. Keiser arwas, et nad oma riidid, ehk muid kuld ja hõbe

ehtid saakšivad ühes wõtma. Kui aga wäraw lahti läks, nägi ta imeks pannes, et ükski ehtede ja kuld asjade peale ei olnud mõtelnud, waid iga naisterahwas kandis oma meest kui oma kallimat ja armsamat wara ksil. „Tühi naiste katwalus,“ ütles keisri wend: „see ei maksa midagi.“ Aga keiser, keda praegu nähtud armastus ja truus oli liigutanud, ütles: „Üht keisri sõna ei pea ükski murdma. Mis ma olen lubanud, seda olen ma lubanud.“

136. Hea nõuu.

Þärt: „Kulla Märt, aita, awita, mind tahab praegu kõhuwalu ära tappa. Kas ja ei tea head nõuu selle wasta mulle anda? Märt: „Miks mitte? Kui sina 8 päewa sööma- ja joomata seisad, kül siis näed, et sul kõhuwalu ära kaub.“

137. Hea maa.

Kui üks ratsawäemees lord Wenemaa kaardi nägi, kus peal piirid rohelisteks oliwad wärwitud, rõõmustas ta ennast selle üle ja ütles: „See on üks hea maa ratsawäele, sest seal näikse palju kasuwat!“

138. Peaasi.

„Rõõmustage ennast, teie olete oma protsesfi wõitnud!“ ütles üks ahwokaat oma klientile. „Seda kiidan ma!“ oli wastus. „Kui palju on mul teile weel maksta?“ Ahwokaat: „Tuhat rubla sain juba, jääb siis weel seitse sada saada.“ Klient: „Kallike, see on ju ülepea enam, kui ma oma protsesfiga olen wõitnud!“ Ahwokaat: „Tõsi kül! Kaha olete teie kautanud, aga protsesfi wõitnud, ja see on ju ometi see peaasi!“

139. Tark Tiiu.

Leenu: „Kui keegi mulle ometi teaks ütelda, mis selle wasta peaks hea olema, et mu kanad enam üle aia ei lendaks!“ Tiiu: „See aukusi alla aia sisse, waat, kuda nad siis sealt läbi poewad!“

140. Tuletikud.

Teener oli oma wäepealikule poest tuletikka toonud. Kui ohwitser neid kätte wõttis, ei tahtnud mitte üks ainuke neist tuld ülesse tõmmata. Paha meelega küsis ta teenri käest, mis see ometi tähendada, et mitte üks ainuke tikk tuld ei wõta. „Kuda nõnda? Mina olen neid kõiki kunni wiimseni läbi katsunud ja siis põles igauks wäga hästi!“ oli teenri wastus.

141. Milleks meri tululik on.

Koolmeister käskis oma õppijaid kõik seda tulu ülesse kirjutada, mis inimesele merest tuleb. Üks pois lõpetas oma kirjutust järgmiste sõnadega: — — — Ja wiimaks on meri ka weel seals hea, et tema abiga saarte juure wõib minna; muidu ei oleks see sugugi võimalik!

142. Suured tähed.

„Tohoo, sõge! Mis kriipsusi sa seal maalid?“ küsis üks soldat tõise käest, kes rinnuli laua najal kirjutas. „Minna kirjutan oma wana ristiemale, et ta kurt on, siis teen tähed hästi suureks, et ta neid paremast kuulda wõiks.“

143. Paljujalgsed loomad.

Koolmeister: „Nimeta mulle, Brits, neid loomi, kellel enam kui neli jalga on.“ Brits: „Wähk, ämblik, kirp, süllapuu!“

144. Rauaks wiibinud sõber.

Üks saaks oli õppinud, iga päew oma sõbraga ühes lõunat sööma. Sõber suri. Päew pärast tema surma istub meie saaks jälle laua taga, täis kurbdust ja sügawas mõttes. Raua aega oli ta nõnda waguksi istunud, nagu ootaks ta kedagi tulema. Wiimaks lõppes tal kannatus otsa ja ta küsis oma teenri käest, mispärast ta sõber täna olla ära jäänud.

Teener: „Härrad lubavad mind meeletuletuseks ütelda, et härra söber eile siit maailmaga Sumalaga jättis.“ —

Saks: „No jah, seepärast! Seepärast jäeb ta nii kauaks ära, seepärast wiibib ta täna!“

145. Wiha praad.

Üks tõine lord juhtus, et seesama saks lõuna söögi juures seitungi oli lugenud ja sügawas mõtetes tükk paberit suhu pistnud. Äkitselt hüüdis ta: „Kuule, Zuhan, kust see ometi tuleb, et praad täna nii wiha on?“

Teener: „Armulikul härral on ju seitungi paber suus!“

Saks: „No jah, sellepärast on ta nii wiha!“

146. Oli see ammust aega?

Sellesama saksa teenri isa suri ära ja Zuhan oli hoopis kurwa näuline kõige oma talituste juures. Kui härra seda nägi, küsis ta: „Noh, Zuhan, mis on sulle juhtunud, et su endine lahke nägu kadunud on?“

Zuhan: „Oh, armuline härra, ärge pange pahaks. Minu isa on eile ära surinud ja sellepärast ei ole mul mitte võimalik, lahke olla.“

Saks: „Oh, õnnetust! Milla see sündis? Oli see ammust aega, kui su isa suri?“

147. Waene-rikas.

Waene-rikas kästis oma toa tüdrukut üht kirja posti peale wiia. Et aga sel filmapilgul wihma nagu oa warrest maha langes, siis lubas tüdruk puusaagijale 10 kop., kui see tema asja toimetab. Waewalt kuulis seda saks, kui ta kõõki ruttas ja ütles: „Mari, anna 10 kop. minule, ma wiin teda ise posti peale!“

148. Selge saksakeel.

Binnaš ja maal, mõisas ja külas räägitakse nüüd saksakeelt. — Marie: „Kuuten daah, ipse ärr, wii-jeens oh ti läbarad?“

Georg: „Tangu sünn, joh soo, la laa!

Marie: „Was Villi preilen mahen? Mamma, pappa
kifund?“

Georg: „Saah! Toho nih weis määrl!“ —

Hindrek: „Teie olete mul öiete saksa keele rääkijad!
Kuulge siis ka minu prantsuse keelt: A la siii ä su pa säär,
di ku rangte pi si wiil!“

149. Ka koduloomad.

Peale muu koduloomade on veel tuntud: lamba-pead,
pime-sikud, pala-silk, kassike, nirk, tuike, koer, kahe peaga
kull, loru-wasikas, taigapea, kana- ehk warekse warbad,
liba-hunt, lendaw-madu, tont, linnu-peletis, päewa koer,
wihma-kass, ronk j. n. e.

150. Siimata söök.

Reisija: „Mis maksab siin portsjon praadi?“

Kellner: „35 kop.“

Reisija: „Ja soust?“

Kellner: „Seda saab peale lauba!“

Reisija: „Ja leib?“

Kellner: „Seda antakse muidu kõrwa!“

Reisija: „Wäga hea! Andke mulle siis tükk leiba
soustiga, siis ei ole mul midagit maksta!“

151. Hirwe praad.

Saks: „Noh, seda pean ütlemä — see oli täna ometi
hirwe praad! Nii head ei ole ma mõnel ajal maitsta
saanud!“

Trahteri tüdruk: „Ega siis igapäew nii rammus
hobune wõi langeda.“

152. Nägemata mets.

Reisija sell küsis ühes kõrtsis teed. Kui teda hästi
oli juhataatud, läks ta edasi, tuli aga lühikese aja pärast
tagasi ja ütles ennast ära efindud olewat.

„Kas teie siis metsa ei näinud, kust tee mööda läheb?“ küsis kõrtsi naine.

Sell: „Ei näinud, sest seal oli palju puid varjuks ees.“

153. Kaval juut.

Kaval juut pidi rubla tagasi andma, andis aga 95 kop. Kui kõogitüdruk imesteledes küsis, miks ta 5 kop. vähem saada, ütles juut: „Andke andeks, ilusa reili, see 5 kop. olep kogemata tõise raha sekka jäänud!“

154. Mis kasu tuleb kellast?

Koolmeister: „Koh, kes teab ütelda, mis kasu inimesel kellast on?“

Pärt: „Kui teda ära müüakse, siis saadakse raha tema eest!“

155. Kaval klaasisepp.

Klaasisepp Andres oli wast üks kaval mehike! Kord oli ta ahne Riiru talu peremehe juures akna ruuta sisse panemas. Pere oli parajaste lõunal ja aurawat oaleent nähes, hakkas mehe suu wett jooksuma ja ta oleks hea meelega tõiste hulka istunud. Siiski tegi ta, nagu ei puudusiwad sõherdused asjad sugugi temasse.

Seal küsis perenaine: „On täna ka ilus ilm?“

Wanamees tegi, nagu ei kuuleks ta, mis räägiti.

Perenaine jälle: „Kuuled ka, mis ma räägin!“

Klaasisepp pani kae kõrwa ääre ja küsis: „Mis?“

Perenaine: „Ma küsisin, kas täna ka ilus ilm on!“

Andres: „Mitäh, olen täna juba sõõnud.“

Kõik hakkasiwad selle peale täie healega naerma ja perenaine ütles: „Wanamees läheb päew päewalt ifka enam ja enam kurdimaks.“ Siis pööras ta ennast jälle Andresse poole, kes wagusi edasi koputas ja küsis: „Kuida ju käsi ka käib?“

Andres rõõmulikult: „Kas see siis tõeste nõnda peab olema?“

Perenaine: „Kas sa torm siis sugugi ei kuule, mis räägitakse? Ma küsin, kuda su käsi käib!“

Andres: „Noh, kui wägise pakutakse, siis peab ka tänuga wasta wõtma.“ — Nende sõnade peale tuli ta laua juure, tõmbas lusika kätte ja hakkas suure isuga suhu pistma. Teised waatasiwad suurte filmadega pealt, sest seda ei olnud nad wõinud arwatagi, ja see ei olnud sugugi perenaise meele järel.

156. Õnnistamata wili.

Mustlast sunniti tööle ja anti temale kāmala lajust maad, suhu ta erneid lubas külwada. Ewiste nägemata kupatas kelm aga erneid ära ja kui siis wili ei tõusnud, ütles ta: „See 'p see on! Minu töö ei õnnista mitte!“

157. Mõistlik tüli.

Kaks meest, üks kehakas, tõine lõhn, jattusiwad tülisje. Wiimaks ütles kehakas: „Kui teie nüüd warsti wait ei jää, siis pistan ma teid oma tasku!“

„Pistke mind parem oma pähe, siis wõite ometi hoopleda, et teil mõistust peas on,“ wastas lõhn.

158. Tart wastus.

Koolmeister: „Lapsed, kes teab mulle ütelda, miks pärast mõnel loomal wähem hambaid suhu on loodud, kui tõisel?“

Beike Ann: „Nad on wist nenda juba sündinud.“

159. Kasfi olu.

Koolmeister: „Jutusta mulle, mis sa kasfist tead!“

Jüts: „Kasf sööb hiira, käib kiki warwul, elab ahju taga, nurub — ja ema ütleb mulle ka wahest: oh mu kasfike!“

160. Seajala föömine.

„Miks pärast süüakse Wastlapäewal seajalgu?“

„Kui neid warem söödaks, siis oleksiwad nad ju Wastlapäewal otsas!“

161. Mitu kopikat on rublas?

„Mitu kopikat on rublas?“ küsis asjatoimetaja juut oma weike poja käest.

Poeg: „Ei tea, ätti, ei tea!“

Isa: „Waata! Kui sinu saab 100 pärtsenti kasi, siis olep rublal 200 kop., aga kui olep sul 100 pärtsenti kahju, siis olep rublal null (0) kopikat! Niisugusi rublasit ära sinu iial enesel korjap, muidu ei olep sa mitte minu poik.“

162. Wabandamine.

Koolmeister: „Kus sa jälle nii kaua olid, Madis? See on nüüd juba 8 kord selle kuu sees, et sa hiljem tuled, kui õigus on?“

Madis: „Ema otsis kirpa ja mina aitasin neid tappa.“

163. Ufin hobune.

„Armas sõber, ma kardan, et meie sell kombel ilmas linna ei jõua!“

„See on ometi imelik, kuda ajad end muudavad! Uskuge mind, mina olen sellesama loomaga 25 aasta eest Tallinna=Pärnu wahet kahe päewaga ära käinud! Kahe päewaga, otse sellesama kõrwiga! Sellepärast on mul kindel usk tema usinuse peale!“

164. Maakera tehamees.

Üks koolmeister oli osaw, maailma maade õpetust lastele andma. Et seda õige näitlikult teha, näitas ta oma ümargust tubaka toosi ja ütles: „Meie maakera on ümargune, nagu minu tubaka toos!“

Üks koolipois oli aga tähele pannud, et koolmeistril pühapäiwil ilusam, neljanurgeline tubaka toos käsil oli ja wastas, kui koolmeister temalt küsis, mis nägu meie maakera olla: — — „Sargipäewal on maakera ümargune, pühapäewal aga neljanurgeline!“

165. Džaw muutmine.

Koolmeister: „Muuda mulle seda sõna: lugema!“

Mats: „Ma lugen, ta loeb, ja luges“ — — —

Koolm.: „pole õige! Hakka uueste otsast peale, ja laiskworst!“

Mats: „Ma laiskworst, ja laiskworstike, ta laiskworsti otsake, m'e laisjad worstid, te laiskade worstide, n'ad laiskuse worstid.“

166. Ebausklikud teenijad.

Kui inimesel suuremat talitust ei ole ja kui ta juba nii kaugele omas tarkuses jõudnud on, et ta enam ei tea, mis ta viete käpile peab võtma, siis teeb ta mitmesugusist kentsakaist tempudest oma ajaviiteks pruuki. Nõnda pahasdas üks kuningas lord ennast oma teenijate üle, kes korraga kõiksugu jutta tontidest ja rändaja waimudest hakkasiwad uskuma. Nendega kõneledes ei olnud temal sugugi võimalik, nende mõtteid õige tee peale juhutada. Ta võis kül neid rääkimast keelata, aga mõtted on, nagu igamees teab, tollimaksust priid. Sellepärast mõtles kuningas järele, kuida ta oma teenijaid ühe hoobiga ebausust parandada võiks ja leidis ka peagi tulusat nõuu.

Ühel päewal käskis ta kõiki teenijaid oma suure saali kokku tulla ja pärast seda ukseid lukku panna. Rahwatanud näuga ütles nüüd kuningas: „Teenijad! Teie teate, kui wäga mina teie saladusi olen püüdnud tühjaks teha, ilma, et ma oleks aimanud, mis suur tähendus neil on. Nüüd on mulle see rõõm osaks saanud, teile kuulatada, et mina nüüd ka üks teite sarnane olen ja see tuleb sest, et mind juba rohkem kui nädala päewad üks kole tont hirmutamast käib, ja iga päew ühel ja sellisamal tunnil. Et ma nüüd ka täna tema tuliku eest julge ei ole, siis on mu soow, teda teie seltsil ära oodata. Ja, — seal ta ongi!“ hüüdis kuningas äkitselt, ning näitas suure kartusega akna poole.

Kõik pöörasivad filmad sinna poole, wahtisivad ja wahtisivad, nõnda et kuningas wiimaks pidi küsima: „Koh, näete nüüd?“

Ühed ütlesivad kül nägewat, teisjed aga jälle, et midagit näha ei olla.

Seal ütles siis kuningas: „Mina — — — ei näe ka midagit!“

Suud ja filmad häbi täis pugesisivad teenijad üks teise järel uksest wälja, sest kuningas oli liig peenikeselt nende usku tühjaks teinud.

167. Kaks tarka.

Kaks meest läksivad naaklema, ning et oma tarkust kuulutada, tõstis üks nendest, nimega Peeter, oma healt ja karjus nagu härg.

Süri: „Koh, kui ja nii väga tark oled, siis wasta mulle ühe küsimise peale: Mis tegin ma siis, kui ma 24 aastat wana olin?“

Peeter mõtles ja mõtles tükk aega, ütles kül ka seda ja teis, aga ei leidnud ometi õiget wastust, kurni Süri wiimaks pidi ütlemata: „Koh, näed nüüd, see su tarkus ongi! Tea: Kui ma 24 aastat wana olin, siis läksin ma ka — ka — kahetümne ja wiie aastasse.“

168. Tark rentniku emand.

Rikas rentnik oli omale linnast emanda wõtnud, kes, saksa keele ümber tõlgitud, üks peenikene mansel oli, ja emanda põlwes ka „haubiga“ mõistis käia. Uus elu maal oli õige noore linnalase meele pärast, ja omas nooriku põlwes käis ta kõik paigad läbi ja nägi asju, mille oletut ta enne ei olnud aimanudgi: Ane pojad oliwad nii „koldih“, kanapojad nii „niidlih“, wasikad nii väga „nett“ ja oras nii „krõilih krüün“, kõik oli uudis! Nüüd tahtis ka noor rentniku emand oma teadusi awaldada ja küsis imesteledes: „Aga kus kasvawad siis tangud ja manna?“

169. Kannataja munga ülem.

„Oh, mis üks meiesugune kõil ristiloguduse pärast peab kannatama!“ hüüdis üks munga ülem, kui ta noore kana-praadi süües oma mokad ära kõrwetas.

170. Paras mõõt.

„Kõil sündku parajal mõõdul,“ ütles rätsep, kui ta oma tõistpoolt küümarpuuga tagus.

171. Naks ahwokaati.

Ahwokaat I: „Teie võtate tõeste liig ränka maksu! Mina nõuan kül ta oma lasu, aga mis liig, on liig!“

Ahwokat II: „Mis teie öiete kasuks nimetate, seda mina ei mõista! Niipalju aga tean ma, et raha peab inimeste käest võetama, sest et see mitte võimalik ei ole, teda puust maha raputada!“

172. Tga hakatus on raske.

„Tga hakatus on raske,“ ütles Limbiku Jaak, kui ta lehma sabapidi lauta tõmbas.

173. Mis peab olema, see peab olema.

„Mis peab olema, see peab olema,“ ütles talupoeg, müüs oma kõige parema härja ära ja ostis enesele paruka. Muidugi, ühesugused ja karused on mõlemad!

174. Tugemise proov.

Tõe Mihkel miis oma pojulest Marti kiriksanda ette loetsele. Pois wähtis raamatusse, kui ei teaks ta sugugi, mispärast teda seie toodud.

„Noh, loe Mart,“ sofistas isa, „sa lugesid ju kodu kül!“

Pois ei märkanud weelgi.

Spetaja: „Loe siit lohast, kus seisab: meie tuba“ —

Mart (wenitades walju healega): „Meie tuba, rehe-alune ja lamber.“

175. Hullumajas.

Ühes hullumajas juhtus lord tohtril imelik äpardus. Kui ta oma haigid läks vaatama, kes aias ennast jalutasivad, hüüdis äkitselt üks neist, kes ennast Murjanide preestriks nimetas: „Et meil täna suur püha on, siis olge rõõmsad, sõbrad, ja keetke enestele head, rammust leent. „Teie lubate,“ — nende sõnadega pööris ta ennast tohtri poole — „et meie teid tänaseks supilihaks wälja walitseme.“

Kõik hullud, narrid, poolhullud ja pooltõist targad kiitsivad seda ettemõmist heaks, tõstivad hirmsa rõõmu kisaga ehmatand arsti ülesse ja läksivad siis temaga kõõgi poole.

Maene tohter oli häda täis. Esimise hirmuga ei saanud ta sõna suust wälja. Peagi aga sai tema jälle oma mõtet ja meelt kokku korjata, ja kui ta juba keewa wett nägi, kes suures katlas tõusis ja wajus, siis katsus ta oma sõnade kunsti ja ütles: „Kas tohin teile, mu auulikud sõbrad, enne weel sõnakest ütelda?“

Lõha wedajad jäiwad kolm sammu keewa wee katlast eemal seisatama, seadsiwad kõrwad kikki, et oma leemerammu wiimast sõna kuulda. See rääkis: „Kuulge, mu armsad sõbrad! Seda teie head ettemõtmist kiita, ei leia mina küllalt sõnu! Ma ei ole küll liig rammus, et teie sõrmi pärast sõõli raswast laskuda mõiksite, aga pool muna on igakord enam, kui tühi koor! Eks 'ole nenda?“

„Wäga hästi ööldud!“ kõlas wastus. „Seda ütleb ka wana sõna, keda mina Gotentottide hystoorialikus jutustustes leidfin.“

Tohter (1½ sammust katlast eemal): „Selle poolest oleme siis ühel meelel. Aga, et mina teile tõeste südame põhjast head suutäit soowin, siis palun teid tähele panna, et minul liig määratud kuub seljas on ja see rikuks kõikide sõõma isu hoopis ära. Sellepärast arwan tululiku olewat, kui ma enne lähelmin omale puhtaid riidid selga panema ja siis toimetame oma toimetusi sõbralikult.“

Hullud (läbi segamine): „Wäga õige! — Minge siis ja tehke, mis teie meie kohta hea arvate olemat! — Nutake, et meil ka õigel ajal leem laual oleks! — Jah, tulge õige pea tagasi!“

Kui kauaks tohter ära jäi, seda meie ei tea ütelda. Et tema aga tõine kord ettevaatlikum oli ja oma haigid mitte enam ei uskunud, on iseenesest mõista.

176. Seitungi lugeja.

„Kas sina ka seitungi loed?“ küsis üks rentnik tõise käest. „Noh, muidugi,“ vastas tõine. „Igakord, kui linna kaupmees wärwi ümber säherdust trükitud paberit mäsib, loen ma teda nõnda, et mul filmad kirjuks lähewad.“

177. Wahetunni pittendus.

Wahetunnis, kus tõised koolilapsed õues ümber jooksiwad ja igapidi teha liigutamise eest hoolt kandsiwad, sirutas üks neist ennast kooli tuas pingi peale maha. Kui tõised temalt küsisiwad, miks ta seda teha, vastas ta: „Noh, sel kombel kestab wahetund ometi kauem!“

178. Mats ja Uts.

Mats ja Uts käisiwad ühes koos teed ja jõudsiwad suure jõe juure, kus ei liikumat ega kindlat silda peal ei olnud.

Kuida nüüd üle saada?

Wiimaks leidsiwad ometi ühe kitsama ja madalama koha, kust läbi wõis minna.

Uga jälle oli seal tõine takistus ees: — jalad saiwad ju märjaks!

Seal ütles Mats: „Kuule, Uts, teeme nõnda: Enne lähen mina palja jalu läbi ja wiin sind üle ja siis tuleme tagasi ja sa teed minuga nõndasamuti.“

Uts ei teadnud ka paremat nõuu anda ja sellepärast regiwad nad nõnda, nagu Mats wälja oli mõelnud.

179. Kõige kauem kestaw wara.

Koolmeister: „Mimeta jeda wara, mis inimesel kõige kauem kestab!“

Pois: „Pada!“

180. Kaks paatert.

Vanem paater: „Olge teretud, ammetiwend! Tulete parajaste homikupalukesele! Kas soovite suutäit kanapraadi ehk pirukit mekkida?“

Noorem paater: „Pean väga tänama hea soowimise eest, aga mina olen täna juba kaks korda sõõnud ja pealegi on täna paastu päew!“

181. Odaw hobuse fõötmine.

Pulli Tiit oli mees, hoostega kauplema. Seda tegi tema muidugi kasu pärast. Et vähem kulu oleks, katsus tema loomakest nii wähe fõöta, kui ial wõimalik oli. Halwalt ostetud, halwalt peetud, ja siis nii kallilt ära müüdüd, kui wõimalik, see tõi ometi inimesele kasu. Katsi, kuda loom kõige wäheima toiduga kõige kaugem elaks, läks ikka edasi ja näitis ka õnneks minewat, sest wiimaks leppis loom ühe ainsa kõrrega ja oleks ka wiimaks tuulest elanud, kui ta mitte enne ära ei oleks kärwanud.

182. Nimitabatud waras.

Ühes mõisas kadus kord hõbelusikas ära ja saaks arwas warast tundwat. Et nüüd kelm ilmuks, kogus härra ühel päewal kõik mõisarahwast alla peretuppa koftu ja käskis kõiki laua ümber pinkide peale istuda ja päid laua alla pista.

Matukese aja pärast küsis härra: „On kõikidel pead laua all?“

„Jah!“ oli wastus.

Härra: „Aga mul näitab, nagu ei oleks mitte iga mehel pea hästi madalas olewat.“ Pead wajusiwad ruttu alamale.

Tälle küsis härra: „Kas on nüüd kõikidel pead laua all?“

Kõik: „Jah!“

Härra: „Ka sel kah, kes lusikat on võtnud?“

„Jah!“ hüüdis wahimees kogemata.

Varas oligi täes.

183. Pitt nina.

Soapois Suhan läks kord pimedast salste tubadest läbi ja juhtus seal juures ninaga kogemata ukse samba külge tõukama, ehk ta kül kättega ettevaatlikult oma ette katsus. Arwates, et ta seina wasta puutunud oli, ütles ta: „Näe imet! Minu nina on korruga kätest pikemaks kaswanud!“

184. Hea määre.

Kaks wenda, üks rumal, tõine weel rumalam, hoidsiwad järestiku mõisa lambaid sel kombel, et ikka üks kodu toimetas, kuna tõine karjas oli.

Oli ükskord järg jälle rumalama käes, kodu toidust keeta, ja ta walmistas siis klimpa hea paja täie. Lõuna ajal täitis ta suure püti ääreni klimpa täis, lisas weel weikese kuhja peale ja läks siis neid wennale karjamaale wiima. Tee wiis teda üle weikese filla, kust alt sügaw jõgi läbi woolas. Pragusid filla sees nähes, õhkas mehike, kui selle peale mõtles, et lambad siin oma jalgu mõiksid murda. Klimpa küllalt, mis muud, kui wajutas kõik üks tõise järele pragudesse, ja oh! kül oli nüüd fild file! Kui ta wiimaks oma wenna juure jõudis, kisendas see paari klimpa püti sees nähes kurja healega: „Noh, mis see siis tähendab? Arwad sa, et mina nõnda weikeseft suutäiest oma lõhtu täis saan!“

„Wennike,“ ütles rumal, „mul oli küll pütt täis; aga waat, kui üle filla tulid, tead ju, kus nii juured praud sees on, tuli mul meele, et ehk mõni uteke oma jalga mõiks

murda, ja ma määrihin seepärast silla praud tubliste kinni, ja seda pean ütleva, et nii sitket määret tõine kord enam nii hõlpsalt leida ei ole!”

185. Tark lambur.

Ühel päeval oli rumalam neist karjas ja tõine kodu talitamas. Lambad ei tahtnud sugugi seadust pidada ja pahandasiwad lamburit wahapidamata. Mehel oli lühike kannatus ja kui mõnekorra loomi kofku oli ajanud ja see ei aitnud, wõttis tema kätte ja noddis neid kõik järgimööda maha ja ladus neid siis ilusti ridasse. Kui nüüd tõine temale löunat tõi, hüüdis ta juba eemalt: „Noh, aga sul on täna wast pidu! Muidu need willamuskid ei taha milgi kombel paigal seista ja näe imet kuda nüüd kõik kohust ja lorda mööda reas on!”

„Magamööda asjad arunewad!” wastas hooplikult lammaste utsitaja. „Polehigi sain kül näha, enne kui märkasin, mis niisuguste loomadele hea on. Wõtsin siis malga, andsin iga ühele mõnusa matsu pähe, ja sest ajast seisawad nad nii wagusaste paigal, nagu oleksiwad nad furnud olema.”

186. Kirbu Kadri.

Seldi Kirbu Kadriil mõistus metsja lainud olewat, nagu mõtlemata inimesed wahest üksteisest räägimad. Kuda lugu oli, wõime alamaist jutujätkutest näha.

Kord oli Kadri tõiistega põllul ja mees küsis äkitselt: „Kadri, ae! kas ukse ka hästi kinni pannid, et pörsad paja kallale ei lähe?”

Kadri: „Oh, heldeke, eks ma unustanudgi ukseid pärani lahti! Noh, kus inimesel nii suure mõlluga iga tühi asi meeles wõib seista?” Sooksis ruttu koju poole ja tuli weerand tunni pärast ähkides ja puhkides tagasi, ukse alumist poolt seljas kandes.

„Mis pergeli tegu see on?” küsis mees ja waltis suurte

filmadega oma naise peale, „mis kirj on jälle su peaajusse torkinud!“

Kadri: Kui koju jõudsin, oli pool maailma meie tuas. W'a emis 8 pörsfaga oli sängis, küüdik oli sarwedega ahju waele kinni jäänud, et enam edasi ega tagasi ei saanud ja m'e oinas löi puffs woliga, n'a, et tükid taga; oli töö, neid kõiki minema peletada. Panin siis ukse lukku, aga tead ju isegi, kas w'a logast kinni seisab! Raputasin natuke ja juba jälle oli üks lahti! Sellepärast wötfin alumise poole kaasa, siis näeme ometi kohe, kui keegi sisse läheb.“ —

„Dh mis tark on minu Kadri!“ öhkas mees isieneses.

* * *

*

Kord oli Kadri üksi kodu, kuna mees teed oli käimas. Seal tuliwad lõuna ajal mitu kalfsufondi kauplejat sinna, kel mõni koorm sawist potta kaasas oli. Et nad juba paari sõna järele aru saiwad, kui tark Kadri oli, siis katsusiwad õnne, kas ehk wõerast lammast niita saatfiwad. Palkusiwad siis oma potta müüa.

„Aga mul ei ole raha kae pärast!“ ütles Kadri.

„Kui sul ei ole, külap siis mehel on,“ wastasiwad kalfsukauplejad.

„Noh, mehel muidugi ikka on, kus ta siis jääb!“ kiitles Kadri. „Hea hulk on temal ja kohe seda tõugu, mis nime-takse kuldseks linnukesteks.“

Meeste suud hakkasiwad wett jooksuma. Nad pidasiwad nõuu isikeskis ja siis ütles üks jälle: „Noh neid kül keegi hea meelega ei taha, aga sõbra poolest jätame sulle potid nende tühjade eest. Waata, mis ilusad potid. Riis-tad, nagu warastud!“

„Dh sa kallikene,“ kilkas Kadri, „niisugusid potta ei ole minu filmad weel eladesgi näinud. No, näe nüüd, nagu maalitud!“

„Hea kül, too raha seie ja potid on sinu omad! Mõttele ometi, mis hirmus hulk neid on!“

Kadri: „Sah, aga mees keelas mind, mitte raha külge puutuda, kui ta kodunt ära on. Mis nüüd teha?“

„Sul ei ole ka tarvis tema külge puutuda. Näita aga, kus raha on, meie võtame isi.“

„Di, oi, näidata ma ei tohi; mees saab kurjaks, kui ta seda teada saab!“

„Kuule, sa kelm inimene, waletad meile tühja ette; tahad wist meid petta? Kui tõeste kusagil kuld linnukesi oleks, ega sina siis ometi nõnda kõwerdi ei räägiks. Kust sa siis tead, et mehel raha on?“

Kadri: „Wõtke näpust, arwate mind nii rumala olewat? Ei! Mees ütles: Kuule Kadri, mina veidan seie lauda pöranda alla 500 rubla selget kuld raha ära, et sa seda kellegile ei näita!“

Nüüd jäi üks mees weel Kadriga jändama, kunni tõised raha ära töiwad, ja siis kõik ühes ära läksiwad, potid sinna jättes, sest neil oli wäga wähe aega.

Kadri wöttis potta kätte, wahtis ja sihtis neid igapidi, mõtles ja mõtles, kuda oma mehele nendega kõige suuremat röömu teha wõiks. Wiimaks hõiskas ta röömu pärast: „Sah, see on kõige ilusam! Kas sa näe imet!“

Wöttis ja lõi pottide põhjad alt ära, kunni wiimseni ja seadis neid siis ühe tõise kõrwa aia roikade otsa. Oh sa kena wärk ja tore aid, mis nüüd sündis! Mõstis kättega wahtis Kadri oma tarka tegu pealt ja hüüdis: „Oh, seda röömu, seda röömu, mis mu mees tundma saab, kui ta seda kena aida näeb! Seda röömu, seda ütlemata suurt röömu!“

Kui mees teelt koju tuli, seisis Kadri ikka weel ristis kättega oma imeteu ees ja hüüdis: „Oh seda röömu, seda röömu, seda röö — ö — mu!“ —

„Wist on Kadri jälle mõne hullu tembu ära teinud,“ mõtles mees suures mures, „sest siis on ta ikka kõige röömsam. Oh, millal saab temast totrast ometi üks mõistlik inimene!“

Mis nüüd sündis, ja kui suur mehe pahandus oli, kui kuulis, misfuguse hullu teu läbi aia wäljaehitus oli sündinud, wõib igamees isi ära arvata. Kas aga kusagil Kadri laulule takti löödi, kui mees kuulis, et kuldjed linnud rändama läinud, ei tea mina mitte.

187. Prantslane ja Inglise.

Prantslane plaramokk ja Inglise nurganui juhtusiwad trahteris kokku ja esimine tegi koke juttu sest ja tõisest. Wiimaks palus ta tõist, klaasid kokku lüüa, mis peale aga Pariislane oma kallist särgiesist lõhki käristas ja ütles: „Et teie minuga ühes minu kuningaga terwist olete joonud, siis peate ka oma särgiesist lõhki käristama, sellest teie ei pease!“

Inglismees tegi seda sõna lausumata.

Warsti pärast seda tuli üks hamba arst sisse, keda Inglise sinna tellinud oli, et oma haiget purihammast suust wälja kiskuda lasta.

Oli see toimetud, ütles Inglise: „Mina olen teie soowimise peale teie kuningaga auuks oma särgiesist lõhki kiskunud. Nüüd olge ka nii head ja laske minu kuningaga auuks omal üks hammas wälja kiskuda, nagu minagi tegin. Teie sest ei pease.“

Prantslane tegi hapu näu, aga ei wõinud seal juures misti parata, waid pidi ühe hamba kautama, mis peale ta kurjast pomisedes uksest wälja tõtas.

188. Kerjaja ja härra.

Kerjaja: „Palun armu, kulla härra!“

Saks: „Eäh, siin on 10 kopikat.“

Kerjaja: „Oh, see ei maks näüd ju enam kui kolm kopikat!“

Saks: „Aga see maks enne 10, ja oleks ja natuke wirgem olnud, ja 20 aastad warem tulnud, siis oleksid sa selle eest kolm kõhutäit saanud. Sinna juure ei wõi mina ühtegi parata!“

189. Tulus kasu.

Mikas kaupmees oli maesele 20 kop. annud, kes suure rõõmuga ütles: „Sumal tasugu seda teile 1000 võrra tagasi!“

„Tuhat lord 20 kop., see on otse 200 rubla; selle kasuga ma lepin!“ ümises saks isienses rehkendates.

190. Kitsa tee peal.

Kaks meest, üks Inglise, teine Prantslane, juhtusivad lord ratsa ühe kitsa silla peal üksteise vastu. Keegi ei tahtnud taganeda. Tükk aega vaidlesivad nad edasi ja tagasi, kunni wiimaks Inglise seitungi taskust wälja wõttis ja ütles: „Et meil oodates mitte aeg igawaks ei läheks, loen ma mõnda uudist. Luges ja luges, aga teine ei liikunud paigast. Kui sel kombel tund aega oma kiusu olivad ajanud, pani Inglisemees wiimaks seitungi kofku ja tahtis teda tasku pista. Aga Prantslane ütles: „Eh! olete nii lahke ja laenate mulle natuke oma seitungi. Kes teab, milla meie siit peafeme!“

Inglise himu oli ometi juba täis ja ta ütles sellepärast: „Ma taganen,“ ja andis tõisele teed, mis peale nad sõbralikult ühe tõisega Sumalaga jätsiwad.

191. Pittkad worstid.

Warbu Will oli Kurdi Kärdi juures külaliskes ja sõi suure isuga, mis perenaine Mall ette oli toonud. Imeteledes waatas tema worstide peale, mis wähemast pool silda pittkad oliwad ja küsis sõõma wahel, nagu sõõgiisu kaswatamiseks: „Et kuule, ae, Kärt, ae, kas teie pool ikka nii pitki worsta tehakse?“

Kärt: „Ikka jah, sest meil kaswawad niisugused pitkerlused soolikad!“

192. Tark poeg.

Isa: „Ütle mulle, mu poeg, mis oled sa selle kahe aasta sees suure kooli peal õppinud?“

Poeg: „Mathematiku kunst oli mul kõige armsam. Seal tuleb palju numbrid ette, ka tähed, ja mõlemid on tarvis, kui peab mõistma rahaga ümber käija. Ma tean nüüd tõeste, et kui mul kodunt (plus) + 300 rbl. saadetakse ja minul (miinus) — 530 rbl. kulutusi on, siis (miinus) — 230 rbl. järele jääb. Sa see on veel liig madalast mõetud!“

193. Mossel ja Jossel.

Juut Mossel: „Tead, Jossel, mis see ometi tähendap, positiiv ja neegatiiv. Ristlastel on positiiv, kus peal mängitakse, aga — neegatiiv — neegatiiv — mis see olep?“

Juut Jossel: „See olep nii, et kui minu mängib sinu rahapungaga, see olep mul siis positiiv, aga mängib sinu minu rahapungaga, see olep siis neegatiiv!“

Juut Mossel: „Aha, see olep siis ka positiiv ja neegatiiv. Aga miks siis risti tehakse, minu ei mõistap; meil ju olep positiiv! Kriipsuga minu kil lepip!“

194. Wabandamine.

Koolmeister: „Kus sa nii kaua olid Jaan?“

Jaan: „Ma ei saanud tulla, sest et minu isa on ära suruud. Andke andeks, seda ei pea mitte enam tõist korda sündima.“

195. Palgatud hobune.

Üks kanpmehe sell oli juudi käest ratsahoost palganud kunni õhtuni, ja lubas lõuna, kellu ühe ajal järele tulla.

Aga et ta sõpradega kokku juhtus, kellel hoopis tõine nõuu oli, mis ka enam meie hobusepalkaja meele pärast oli, siis oleks tema ka heameelega nendega ühes läinud, aga kaks rubla oli tal siis kautud, sest ega juut enam kaupa tahtnud katki teha! Mis nüüd teha, et juudi käest heal kombel jälle raha kätte saaks?

Kui poesell tükk aega järele oli mõtelnud, küsis ta äkitselt: „On kellegil üks paela ots kae pärast!“

Ühel oli ja ta andis seda meie sellile, kes selle peale palus et laks sõbra nii head oleksivad ja temaga ühes läheksivad.

Kell lõi üks ära, kui hobuse palkaja juudi õuue astus, ja ratsahobuue toodi ka koha ette. Poesell tõmbas nüüd paela taskust wälja ja hakkas tõiste imeks panemiseks hobust igapidi mõõtma, kus juures ta ühtepuhku ümises: „Tõeste, mind peteti! Ei lähe korda; tee mis sa tahad!”

Tuut ei wõinud enam kauem pealt waadata ja hüüdis: „Mis see tähendab? Miks teie mõõdab minu hobu? Minu ei sallip seda!”

Tõine ei lausunud sõnagi, waid mõötis ikka edasi ja ümises seal juures: „Tee, mis sa tahad, ei lähe korda!”

Tuut karjus: „Kuulge, teie ei tohip minu hobu mitte mõõta. Minu ei lubab seda!”

Poesell: „Ärge pange pahaks, härra, aga tõeste, mind on petetud! Mina olen teie käest hobuse palganud, et sellega oma kabe sõbra seltsil natuke lusti sõita ja nüüd näen, et meie peale ei mahu. See ei ole mitte ilus teie poolt!”

Tuut: „Au waimer, minu wilets! Kas kuulen ka dieti? Kolm meest ühe äinsema hobu selgas? Au waimer, see olep liig! Nõnda ep olnud meie kaup mitte!”

Poesell: „Kas teie ei lubanud minule oma hoost õhtuni kabe rubla eest?”

Tuut: „Ja, jah, aga et üks mees peal seidap ja mitte kolm!”

Poesell: „Aga sest ei olnud ju siis juttugi! Waid mina palkasin hobuse ratsasõiduks ja mitu tema peale istuwad, on minu asi, niikaua, kummi minu õigus kestab. Andke aga hobune seie!”

Tuut wiskas wihaselt 2 rubla tõise jalge ette maha, hüüdis: „minu oma hobu ei annap tapmiseks,” ja wedas looma talli.

Poesell tegi, nagu oleks temal paha meel olemat, tõstis raha ülesse ja läks siis suure taplemisega oma teed.

Waemalt oliwad nad mõni samm ära käinud, kui kaupmehe sell oma kahe sõbraga ühes suurt naeru selle kawala tembu üle tõstis, mis läbi juuti oli sunnitud, tehtud kaupa tühjaks tegema.

Juut aga waatas igakord, kui keegi hoost palkama tuli, järele, kas tõisel ehk mõõdupael taskus ei oleks.

196. Leenu ja Triina.

Leenu: „Kuule, Triina, kas sa mitte seesama Triina ei ole, kellest meile täna koolis räägiti? Näe imet, Geograhwia raamatudgi teadwad sinust kõnelda! Kust nad sind ometi tunnewad?“

Triina: „Ega siis seal minust ei saa räägitud. See on ju üks jõgi, mis suurde Doonau-jõkke woolab ja mis pehme D^{ga} kirjutakse!“

Leenu: „Ah, jah, nüüd tean! Inimene Triina kirjutakse ifka terme katuksega T^{ga}, aga jõgi Triina selle D^{ga}, kel aga loode pool üksi katus peal on. Nüüd tean!“

197. Barhochba.

Koolmeister oli tunnis sõnakest kaks Barhochbast rääkinud, kes Rooma keisri Hadriani all mässamist tõstis. Barhochba tähendab aga eestikeeli tähepoeg.

Mõned koolilapsed, kelle mõistus nii kaugele ei ulatanud, paniwad koju minnes endale wastastiku küsimisi ette, kelle peale kosta, kellegil wõimalik ei olnud.

Ats: Kes teab, kelle tähe poeg see juut oli?“

Kadri: „Ma tahaks teada saada, kas tema isa üks kirjutse täht, wõi tunnistuse täht oli, wõi“ —

Herm: „Oli see juut üks isane, wõi emane? Glaja riikis tehakse ju wahet isaste ja emaste wahel, nagu näituseks: isasel lõwil on kena lakk ja emasel lambal ei ole farwi peas!“

198. Geograafia õpetus.

Ameerikamaal püüdis lord üks istandnik Indiaanlastele jeograafiast natuke märku pähe panna. Ta wõttis ühe puumuna kätte, sidus paela selle ümber ja hoidis teda siis tuules, kus juures tema kõik oma kõnekunsti ette tõi, et harimata mehele ka targemate teadusi maitsta anda. Maa-tera seisust suure maailma lautuses katsus ta võimalikult selgeste ära seletada ja ütles ka seal juures, et meie maa-tera otse niisama õhus kõikuda, kui see puumuna paela külles.

Indiaanlane oli wagusi ja tähelpanemisega pealt kuulunud ja seda võib arvata, kuida istandnik ehmatas, kui tõine wiimaks küsis: „Kas kes hoiab siis seda paela?“

199. Mustlase imekspanemine.

Mustlane oli siili kinni püüdnud ja tahtis nüüd omale musurooga walmistada. Loomake peasis aga korruga koka kätte wahelt lahti ja kui nüüd mees teda suure hoolega õues üles otfis, juhtus ta ühe lamba talle turja kinni: „Sumala ime!“ ütles ta rõõmuga, „siin maal kaswawad elajad õige ruttu ja okastest on saanud sukawill. Ei sa nüüd enam tõist korda eluga pease!“ — Siili-tall oli peagi liha-teed läinud!

200. Keelega kuulmine.

„Lõeste, lindude laul on mu meele pärast,“ ütles kikkishabemega rebane ja suu jooksis temal seal juures wett.

„Sina kuuled siis keelega,“ wastas koer, kes punasaba himustusi kül tundis.

201. Kuri Kadri.

Lõns: „Ma ei tea, kust see ometi tuleb, et minu Kadri nii tige inimene on! Waewalt ärkab ta hommikul ülesse, siis on juba sarwed ja lihwad tal ihutud ja õhtul on temal ikka see wiimne tegu, rusikas kättega magama heita.“

Mats: „Ma arwan, see tuleb sest, et sul suur seakari on. Muidugi sööb siis Kadri tubliste seapraadi ja et siga

pahur loom on, siis ei või seda sinu Kadrist ka imeks panna. Ütle aga mulle, mis sa sööd ja mina ütlen sulle, kes sa oled!”

202. Benefeele uurija.

Kufe Kärt oli suur benefeele uurija. Seda pidi igamees tunnistama, kes teda kuulis rääkimat. Iziaranes oli temal see lugu selge; „Metsweis polski mäsfujunt.“ Gesti-feeli seletas ta seda nõnda: „Karu on üks suur lihasööja.“

203. Hiline abi.

„Tule ometi appi, Mihkel! Sa näed ju, et ma praegu ära uppun!”

„Warsti, warsti, Tiit! Aga enne teeme kauba ära, kui palju sina mulle mu abi eest maksad!”

— Tiit oli juba põhja wajunud.

204. Kes on mustem.

„Kes on mustem,” küsis üks tark tõise käest; „Ultramontaanlane või korstnapühkija?”

„Ultramontaanlane on mustem! Sest korstnapühkija on ainul korstna peal must, Ultramontaanlane on aga ka korstna all must, ja korstna all ollakse alati!”

205. Paar sõna päewaraamatust.

Weike Rõõt kirjutas hoolsaste päewaraamatusse ülesse, mis temale üle päewa juhtus, tegi aga sagedaste trükiwigasid sisse. Näituseks kirjutas tema kord: „Täna olin ma õige kimbus, olin ühe sukawarwa ära kautanud.”

Tõine kord jälle: „Noor küüdik lüpsab nüüd õige mehifelt; ema saab igapäew 5 kunni 6 hoop.”

„Kewade on käes, oraw haljendab ja loob.”

„Mul peab ka ilka õnnetust juhtuma! Võletasin täna täna lauda koristades meie ilusa raudtinal ahju juures mitu pauku sisse!”

206. Küsimine ja vastus.

Mart: Mis läheb suuremaks, kui tema küllest võetakse ja jääb vähemaks, kui talle juure pannakse?"

Peet: „Küla'p see wist mure on. See läheb ikka suuremaks, kui raha ära võetakse ja jääb vähemaks, kui raha juure tuleb.“

207. Kaval waras.

Waras tabati kinni ja pidi nüüd ülesse tunnistama, mil kombel temal võimalik olnud, möldri magatse kambri raha kätte saada. Kelm tahtis õnne katsuda, et ehk kohtu walju käe alt saaks peaseda ja ütles: „Mina sõitsin ratsa kambri, olin ruttu kiristu kallal ja selle wahe ajal, kui hobune ennaft pööris, olin ka jälle teekäigule walmis.“

Muidugi ei uskunud keegi jäherdust narri juttu. Waras aga ütles, et kui teda ei usuta, siis ei võida tema midagi sinna juure parata, aga kui ta ilma tema tunnistuseta protokolli täielikuks saada, ei olla talle võimalik ära mõista. Sellepärast, et tõde ilmsiks saaks, palus ta üht hoost tuua, kellega tema kunstüki ette võiks näidata.

Toodi siis üks wana krongide ette.

„See ei karga kufagilt aknast läbi, ma ei julge selle peale istudagi, sest on mul möldri kambri aknaruudud liig head!“ —

Wiimaks toodi üht noort looma ette ja selle selga kargas kelm, üteldes: Nüüd kõik mõni samm eemale, et ruumi saan! Waatke, nõnda ja nõnda — — —! Akitselt lendas hobune üle jõe ja enne, kui tõised weel üle silla jõudsiwad, oli ratsamees metsa warju ära kadunud.

208. Kaval kirjutaja.

Kui lord keegi 10 rubla ühe hea asja pärast ühe nimetuselt liikmele oli annud, kirjutas seltsi kirjutaja 1 rbl. raamatusse ja wõttis 9 rbl. oma waewatasumiseks.

Msi tuli wälja ja kirjutaja pidi trahwi maksma ning auu-
ammeti läest ära andma. Kui küsiti, kuda ta ometi 10
asemel 1 rbl. tohtinud kirjutada, wastas tema: Ma unu-
stafin nulli tegemata!"

209. Miks on jäneksed arad?

"Kust see tuleb, et jäneksed nii arad on?"

"Sest et neil üheksakordne nahl seljas ja sellepärast
neil üheksa elu kautada on!"

210. Sarwedega loomad.

"Mimeta mulle neid loomi, kel sarwed peas on!"

"Meie mustik, naabri Tauli Hansu oinas ja metsfiga!"

"On sel siis sarwed? Temal on ju lihwad!"

"Ma arwan, et need temal peast lõugesse on libisenud!"

211. Mis kasu on filmadest?

"Mis kasu on inimesel filmadest?"

"Et neid kinni pannakse, kui magatakse!"

212. Kus seisab päike lõuna ajal?

Koolmeister: „Kus seisab päike lõuna ajal?“

Hindrek: „Männi metsa kohal!“

Mats I: „Mõisa sauna taga!“

Kärt: „Meie tapu aia peal!“

Mats II: „Saksamaal!“

Jüri: „Naabri Mardi kahe lauda wahel!“

Tõnis: „Üsna hallika ligidal!“

Tõns: „Hästi kõrges!“

Tuhan: „Kure tee peal!“

Mari: „Paistab ema kanga peale!“

Leenu: „Täna on ta pilwede warjus!“

Triinu: „Katuksse harja peal!“

Koolmeister: „Aga Madli, mis sa siis ütled?“

Madli: (rutuga) „Päike paistab lõune ajal seal, kus
minu kõht kõige tühjem on!“

213. Suur ime.

Weike Süts waatas tüll aega suure tähelepanemisega wana suurehabemega paljaspea otsa ja ütles siis: „Oh imet, selle mehe juuksed on peast allapoole libisenud!“

214. Segameelne suurekooli õppija.

Üks suurekooli õppija oli sagedaste nii segane oma mõtetega, et selle läbi temale suur pahandus sündis. Kord pidi ta ühe suurtsugu saksa palwekirja saatma, keda tema ka walmis tegi ja siis laua peale pani, kummi kumääri peale adressi kirjutas. Siis pistis rutuga paberi sisse ja saatis posti peale. — Kummi poole pärast tuleb rätsep maksu õiendamise pärast. Meie suurekooli õppijal ei ole midagi selle wasta ja hakkab rehnuugi taga otsima, mis rätsep walmis tööga ühes oli saanud. Aga oh seda õnnetust! Palwekiri alles laua peal ja rätsepa rehnuung? — Seda luges ülemal tähendud suurtsugu saksa palwekirja asemel ja wiskas siis paha meelega ahju süte sekka.

215. Peenikene plika.

„Palun kolme kopika eest lõshpaberit!“ palus plika linna poes.

„Mis loom see on?“ küsis poesell, kes last natuke pilgata tahtis.

„See on õhuke ja roosa ja tindi neelaja asi!“

„Meie maal nimetakse seda kustususe paberiks,“ ütles noormees wasta.

„Wuih, räägite teie aga rumalaste!“

216. Napoleon ja arst.

Kuulus Napoleon ajas kord ühe osawa arstiga juttu ja küsis seal juures pillkades: „Ütelge ometi, mis kasu teie ammetist õige on? Minu arwates on teil siis wast niisu lõikus, kui kirikaida hästi perekaks teete!“

„Keiserlik majästeet ärgu pangu pahaks, kui mu wastusel ehk wäga ilus kõla ei ole. Mina ei tea tõeste mitte ütelda, mitu kord mul see õnnetus on olnud, üht haiget näha ära surewat. Selle wasta aga tean ma tõeste, et teil see õnn on olnud, 500,000 ühe hoobiga Moskwa ja Warsfawi wahel kärewada lasta!“

Jutt jäi see kord õige ruttu poolele.

217. Wabanduse kiri.

Kaare Lõns oli nii õnnelik, et mõistis mõne warekse warwa paberi peale kriipsutada, keda ta ise uhkelt „kirjaks“ sõimas. Kord oli tema ainus lootus, 12. aastane poeg Pärt, seatõwes maas ja isa kõhe mees, koolmeistrile wabanduse kirja saatma. Koolmeister luges:

Olkeni ja ia wapuntj take minu pöufest sesta poep wöttis.

Tont Krad, põlemees.

218. Helde mõisnik.

Ühes paigas oli nii palju rotta siginenud, et enam ei teatud, kuda neist jagu saada. Ühes mõisas, kus lugu niisamuti hull oli, tuli faksal see mõte, iga rotisaba pealt kolm kopikat anda. Nüüd hakkas kimbatus tõeste ka wähenema.

Lõine mõisnik sealsamas, kes oma helde südame poolest kuulus oli, tahtis seda rotisaba lugu weikeseks naljaks pruutida. Ta korjas mõni sada rotisabafid, ja kui ta kuhugi sõitma läks, siis pani ta igakord mõni kümnekond neist kolmekopikalistest oma tasku. Kui siis ükski kerjaja tema kaeft armu juhtus paluma, siis andis ta sellele mõne saba ja ütles: „Kaha mul kül praegu ligi ei ole, aga jäh, siin on mõni wessel, kelle eest ja seal ja seal mõisas 300 protsenti kasu saad!“

219. Osawõtlik printis.

Kord juhtus ühe Inglis printside üks kerjaja wasta tulema. „Oh, armulik printis,“ õhkas mees, „heitke armu minu peale, mina olen wäga õnnetu!“

„Kas teile ehk õpetakse ladina keelt?“ küsis kuninglik lapsuke osawõtlikult.

220. Bahandaw küsimine.

Üks pillkaja saks küsis lord tõise käest: „Eks teie nimi ole Cefel?“

„Siin on kül üks eefel! Minu nimi on aga Kiideefel!“

221. Dotamata wastus.

Berliini linna wärawas oli lord üks noor ohwitser wahi lorda pidamas ja nägi üht juuti linna poole tulewat, kes pealt näha mitte wäga nägus ei olnud. Noor wäesaks tahtis juuti natuke pilgata ja küsis, kui tõine wärawasse oli jõudnud, kellega ta hangeldada, tema tahta midagit osta. Teadmata juut aga oli kuulus õpetatud mees, Mooses Mendelson. Sigusega wastas tema: „Teie minu kaupa ometi ei osta!“ — „Kellega teie siis kauplete?“ küsis ohwitser.

„Mõistusega!“ kõlas wastus.

222. Kuulutused.

Tulewal reedel, mis see lord neljapäewa peale langeb, on Wääril oksjon. Kel himu, see tulgu, ja kel mitte himu ei ole, see argu tulgu. Wäljapakutud saawad: Üks tore saan, mis juba Noa ajal on tehtud; kolm hoost, kes kokku 100 aastat wäärt on; mõni hea lambapea; 8 tshetwertit kartohwliid; üks elutuba, süld igapidi; kolm wakamaad metsa, kus sees kalu püüda wõib, see on, tiigi pärast; üks tõld, kus Kaarel II. lord sees sõitnud j. n. e.

Kes enam pakub, see halmem saab j. n. e.

223. Kindel awaldamine.

„Minu pojast peab ahwokaat saama,“ ütles Kärju Tiit; „niikaua, kui mina mäletan, ei ole tema weel sõnakest tõtt rääkinud!“

224. Hea troost.

Õde Jaak tahtis naist võtta ja nimelt üht tüdrukut, kellest igamees teadis, et ta paha ja riivatu inimene oli. Aga ta oli rikas ja sellepärast ei hoolinud Jaak sugugi tõiste laitmiseft, vaid ütles: „Üks waene naine võib mind niisama vihastada, kui üks rikas!“ — Ja see oli tema troost.

225. Kange wiin.

Märt oli kõrtsist wiina wõlga wõtnud ja kui ta nüüd nädal pärast seda raha ära maksis, ütles tema: „Di, see wiin oli aga kange, ma tunnen seda tänagi weel!“

226. Ülekohtune kaupmees.

Waene talumees oli rikka kaupmehele kuus rubla raha wõlga jäänud. Seesama kirjutas aga seinale peale kuue asemele 9 rbl. Kui seda üks tema sõpradest juhtus nägema ja ütles: „Kuda wõid sa ometi ühe niisuguse waese mehele nii suurt ülekohtu teha. Kas sa ei tea, et Jumal taewas elab, kes lord sinu käest wastamist nõuab?“ — Wastas tõine: „Selle poolest mul sugugi kartust ei ole, sest ühekümnem number näeb ülewalt poolt waadates olse kui kuus wälja.“

227. Maja pealkiri.

Üks tuntud ülekohtune kirjutas lord oma uue maja ukse peale: „Siit ei peäse keegi sisse, kes mitte tõeste õiglane ei ole.“

„Seda ka laita ei wõi,“ üles üks naaber, peal kirja lugedes; „ma tahaks aga hea meelega teada saada, kuida maja omanik ifi sisse peaseb!“

228. Walst raha.

„Kes kelm minu rahakoti kallal on käinud?“ küsis üks kae-tööniku sell pahase meelega tõise käest, keda tema mitte õiete ei uskunud.

See vastas kohe: „Sa tead ju, et nüüd ülekohtusel kombel palju raha järele tehakse. Ma kartsin, et ehk sul ka mõiks walf raha juures olla ja sellepärast kohtu kimpu sattuda, siis rewideerisin ma sinu kullkurt natuke ja leidasingi seal kolm rubla, mis mõera isa lapsed on.“

229. Tart raamatu kirjutaja.

Keegi, kes ennast ka kirja meheks pidas, ostis lord terwe riisi paberit, et selle peale mõnda mõnusat tükki kirjutada. Mõtles, mõtles, — ei tahtnud aga ühtigi targemat mõtet pähe tulla. Kogemata lükkas ta küünarnukiga tindipoti ümber, nõnda, et ilus puhas paber hoopis rikutud sai. Seal wõttis mees sule kätte ja kirjutas alama pitka loo:

„Ostsin paberit, — see on selle juttu alustus. Istsin siis maha ja mõtlesin, — jutt on nüüd parajaste poolel! — Must meri woolas walge merde, — see on jutu lõpetus!“

Ostja wõis selle raamatu halwa hinnaga kül rahul olla.

230. Pittkad sabad.

Türi: „Kas sa näe imet, Priidu, mis pitkad sabad reilidel taga maas lohisewad! mis see ometi peaks tähendama?“

Priidu: „Minu arvates on need daamid kusagil heategija seltsi liikmed ja nimelt uulitsa pühkimist omale kohuseks teinud.“

Türi: „Aga nad teewad ju tolmu juure!“

Priidu: „Sõge, kas sa ei märka, et see nõnda peab olema! Waata, — see tolm on ju nende selja taga, ees ei waewa neid midagi! Said nüüd aru?“

Türi: „Maksa mulle kolm kopikat, siis usun!“

231. Tõudis edasi saamine.

Üks saaks sõitis oma ratsa hobusega aurulaewa peal mööda jõge alla ja istus kõige sõidu aja hobuse seljas. Kui küsiti, mis asja pärast ta nõnda teha, vastas saaks:

„Mul on väga suur rutt taga ja nõnda ratsa sõites jõuan ma rutem sihile. Teil on massina jõud, weewoolamine ja tuul, mul on aga weel neljandamaiks jõuiks hobune, kes mind nüüd juba ligi sada wersta edasi on wiinud!“
„Si ka!“

232. Ladujad.

Kilplased olivad omale seitungi kirjutaja muretsenud. Aga kui kiri pidi trükitud saama, ei olnud trüki ladujaid kae pärast. Seal ütles seitungi wäljaandja: „Mis jutt see on? Ladujaid ei ole? Ma nägin ometi minu õue peal eile weel kolm ladujat ammetis!“

Ladujad kutsuti sisse, seati trüki riistade ette ja ööldi: „Nüüd laduma!“

„Seameelega!“ ütlesiwad mehed, „aga kus on halud?“

233. Pahane woorimees.

Linna untsakas tegi turul woorimehega kaupa ühe sõidu üle. Üks tuttaw juhtus tema juure ja küsis: „Was maaken sii taaken?“

„Wiir wärden koljen!“ kõlas wastus.

Woorimees: „Mina kül koolja sõitels oma wankert ei anna! Mul on juba elawategagi tegemist küllalt!“

234. Wahe tanu ja hobuse peakoti wahel.

Tiiu: „Et wahet tanu ja hobuse peakoti wahel on, ei wõi ometi keegi salgada!“

Tõns: Nende wahel just suurt wahet ei ole: Üht kantakse kullas ja tõist nina all!“

235. Kõrgem seisus.

„Mina olen kõrgemast seisusest kui teie,“ ütles talupoeg opmani wasta; „minu isa oli kellalööja, teie isa aga paljas kõrtfimees.“

236. Kurgiwargad.

Ühel õpetajal oli lord aiaft kurlifid warastud. Püha- päew, pärast Sumalateenistust, tegi tema sest juttu ning ütles seal juures, et tema kül warast ülesse leiab, aga et see parem oleks, kui waras ise ennast nimetaks. Et aga keegi ennast ei nimetanud, siis wõttis tema ühe kurgi taskust wälja ja ütles: „See ainus kurl ongi weel terwest peen- rast järele jäänud. Sellega tahan ma nüüd otse seda treh- wada, kes mul wargil on käinud!“

Nende sõnadega tõstis ta kurgi ülesse, ja kolm poissi kantli ees kumardasiwad äkitselt kartlikult oma päid, kuna kõid rahwas waguši ja liikumata pealt waatas.

237. Raamatufirjutaja.

Meie pastla-prantsus tahtis ka raamatut firjutada. Aga mõtted ei tahtnud kudagi figineda, ehk ta kül sulge mitu korda firjutuse musta sisse pistis. Wõttis siis wiimaks nõnuks saksa keelest eesti keele ümbertõlkida; see oli juba kergem, iseäranis siis, kui ta sõnaraamatu abiga sõna sõna peale ümber firjutas. Et meie sakš maamõõtmist iseäranis armastas, siis firjutas ta ühe „Teomeetria käsiraamatu“ (trükiija oli aga kogemata „käsitwi“ pannud). Oliwad nimetused sees, mis tõlkija osawusest tunniestust andsiwad. Nagu nimelt: Kreis = rauk, Würfel = wiskel j. n. e. Iseäranis oli temal see sõna „tangente“ kallal palju peawalu. „Tangente — tan — gen — te — — — mis see ometi eestikeeli tähendab? No jah, — „tang“ on kõnts ja „ente“ part = tangente tähendab: „kõntsaparti“, mis üks joon on, mis aina ühe punktiga wiiru külge puudub!“

238. Sell ja õpipois.

Ühte töötuppa astus lord õppija poisike, kel natuke arust puudust oli ja ütles seal wanema selli wasta: „Keegi tahab teiega kokku saada!“

Sell: „Kuida on ta nimi?“

Pois: „Seda küsite teie minu käest? Urge ometi nalja heitke!“

Sell: „Kuule, sina wäeti wõfuke, nõnda ei tohi üks sinusugune mitte ühe meiesugusega kõnelda. Kui sa minule ei ütelnud, kes seal on, kuidas mina siis tema nime tean?“

Pois: „Oma wenna nime teie ikka wist teate!“

Sell: „Eks sa kelm ütelnud seda kohe. Kui ta minu wend on, ehk tuleb siis mulle mu wenna nimi ka meele!“

239. Rahe wenna wanadus.

Ühe pidu peal küsis lord üks kirjupeaga mees tõiste piduliste käest, kui pitka aja järel noorem wend wanemat kätte saaks, kui wanem 25 ja noorem 5 aastat wana on. Sest siis olla wanem täieste wiis korda nooremast wanem, wiis aastat hiljem olla wanem juba hulga wähem, sest üks on 30 ja tõine 10, see on jüst kolm kord noorem. Kümme aastat hiljem on wanemal ainult pool rohkem aastaid ja wiimaks kui wanem 80, siis nooremal $\frac{1}{4}$ osa wähem aastaid olla j. n. e.

„Sest wõin ma nüüd juba arvata,“ ütles üks edew, suure lobaga mees, kes ennast ime targaks pidas, „et kui wanem wend 300 aastat on wanaks saanud, siis noorem juba ammu temast üle on!“

240. Kawal Diido.

Räägitakse ühe wana aja kuningas emandast, nimega Diido, kuida tema kawalal kombel Karthago linna frunti üsna pool muidu saanud. Tema palus kuningas käest, kes seal maal walitses, härja naha täie maad osta, ja kuningas täitis seda weidrat palwet. Aga kuida pani tema wiimaks imeks, nähes, et Diido kõige suurema härja naha rihmadeks lastis lõigata, mis nii peenikesed oliwad, et waewalt koos seiswad, ja sel kombel mitu wakamaad enesele ära mõötis.

241. Tagametja Mitu pahandus.

Mitu korda juba oli Tagametja Mikk ennast selle üle pahandanud, et kõrtsmik wee eest ka raha wõttis: „Kui tema minule ometi wett muidu annaks, ma tänaks teda südamest. Siis mul ei oleks ometi jöest tasfimisist!“

Weike poeg oli seda kuulnud ja ütles, kui teda jälle saadeti wiina tooma: „Palun kortel wiina raha eest ja kortel wett sinna kõrwa, aga ilma rahata!“

242. Hapu hais.

Leenu: „Dih, mis hapu hais sul siin tuas on, Mari?“

Mari: „Ei ühtigi suuremat! Lihawõtest jäi natuke õlut järele seda, hoiaime nelipühiks. Eks tal lähe aeg ka igawaks oodates!“

243. Raskit meel.

Sepakojast wiidi koorm uusi kirwid wälja, mis praegu oliwad walmis saanud. Kui koorm metsast läbi sõitis, ütlesiwad puud: „Waat, seal tulewad meite laastajad.“

Aga üks neist wastas: „Töeste, kui meie mitte neile warfsa taha ei annaks, siis ei wõiks nad ühtigi meile teha. Meil puudub ühtlane meel!“

244. Raks koos-kauplejat.

Raks hulguft paniwad raha koku ja ostsiwad ankrutaie wiina, et sellega kaubelda. Tiits kiitis: „Kui meie enam wett hulka ei wala, kui weerand osa, siis saame ikka veel hea summa kasu.“

Et teenistus hea oleks, wõtsiwad nõuks külasse minna, mis 8 wersta linnast eemal oli ja läksiwad ka koha teele.

Ilmuke oli palaw ja meestel tuli tuline janu peale, ning Toots ütles: „Anna mulle lonksukest rüübata!“

Tiit: „Ei, sõber, muidu sa mitte ei saa, — kus siis meie kasu jääks? Anna 5 kop., siis ei ole keeldu!“

Toots andis 5 kop. ja sai nappikese.

Lühikese aja pärast ütles Tiits: „Wiie kop. eest nappi!“
— ja andis raha jälle tõise kätte, ning sai märjulest.

Sel kombel sai mõni hea suutäis wõetud ja mehed oliwad õige rõõmsad, et kaup nii hästi edenes. Nad reh-kendasiwad wälja, et kasu tõeste suurem saab olema, kui nad aimada wõisiwad.

Lugeja aga arwaku nüüd ise, kuidas nende kasuga lugu oli.

245. Kawalad hulguised.

Neli hulguist läksiwad ühte trahteri ja sõiwad ja jõiwad seal suure isuga, et neil kül mitte poolt kopikat taskus ei olnud. Aga neil oli juba nõuu ette ära peetud.

Nad hakkasiwad isikestis selle üle waidlema, kelle kohus täna maksta oleks. Igamees tegi, nagu tahaks tema kutrumeheks heita ja tõisi maksust lahti peasta. Wiimaks kutsusiwad trahteri isandat abiks, et see ometi nende wahel kohut mõistaks, sest igauks tahta heameelega üksi maksta, tõised ei leppida aga sellega. Trahteri isand andis nõuu, et igamees oma jau ära tasuks, kellega aga wõõrad sugugi rahul ei olnud. Seal ütles üks neist: „Ma arwan, sel kombel läheb asi kõige paremast lorda! Trahteri isand on nii hea, siub oma filmad kinni ja keda tema — meitest siis kinni tabab, see olgu maksjamees!“

See oli wäga kõikide meele pärast. Trahteri omanik algas nüüd oma pimesiku mängi ja katsus kättega enese ümber, kuna külalised üks tõise järele tasakeste uljast wälja pugesiwad ja minema pistiwad. Warsti pärast seda tuli trahteri teener senna. Peremees tabas teda kogemata kinni ja ütles: „Teie olete maksja!“

Tõine pani seda lugu wäga imeks, weel enam aga trahteri isand, kes üsna sõbralikul kombel ennast petta oli lastnud.

246. Kingitus keisrile.

Igamees teab kül, kes keiser Augustus oli ja mil ajal ta walitses. Kolmlümmend üks aastat enne Kristuse sündimist sai lahing Aktiumi juures löödud, kus Augustus võitu sai ja omale keisri krooni pähe pani. Üks mees tõi temale õnnesoovimiseks ühe ronka, kel need sõnad selgeks olivad õpitud: „Teretan sind, wõidurikas tseesar!“ — Toodi ka veel üks pabukoi ja harakas, kes niisama õnnesoovimisi mõistiwad wälja ütelda ja kelle eest keiser ka head maksu andis.

Omale ka head maksu soowides, oli üks waene kingsep nõuüks wõtnud, ühe kaarnale säherdusi teretamise sõnu selgeks õpetada. Et tema aga waene ja linnu õpetus väga tülikas oli, kuna kaarnal väga wisa pea nähti olemat, siis käis kingsepal sagedaste kops üle maksa ja ta ütles wihaselt: „Mina olen üsna asjata oma aega kulutades waewa näinud!“

Wiimaks ometi mõistis lind oma teretuft ütelda ja kingsep astus loomaga keisri ette. See aga ei teinud juttugi, waid ütles, temal olla juba küllalt niisugusid linda. Korraga tuli kaarnal see ütlemine meele: „Mina olen üsna asjata oma aega kulutades waewa näinud!“

Keiser naeris selle üle ja maksis linnu eest veel kallimat hinda, kui ta tõiste eest oli annud.

247. Waene küllamees.

Wana rauk oli oma perega nälgas. Ta püüdis sellepärast ühe ane kiini ja wiis teda mõisa, et ometi kõhu täis leiba saaks.

Oli ani praetud, kästi wanameest seda sakste wahel ära jagada. Peale härra ja proua olivad veel kaks poega ja kaks tütar, ülepea kuus hinge lauas. Mees wõttis ane pea ja andis seda härrale ja ütles: „Sina oled pere pea, sinule tuleb ka õiguse poolest pea. Prouale andis ta tagumise poole, — „sest, et sinu peal kõik majatoimendus ja

hool seisab.“ Kummagi pojale andis ta ühe jala: — „Teie peate maja wälise talituse pärast hästi jalul olema!“ Ja tütardele tulivad tiivad: — „Olge kiired, nagu linnud lennul!“

Enesele aga wõttis mehite kere, sest see ei olnud ju muud midagi, kui see, mis tõistest üle oli jäänud.

Seda lugu oli üks rikas ahne päts kuulda saanud. Ta wõttis koke 5 ane ja wiis neid mõisa. Härra ütles: „Siin on wiis ane, minu peres on aga kuus hinge. Ole siis nii hea, ja jauta neid nõnda, et igaühel õigus sünnib!“

Mees mõtles hea tüll aega, aga ei saanud selle asjaga lorda.

Kutsuti siis jälle wana rauka. See wõttis koke ühe ane, andis teda härra ja proua osaks ja ütles seal juures: „Teid on siis ühtekokku kolm!“ — Nüisammuti saidwad ka mõlemad pojad ühte kokku ühe ane, ja ka mõlemad tütreid. Omale wõttis mehite aga 2 ane ja ütles seal juures: „Meid on nüüd ka ühte kokku kolm!“

Saksad naersiwad kena mehite üle ja andsiwad temale jälle raha ja leiba, kuna rumalat ihuust häbiga mõisast wälja aeti.

248. Hoolikas soldat.

Üks wäeülem nägi kord kraawi kaldal soldatit istumat, kes oma särgi seljast ära oli tõmbanud ja seda hoolega wahtis.

„Mis sa seal teed?“ küsis wäeülem lahleste.

Soldat: „Ma otsin täisid!“

Ülem: „Säh, siin on rubla sinu waewa tasumiseks!“

Soldat wõttis raha tänuga wasta ja tegi oma tööd edasi.

Seda oli üks tõine soldat näinud ja mõtles: „Dot, seal on teenistust!“ jooksis ülemale tee peale ette, tõmbas ka särgi seljast ära ja tegi oma kometit seal juures.

Kui ülem tema juure oli jõudnud, küsis ta: „Mis sa seal teed?“

„Otsin täisid“ vastas soldat.

Ülem: „Noh, waata seal on mees, kel neid rohkesti on. Mine, palu teda lahkeste, ehk ta annab sulle mõne!“

Soldat jäi suurte filmadega ülemat taga järele wah-tima, kes sel filmapilgul oma teed läks.

249. Napoleon I.

Üks tohter läks hullumajasse, et järele waataks, kas ehk see, kes tema nõuu peale sinna toodud oli, juba mõistlikum oleks. Pealegi oli kõla wälja tulnud, nagu ei oleks tähendud nõdra meelelifel ilmas mingisugust wiga olnud. Sellepärast oli ka üks kohtusaks kaasa tulnud. Tubadest läbi käies kõlasiwad neile fiit ja sealt teretamised wasta, mõned üsna mõistlikult, teisid jälle nii weidralt, kui neid aga segase aruga inimesed ütelda wõiwad. Äkitselt tuli see mees, sellepärast need laks sakja sinna oliwad läinud, neile wasta, teretas neid lahkeste ja hakkas mõistlikult nendega juttu westma, nõnda et kohtusaks seda öiete imeks pani. Ta tahtis sellepärast katset teha, kas mehel tõeste oma täis aru peas oleks ja küsis: „Kas teie ei ole mitte kuulus Napoleon I.?“

Tõine wastas naeratades: „Ma tean küll, et mind seie on toodud, sest et ööldakse, ma olla peast rumal; aga seda ma ei ole ilmas olnud. Sellepärast palun ma teid, kui üht kohtuhärrat, mind fiit igawast põlwest peasta!“

„See saab ka sündima,“ oli kohtuhärra wastus, „lähme fiis!“

Tuba oliwad nad ukse poole minemas, ja pidiwad wälja astuma, kui korraga üks tuuks lahti läks ja üks hull wälja tuli, kes ennast Euroopa witsaks nimetas ja lahkujat feltfilist teretades ütles: „Napoleon, mu poeg, kas nüüd lähed mu tülist ära?“

Tõine jäi seisma, pööratas oma filmi wööriti peas, tampis suure wihaga jalga wasta maad ja pööratas: „Dled sa jälle mu kallal, kiusaja. Mina Napoleon I. käsin sind

kasida, sest et ma üksi Euroopa witsaks olen loodud, ja keegi muu! Naudsed lapsed, täitke oma kohust."

Seda nähes ütles kohtusaks: „Rõrge Majästeet! Et teil praegu võimalik ei ole, meie halwadega oma kallist aega wiita, siis lubage, et meie teid auupaiklikult Sumalaga jätame!"

Härrad läksiwad oma teed ja üks sai harjunud kombel hoolega lufku keeratud.

250. Kadunud pea.

Soldat oli wahi peal tulkuma jäänud ja ei wõinud sellepärast oma pead kõrwale tõmmata, kui waenlase suuretüki kuul ta peale lendas. Mees kantas hooletuse läbi oma pead, keda kuul kunni juureni maha kiskus. Seda õnnetust oli tõine lähem wahisoldat näinud ja ütles: „Kül see mees saab aga imeks panema, kui ta ülesse ärkades oma pead kadund leiab olewat!"

251. Tatarlase unenägu.

Tatarlane nägi öösel hapust kõrdist und, aga kahju, temal ei olnud lufkast kae pärast. Tõiseks öösel wõttis ta lufika ligi, aga siis ei saanud tema unes jälle haput kõrti näha.

252. Tart seletaja.

Üks pimedalt sündinud mees küsis kõrd, mis karwa piim olla.

Tõine tahtis seda temale ära seletada ja alustas: „Piim on nii walge, nagu walge paber."

Pime küsis: „Piim on siis seda karwa, nagu paberi krabin kae all?"

Seletaja: „Ei, nii walge, nagu walge jahu."

Pime: „Ah, mis kae all nii pehme on?"

Seletaja: „Ikka nii walge kui walge jänes."

Pime: „Ta on siis nii karwane ja liikum?“

Seletaja: „Ei, ta on nii walge, nagu walge lumi.“

Pime: „Ta on siis nii külm ja soojas sulam?“

Tõine wõis seletada, nii palju kui tahtis, pime ei saanud ikka aru, mis karwa piim on.

253. Kawal husar.

Sõa ajal juhtus kord ühe talupojale, kel 100 rubla juures oli, üks ratsawäemees wasta tulema. Mõlemad olid katuliigi usku. Husar, kes teadis, et talu mehel raha kaafas oli, palus omale paar kopikat wiina ja tubaka tarwis anda. Aga talupoeg ütles, mitte kopikat käre pärast olewat.

„Oh mis kahju,“ ütles husar; „kui mina mitte nii kangel korterist ära ei oleks, siis leiaksin ma abi, sest ega teiegi napsukest ei põlga. Aga lähme ometi seie kabelisse, kus püha Pärtli kuju seisab, ehk see heidab armu meie peale ja kingib meile waestele midagi. Tema on mind juba mitu korda hädas awitanud.“

Läksiwad siis mõlemad nimetud kabelisse, lugesiwad omi palweid ja kui wälja tuliwad, ütles husar: „Püha Pärtel on minu palwet kuulnud ja minule 20 kop. kinkinud.“

Nende sõnade järel wõttis tema 20 kop. taskust wälja, mis üle talupoeg wäga rõõmus oli. Kawal kroonumees nägi seda ja küsis, kas ehk talupoeg omale ka raha ei soowiks. Talupoeg oli wäga selles nõuus ja kui 20 kop. nende wahel pooleks oli wõetud, mindi jälle kabelisse, talu mehele raha paluma. Natuke aja pärast sofistis husar oma selfimehele kõrwa, et püha Pärtel ühe hoobiga 100 rbl. lubanud, mis peale talupoeg näust walgets läks nagu lubjatud sein ja ütles, see olla mitte wõimalik, et üks püha mees temast nii suurt lugu pidada. Aga husar ütles lahkestest: „Ratsuge aga oma taskud läbi, küla'p leiate minu sõna tõsi olewat. Püha Pärtel on ikka ja alati wiletsate palweid kuulda wõtnud!“

Talupoeg katsus nüüd mitmet sugu kunsti, et tasku läbi otsimisest peaseda, aga husar teadis ju tõisel raha olewat

ja see'p see tema kunst oligi. Ta tähendas ka weel, et tema talupojaga oma wiimast kopikat truuste oli jaganud, siis olla see ka tõise kohus, sedasama teha, muidu olla ta üks ülekohtune petis. Mõõga kõlin sundis wiimaks talupoega oma 100 rbl. wälja tõmbama, mis üle husar ennast wäga rõõmustas. Ta hüüdis: „Noh, et ma ei ütelnud öieti, et püha Pärtel helde mees on? Müüd olete teie 50 rbl. nagu leidnud ja mina ei jää ka mitte ilma!“

Wõttis 50 rbl. oma seltsimehe rahast ja ajas siis tuhatnelja minema, kuna lõine, hambad risti teda taga wahtis, isieneses tõutades, edespidi mitte enam pühade käest raha paluma minna.

254. Tujukas härra.

Kuda ka wahel juhtub, oli üks saaks nii tujukas, imelik ja wali, et temaga läbisaamine tõeste raske oli.

Ühel päewal tuli tema nii pahal tujul koju, et miski tema meele järel ei saadud tehtud. Esmene pahandus oli see, et leem weel mitte laual ei olnud, ja kui seda toodi, siis oli see pea külm, pea pala, ehk ka ei kumbki mõlemist. Wiimaks wõttis saaks supiwaagna kätte ja wiskas alnast wälja. Teener tegi ruttu sedasama kõigega, mis laua peal oli, nõnda et liha, leib, wiin ja wiimaks laudlina kõigega, mis weel peal seisis, üks tõise järele hoowi lendasiwad.

„Mis see peab tähendama?“ küsis härra wihaselt.

Teener: „Palun andeks, ma arwasin, et härra täna õues tahab lõunat süüa. Ilm on nii wäga ilus, taewas sinab, õunapuu õilmitses ja mesilased sumisewad rõõmsaste!“

Härra tundis ära, et teenril õigus oli ja rõõmustas ennast ilusa kewadise ilma üle, ning see jahutas ruttu tema meelt.

255. Saaks suures kimbatuses.

Kord sündis, et Prantsusemaal üks saaks mõõda maanteed palgatud hobuse seljas ratsa sõitis. Et sel ajal suured

segadused olivad, siis sündis peagi, et hulk rahvast tema ümber ennast kokku kogus, sest temal ei olnud mingisugust märki, kellest nad teda kui oma sõpra oleksivad ära tunnud. Saks oli juba suures hädas, seal tungis äkitselt üks mees rahva hulgast wälja ja ütles: „Sätke teda rahule, tema on auus mees, mina tunnen tema hobust!“

See mees oli seesama, kelle päralt hobune oli, kus peal saks ratsa sõitis.

256. Nutmoodi tohtrifiri.

Kord tuli ühe apteeki ette talupoeg, kellel tuauks wankri peal oli. Kui apteeker imels pannes küsis, kas talupoeg ei teada, et puusep mõni samm eemal elada, ütles mees: „Balu seda rohtu mulle anda, mis tohtri härra seie ukse peale on kirjutanud. Maine on raskest haige ja et meil paberit ja tinti majas ei olnud, siis kirjutas arst retsepti seie kriidiga ülesse.“

Küsiugust rohusedelit ei olnud apteeker weel ilmasgi, ei enne, ega pärast seda saanud.

257. Suurem käskija.

Baieri kuningas Maks armastas jagedaste alama rahwaga juttu wasta. Kord juhtus tema ühes külas kohtuwanemaga kõnelema, kus juures ka küsimised ette tuliwad, nagu: „Kuda käsi käib? Kas kohtu asjad hästi korral?“

„Kuninglik Majästeet lubagu mulle, et ma ütlen: mina olen suurem käskija kui teie!“

„Kuda nõnda?“ küsis kuningas imeteledes.

„Sah, kuninglik Majästeet, kui teie midagit käsitate, siis see sünnib kohe, aga mina pean enne kümme kord ühe asja pärast käsku andma, enne kui selle järele tehakse ja kellel enam käskimist on, eks see ole ju suurem mees?“

Kuningas pidi mehele õigust andma ja kandis selle cest hoolt, et rahwas terasemalt oma walitsetud kohtumehe käsku täidaksivad.

258. Häbemata ihnuus.

Keegi oli 80 rbl. raha ära kautanud ja andis seda seitungi läbi teada, ilma kadunud rahasumma suurust nimetamata. Üks auus leidja tõi raha kohtusaksa kätte, kes kohe rahakautaja järele saatis. Et seesama aga häbemata ihnuusaul oli, teadis igamees ja seekord paistis see ka selgest välja. Sest kui rahaomanik paki lahti tegi, mis hoopis puutumata oli, hüüdis ta: „Minul oli 100 rbl. kaduma läinud ja siin ei ole enam, kui 80 rbl. sees; wist on siis leidja 20 rbl. omale wõtnud ja see on paras jagu tema waewa tasumiseks. Ma tänan teda väga, et ta seda asja nii osawalt toimetanud on.“

Auus leidja jäi nukraks seesuguse asja üle, sest see pahandas teda väga, et tema olla lubata tõise wara külge puutumud. Tema kõnest sai igamees aru, et ta tõtt rääkis ja kohtumees uskus ka teda. Ta küsis siis weel lord: „Sina, hea sõber, oled 80 rbl. leidnud?“

„Jah, ja pealegi kinni pitseeritud pakis, kelle külge ma sugugi ei ole puutumud.“

Kohtusaks: „Sa sina ütled, 100 rbl. kautanud olewat?“

„Jah, nii tõeste, kui ma siin seisan!“ Kohtusaks: „Wäga hea! Sina, hea sõber, pead seda raha 4 nädalat oma juures ja kui sel ajal keegi ei tule taga pärima, kel 80 rbl. kaduma on läinud, siis on see raha sinu. Sa teile ma ei tea muud nõuu anda, kui —: ootke kannatusesega, kunni see tuleb, kes teie 100 rbl. leidnud on, siis räägime jälle selle asja üle!“

259. Nekrudi ekfitus.

„Püss õlale!“ kõlas komando läbi rügemendi.

Üks noor nekrut kiskus oma filmad pärani lahti ja waatas enese ümber, kust üht pütti kätte saaks, sest tema oli kõwa kuulmisega ja tema kõrwa oli helisenud: „Pütt õlale!“

260. *Saw kostmine.*

Noormees oli ennast suurekooli wasta walmistanud, ja et temal loodus-wägede tundmus üle kõige käis, oli tema omale hemii- ehk lahutamise-kunsti pea asjaks walitsemud. Üks küsimine oli: „Mis sugused lahutajad wäed tunneme igapäise elu tawituste juures?“

Katse-alune: „Käärid, nuad, kirwes“ j. n. e.

261. *Ettewaatamata Tiina.*

Köögi Tiina oli üks wäga ettewaatamata inimene. Wiimse Kadri päewa õhtul, kui ta parajaste ane praadi ahjust wälja wöttis, juhtus, et lapsed köögis mängides kisa ja kära tegiwad. See pahandas Tiinat, ja ta ahwardas: „Dot, oot! Kui te' wait ei jää, siis annan ma ane prae koha ära!“

Lapsed ei hoolinud aga sellest.

Paha meelega tegi nüüd Tiina akna lahti ja ütles praadi wälja ulatades: „Banamees, säh! Meie lapsed on liig wallatumad!“ — „Mitäh!“ kõlas õuest wasta, ja üks käsi kahmas prae panni pealt ära. Ohmatand Tiina sihtis ja wahtis kül õuue, et ehk wõtjat weel näeks, aga asjata, see oli ju ammu pimedusse ära kadunud.

262. *Tarf koolipois.*

Koolmeister: „Nimeta mulle seda kõige werejanu-lisemat looma maa peal, Kristjan!“

Kristjan: „Kirp!“

Koolmeister: „Sooh. — Mis sugused pikkuse möödud on meil?“

Kristjan: „Waks, kämmel, tollipulk, süllapuu, kufesamm!“

Koolmeister: „Kufesamm? Mis see tähendab?“

Kristjan: „On ka musti sammusi. Ma lugesin üht raamatut, kus jutt ühest neegrift, nimega ‚must Samm‘ oli.“

Koolmeister: „Kuda wõid sa nii segaselt rääkida. Nüüd jutustame pikkuse möötudest!“

Kristjan: „Selle musta Sammu pikkus olla ka mõni kriips üle sülla olnud.“

Koolmeister: „Aga kas küünarpuu siis ka mitte üks pikkuse mõõt ei ole?“

Kristjan: „Ei ole. Sellega võtab ju rätsep minult nute pükste mõõtu.“

263. Weiße köök.

Üks rikas mees näitas oma sõpradele oma uut maja, mis ta hilja aja eest oli ülesse ehitanud. Toad ja muud ruumid olivad väga igauhe meele järel; köök aga näitis selle suure hoone tarvis liig pisike olemat. Ta kui selle üle mõni laitmise sõna kuuldamaks sai, ütles maja omanik: „See weike köögike on ainult seda suurt maja mulle ülesse ehitanud; kes kopikast korjab, see rublat saab.“

264. Tarkust taga nõudja Olga.

Ema: „Kas p ole hull! Kes peaks ometi kassil saba tagant ära raijunud olema?“

Olga: (kartlikult): „Mina, ema!“

Ema: „Aoh, mis sinu hullu arus oli. Kas sul paremat ammetit ei olnud?“

Olga: „Koolmeister näitas meile täna loomade kujud ja seal oli ka üks ilwekse pea näha. Et nüüd näha saaks, kuda üks loom ka tagant poolt wälja näitab, siis pidin kassi saba lühendama.“

„Aga,“ lisas Olga meelitades juure, „kui sa kassid, siis panen talle saba jälle taha. Ma tunnen nüüd ilwest eest ja tagant poolt. Tõine kord ei pea see mitte enam sündima, ema!“

265. Mu soow.

Kui õhtad pikkad ja sul aeg on igaw,
Siis wõta kätte seda raamatut,
Kül leiad siit, mis rõõmustab su meele
Ja lahke naerule sul sunnib suud.

Mõned nalja küsimised ja mõistatused.

1. Missugune pea on magusat täis, aga mõistusest tühi?
2. Missugune film ei näe mitte?
3. Missugune suu ei räägi, kui ta lahti on, ja fiiski seutakse teda kinni?
4. Kellel on kõige kangem kael?
5. Kelle kõrv ei kuule midagi?
6. Missugune kübar ei sünni kellegi pähe?
7. Missugune tald ei pruugi parandamist?
8. Missugune jalg ei jookse?
9. Missugune koer ei haugu?
10. Missugune jook on kõige kõvem?
11. Missugune elajas joob kõige kallimat jooki?
12. Missuguses metsas on puud ilma lehta.
13. Kelle selg kannab rasket koormat, aga liitva tera ei kanna ta mitte?
14. Missugust puud ei pruugi puusepp nii palju, kui rätsepp ja kaupmees?
15. Missugust jalga võib metsast leida?
16. Missugusel jalal on kaks jalga all?
17. Kellel on jalad all, aga fiiski ei kõnni?
18. Milla on sõnal „ja“ wesi sees?
19. Missugune wesi ei tule maa seest, ei ka taewa pilwedeest, ei ka mereest ja on fiiski soolane?

20. Mõistus.

Ma olen kallis wiljake
Ja maitzen hea su mokale.
Kui paras jagu pruugid mind,
Siis jõudu, julgust saab su rind.
Kui aga liiast wõtad mind,
Siis pea maha wiskan sind.

21. Mõistatus.

Kewadel find rõõmustan
Lehkwa öiete iluga;
Suwe a'al find kosutan
Kuunal päewal wiluga.
Sügisel find toidan ma
Oma kalli wiljaga.
Talwel teen, et magada
Wõid soojas lambris ja.

22. Mõistatus.

Kui ma sul läes, siis pruugi mind
Sa hoolsast' alati;
Kui ma sust kadund, ükski hind
Ei too mind tagasi.

23. Mõistatus.

Siin igauks mind omale
Kül tahab, soowib, püüab;
Kes kätte saan'd, see arwaste
Mind oma juures hoiab:

Ta sageste, kui saanud mind,
Ka jälle ära annab.
Mind wakra sõa-mehe rind
Ka auu-täheks kannab.

24. Mõistatus.

Eh! minul on kül hambad,
Mis näha alati,
Ei fiiski karda lambad
Mind mitte lunagi.

Ei ole minul leha,
Mul 'p ole kõhtu ka;
Mis kahju wõiksin teha
Ma oma hambuga?

Ei närida ma taha

Ei konti, ega muud;

Ma ainult lõikan maha

Ehk lähen läbi puud.

25. Silbi-mõistatus.

Esimene silb.

Kui päev on läinud ära,

Siis tulen tema asemel

Ma lõpetan tööd, kära

Ja toon ka rahu unisel.

Teine silb.

Ma weike sõna olen,

Ei mitte üsna tühjade,

Sest hoopis enam olen

Kui see, mis kutsud lühike.

Terwe sõna.

Ma olen linnukene,

Kes laulab väga kenaste,

Kui loojas päevakene

Ja vaikne õhtu-rahu kae.

26. Mõistatus.

Kui olen alles nooruke,

Siis ehin alles walgega;

Kui mööda läheb ajake,

Siis olen roheline ma.

Kui juba täis ma kaswanud,

Siis hiilgan ilus, punane;

Mind näed sa kenast paisunud

Ja armastad mind tõeste.

Kui aga südant nõuad sa,

Ei seda ma või anda sull',

Sest kiwi kannan rinnus ma,

Ja pehme süda puudub mul.

27. Mõistatus.

Kes hõikab suure healega
Ja kulutab sull' keeleta,
Üks puhas, maa wõi saksa keelt;
Tal enesel ei ole meelt.

Mis metsa hüüad waljuste,
Ja wastab sulle lenaste;
Ka tühjas kohas kuhugil
Sa oled kuulnud teda kül.

Ei omaft peast kül oska ta
Sull' mitte raasu wastata;
Mis kuuled, 'pole miski muu,
Kui see, mis õikas sinu suu.

28. Mõistatus.

Kui katsud sa mind näpuga,
Siis tead, et lõwa olen ma,
Ja siiski ära põlga mind,
Sest ma wõin rõõmustada sind.

Kui mantli katki murrad mul,
Siis pehmet südant annan sull'
Oh wõta teda omale,
Ja mekib hea su mokale.

29. Mõistatus.

Kus leiad mered laeneta
Ja suured metsad puudeta?
Kus leiad järwed weeta
Ja jõed kuiwad, kalata?

Kus näed sa mäge mullata
Ja orgu sügawuseteta?
Kus näed sa wäljad wiljata
Ja kõrbed ilma liiwata?

Ja mis on imelisem veel:
Ka inimene puudub seal.
Ei näe sa ühte loomakest,
Ei ühte lille õilmekest.

Kus näed sa suurt põllumaad,
Kus rohud, taimed puuduvad? —
Kus on nii imeline maa,
Kas võid mull' seda ütelda?

30. Mõistatus.

Mind, külawader, ammuigi
Kül tunned juba sa,
Sest laps, kes veel ei räägigi
Võib mind ju nimeta.
Ja kui ta hakkab õppima,
Siis kõige enne õpib ta
Mind kirjast lugema.

Kui veel ei tea, kus seisab ma,
Siis pane tähele,
Et ajasõna otsas sa
Mind leiad alate. —
Kui Eesti keeli kõneldaks,
Siis tihemalt mind nimetaks,
Kui tõistes keeles.

Mind sallivad kõik alamad
Ja auustajad ka;
Ent pois ja mehed põlgavad
Mind ilma vihata. —
Ei nimeta mind linnuke,
Ei sõber, wend, ei õeke,
Ei ilma peal üks hing. —

Ma olen sõnas armastus
Ja sõnas maja-lind.

Kui kirjutasid sa tasandus,
Siis laks lord pruugid mind.
Sa näed aasta-aja sees
Mind viis lord oma filma ees; —
Ei elus ilmasgi. —

31. Mõistatus.

Kes murrab ilma käteta suured puud maha? Ta
julgeb ka tihti inimeste suud ja filmad tolmu ja liiva
täis pilduda ja jääb kõige kelmuse juures nuhtlemata.

32. Mõistatus.

Mis sugust puud on puusepal kõige rohkem tarvis?

33. Mõistatus.

Kui sa näed, siis sa mind mitte ei näe, kui sa aga
ei näe, siis näed sa mind kül.

34. Mõistatus.

Mis pannakse punaselt wette ja wõetakse wälja mustalt,
kui muld?

35. Mõistatus.

Kui walge ette astud sa,
Siis sinu kannul olen ma.
Ei ükski saa meid lahuta,
Samm sammul lähen sinuga.

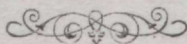
Kui aga warju jõuad sa,
Sind lohe maha jätan ma;
Sa näed mind oma filmaga,
Näe käega ei wõi katsuda.

Su nägu olen alati,
 Sa ütled seda isigi;
 Si fiiski ütski waheta
 Meid iial ühe tõisega.

Sa oled walge inime,
 Ma ikka must, kui moorike;
 Ja oleks lumi-walge sa,
 Kui korstna-pühk'ja olen ma.

Wastused.

1. Suhtru=pea.	19. Silma=westi.
2. Nõela film.	20. Wiin.
3. Sahukoti suu.	21. Wilja=puu.
4. Pudelil.	22. Elu aeg.
5. Kruusi eht poti kõrw.	23. Raha.
6. Sõrmkübar.	24. Saag.
7. Sala tald.	25. Esimene silb: öö.
8. Laina jalg.	Tõine silb: pikk.
9. Lõukoer, sest ta mõirgab.	Terwe sõna: öö-pikk.
10. Westi, sest ta kannab suuri
laewu ja ajab westid ümber.	26. Kirsi õis ja mari.
11. Kirp, sest ta joob inimese werd.	27. Wastukõla.
12. Oksapuu metsas.	28. Pähkel.
13. Mere selg.	29. Maa ja mere kaardi peal.
14. Künnapuud.	30. Täht „g“.
15. Sõna-jalga (üks suurte leh-
tedega rohi).	31. Tuul eht torm.
16. Kõst-jalal.	32. Lollipuud.
17. Mitmel maja riistal, nagu
sängil, toolil ja pingil.	33. Pimedus.
18. Kui talle õette pannakse (oja).	34. Põlew süü lähed mustaks,
nii pea kui ta wette kukub.
	35. Inimese wari.

Schnakenburg'i kuluga on trükitud ja igas Eesti
raamatu poes saada:

Lõbus Täpi-Tark

oma kena küsimise ja kostmise mängidega.
Armsaks ajawiiteks pidudel, seltskondadel noorte ini-
mestele uudise-himu kustutuseks. Hind 12 kop.

Elu-kirjad wõi ünne-kaardid,
naljakaks ajawiiteks noorte inimestele. Hind 10 kop.

Unenägude seletaja.

Kõik õõsiste nägemiste, wiirastuste ja unenäude proo-
witud seletused. Hind 15 kop.

Bosko kunstüfid.

Seltskondlikuks armsaks ajawiiteks ja õpetuseks.
Hind 15 kop.

Halja Sõber

Noore rahwale armsaks ajawiiteks. Hind 18 kop.

Lõbus

Käe-Tark ja Kaardi-Moor.

Käewaatomise ja kaardi-wäljapanemise kunst kõige oma
saladustega rahwa silma seletuseks, iseäranis aga lüs-
takaks ajawiiteks pidudel, seltskondadel ja mujal.
Hind 25 kop.